

Антоніна Заїка
Світлана Тарнавська

МАТЕМАТИКА

Розробки уроків

До підручника
А. Заїка
«Математика. 1 клас»

Видавництво

«Підручники
і посібники»

Заїка Антоніна
Тарнавська Світлана

МАТЕМАТИКА

1 клас

Розробки уроків

До підручника
А. М. Заїки «Математика. 1 клас»

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2019

Літературне редагування та верстання *Любові Левчук*
Дизайнер обкладинки *Віталій Нехай*

Заїка А.
3-17 Математика. 1 клас. Розробки уроків / А. М. Заїка,
С. С. Тарнавська. — Тернопіль : Підручники і посібники,
2019. — 160 с.
ISBN 978-966-07-3495-1

У посібнику подано розгорнуті розробки уроків з математики для 1 класу (до підручника Заїки А. М.) за програмою Нової української школи. Різноманітні види роботи, запропоновані в посібнику, спрямовані на розвиток математичних здібностей, формування допитливості та кмітливості.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.321

Методичні рекомендації

Пропонуємо розширену систему вправ і завдань до кожного уроку, кожної теми освітнього заняття. Це, власне, методичні вказівки, поради щодо організації роботи на уроці математики для досягнення основної мети і завдань відповідної освітньої галузі, очікуваних освітніх результатів учнів на основі вправ підручника та відповідного зошита¹.

До кожної вправи за підручником наведено проблемні запитання, завдання, короткі та лаконічні пояснення, аргументовано використання позначень, записів, розкрито суть, зміст математичного поняття, його назви, походження, застосування, методики роботи тощо. До окремих вправ і завдань подано репліку щодо методичної доцільності та ефективності використання того чи іншого питання, методу, прийому, способу комунікації (курсивом в квадратних дужках). Відповіді учнів або вказівки щодо організації освітнього процесу наведено курсивом в круглих дужках.

Доцільність використання запропонованих авторами ідей на своїх заняттях визначатиме вчитель/вчителька. Кількість завдань і тренувальних вправ для уроку слід добирати відповідно до темпу роботи учнів, їхньої активності, зацікавленості. Послідовність уведення запитань, завдань, математичних проблем є прерогативою вчителів.

«Сценарій» проведення «ранкових зустрічей» («ранкового кола»), різних видів парної, індивідуальної, групової робіт, ігор, ігрових ситуацій, фізкультхвилинок, використання демонстраційного, індивідуального навчально-наочного матеріалу, технічного оснащення (мультимедійної/інтерактивної дошки, плеєрів, комп'ютерів тощо) розроблятиме вчитель/вчителька. Організація навчально-освітнього процесу залежатиме від індивідуальних інтелектуальних і пізнавальних даних, інтересів та потреб учнів певного класу та технічних можливостей.

Пропонована система завдань, запитань, пояснень не є вичерпною. Це проект методичних порад вчителю-початківцю і досвідченим освітянам для організації власної творчої педагогічної роботи. Вчитель може самостійно доповнювати чи коректувати запитання, завдання. Спосіб та методику пояснення, введення в тему, практичного вправління також вибирає вчитель/вчителька, оперуючи своїми знаннями й практичним досвідом, керуючись власною інтуїцією щодо використання того чи іншого прийому відповідно до психофізичних, вікових, інтелектуальних можливостей і потреб учнів всього класу і кожного учня зокрема.

Традиційні розробки уроків дають учителям канву для побудови уроку. Але, враховуючи різноманітну учнівську аудиторію, її можливості, запити, технічне оснащення, професіоналізм учителів, «сценарій» уроку може бути гальмівним для прояву творчості вчителя/вчительки. План проведення уроку — це власна творчість педагогів, спрямована на задоволення когнітивних, освітніх, розвивальних, виховних, компетентнісних потреб учнів. Наші ж рекомендації допомагають учителям добирати інформаційно-дидактичний матеріал, за яким вибудовується процес навчання конкретних дітей на конкретному уроці-занятті, для досягнення предметної і ключових компетентностей, визначених Типовими навчальними програмами й завданнями Нової української школи.

Підготовчий, дочисловий період у навчанні математики досить вагомий. Жодне математичне твердження, висновок, залежність не будуть зрозумілими учневі/учениці, не засвояться ним/нею, не слугуватимуть основою для практичного застосування, якщо школяр/школярка не чітко сприймає, усвідомлює значення термінів, слів із повсякденного вживання. Наприклад: порівняти довжини кольорових стрічок (якщо дитина не розрізняє кольори); звернути увагу на певний рядок (а дитина не розуміє поняття «рядок», «стовпчик») тощо. Назви математичних понять (терміни) певною мірою асоціюються з назвами реальних об'єктів, дій, відношень, залежностей (*додавання* (добавляння, приєднання, об'єднання тощо); *зменшуване* (бо зменшуємо дане число *відніманням* від нього його частини), *переставний* (можна переставляти) закон тощо).

Звертаємо увагу на вживання терміна «лічити», що походить від слова «число» (не плутайте з терміном «лікувати»). «Порахувати», провести обрахунок, дати/показати/виставити рахунок — це інші слова/терміни і їх значення інше. Рахунок — це упорядкування, зведення числових значень певних величин. Наголошуємо на неприпустимість вживання/використання терміна «приклад» як математичного поняття. Приклад — це зразок, взірець. А запис $3 + 2$ є виразом, $3 + 2 = 5$ є числовою рівністю, $3 + x$ — це вираз зі змінною, а $3 + x = 5$ є рівнянням. Тому в даному посібнику автори особливу увагу

¹ Заїка А. М. Математика. 1 клас. Робочий зошит. У 2 ч. Ч. 1, 2 / А. М. Заїка. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2019.

звертають на вживання цих чи інших термінів, поступово демонструючи їх на зразках записів і науково, доступно пояснюючи 6-7-річним дітям.

Зауважуємо! Правильне і точне, конкретне й грамотне формулювання запитання чи завдання:

- зосереджує увагу учня на конкретній ситуації;
- слугує зразком для формулювання відповіді учнем/ученицею;
- розширює лексичний запас учнів;
- інформує учня/ученицю про наявність даного поняття і частково розкриває його сутність;
- вчить бути зосередженим, відповідальним, уважним, креативним, комунікативним тощо.

Для зразка наводимо кілька формулювань.

Сторінка підручника 23, завдання № 2. *Як можна дізнатися, скільки на малюнку синіх кубиків?*

Відповідь: полічити або прочитати число під ними. Завдання і відповідь прості, легкі, доступні, а освітні навантаження досить вагомі. По-перше, навчально-інформаційне: треба знати про існування різних способів, їх алгоритми; по-друге, логічно-мотивоване: знання чисел (на даному етапі натуральних) має освітньо-пізнавальне і практичне значення, зокрема, економить час для добору відповіді, зменшує навантаження на учня, робить освітній процес простішим, цікавішим. (Уявімо, що таке завдання стосується множини зі 100 і більше елементів. То як «спритно» дати відповідь?!). У завданнях, де треба використати картки чи інші демонстраційні матеріали, вчитель/вчителька (за наявності сучасного технічного забезпечення) може пропонувати роботу з ними: показати на планшеті, на екрані інтерактивної дошки тощо). Деякі засоби навчання — наприклад, модель числового променя (смужка, на якій зображено одиничні відрізки, і бігунок на нитці, який може зупинитися в заданій точці променя) варто виготовити разом з учнями і користуватися для демонстрації математичних відомостей та залежностей.

Зазначимо, що добір вправ у підручнику здійснено в логічному порядку, з наростанням складності і «накладанням» інформаційного матеріалу, тобто у вибудованому поетапному висвітленні нового чи повторювального навчального матеріалу. Завдання зошита («А. Заїка. Математика. Робочий зошит у 2 частинах для 1 класу закладів загальної середньої освіти. — Видавництво «Підручники і посібники»») органічно доповнюють, розширюють, поглиблюють навчальний зміст, розкритий у підручнику. Тому в методичних порадах автори використовують завдання зошита для логічної побудови освітньої діяльності на уроці. Водночас деякі вправи підручника вчитель/вчителька може замінити аналогічними чи такими, що розкривають зміст твердження з іншого ракурсу чи в іншій формі. Перелік вправ і завдань до них можна розширити, поглибити, доповнити цікавим інформаційним сюжетом з реального життя, ситуацій, з якими стикалися учні саме вашого класу, доповнити прикладом із застосуванням певного математичного висновку з творів художньої літератури, художнього фільму, мультфільму, казки тощо.

Зірочкою в тексті позначено номери цікавих завдань логічного характеру, підвищеної складності, поглибленого тематичного змісту за програмою. Курсивом у посібнику виділено тексти запитань і завдань, запропонованих у підручнику. В круглих дужках наведено можливі варіанти відповідей учнів, орієнтовні зразки пояснення вчителя/вчительки. У рубриці «Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності» учні разом з учителем проводять аналіз засвоєних знань, інформації та практичних навичок, висловлюють власні думки, міркування та побажання.

Робочий зошит з математики розроблено в двох частинах. Автори максимально адаптували завдання зошита до відповідних вправ підручника. Учитель/вчителька, виходячи з конкретних умов і цілей роботи в своєму класі, самостійно їх вибирає і пропонує учням у певному порядку.

Враховуючи насичений коментар, перелік можливих запитань до кожної вправи і періодичність/частковість їх повторень, автори свідомо дають розширені методичні поради до перших уроків і зменшують їх до наступних.

Сподіваємося, що подані зразки запитань і завдань, ігрових ситуацій, аналогії слугуватимуть платформою для творчої реалізації задумів, планів, власної методичної роботи кожного вчителя/вчительки відповідно до концепції Нової української школи.

Об'єкти навколишнього світу

Урок № 1/Дата _____

Тема. Об'єкти навколишнього світу. Ознаки та властивості предметів. Лічба (с. 3 підручника)

Математичні компетентності. Ознайомлення з підручником, зошитом, приладдям до уроків математики. Виділення ознак об'єктів.

Ключові компетентності. Мотивація до навчання.

Інтегрований навчальний зміст. Ознайомлення з класом, школою, навчальним приладдям.

Обладнання. Підручник, зошит, олівець, ручка, гумка, набір розрізних цифр (демонстраційний та індивідуальний матеріал для кожного учня/учениці).

Вітання. Знайомство. Обмін враженнями про перший день у школі, проведене свято Першого дзвоника.

Завдання і мета шкільного навчання, зокрема, навчання математики. Ознайомлення з підручником, робочим зошитом з друкованою основою, навчальним приладдям: ручка, олівець, лінійка, гумка.

№ 1/3. Розгляд малюнка.

- Що зображено на малюнку?
- Який напис над дверима? (Для тих, хто вмє читати.)
- Яким кольором пофарбовані стіни школи?
- Яка наша школа?
- Як називається наша школа?
- Хто зображений на передньому плані?
- У який день зображено дітей, дорослих? Як можна про це дізнатися?
- Що відбувається біля школи? А як пройшло свято у вас?
- Скільки дорослих на малюнку? А дітей? Кого більше? На скільки? (Для тих, хто вмє обчислювати.)

№ 2/3

- Що зображено на малюнку до завдання 2? Для чого призначений кожен предмет?
- Які предмети ви візьмете до школи?
- Які предмети потрібні для навчання?
- Хто вмє користуватися цими предметами?
- У кого є такі речі?
- Скільки предметів на малюнку?
- Назвіть шкільне приладдя. Який предмет не зображений, але ви маєте його в портфелі чи ранці?

№ 3/3

- Полічіть предмети на своїй парті.
- Які предмети є у мене (вчителя/вчительки) на столі?
- Скільки ручок для письма у кожного з вас?
- Які цифри, зображені в підручнику, ви знаєте?
- Які цифри ще існують? Покажіть їх на картках. Назвіть, яке число вони позначають.

№ 4/3

- Що зображено на малюнку?
- Якого кольору квіти?
- Скільки предметів на першій картці? Другій? Третій? Четвертій?
- Якою цифрою ми позначимо кількість предметів на кожній картці?

Робота в зошиті. С. 3.

- Розфарбуйте малюнок за власним задумом.
- Що зображено в букеті?
- Скільки квіточок? Скільки листочків?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Про що ви дізналися на уроці?
 - Що найбільше сподобалося? Було цікавим?
 - Про що ще ви хочете дізнатися?
 - Поділіться почутим на занятті зі своїми рідними, близькими.
- (Перелік запитань для підсумку можна урізноманітнювати, тому на наступних уроках їх конкретизація опущена.)

Урок № 2/Дата _____

Тема. Ознаки та властивості предметів (с. 4)

Математичні компетентності. Порівняння ознак предметів. Лічба об'єктів.

Ключові компетентності. Лічба предметів, розміщених по прямій. Уміння спостерігати, виділяти, аналізувати, порівнювати.

Інтегрований навчальний зміст. Об'єкти та їх ознаки. Кольори, форми, призначення предметів.

Обладнання. Кілька різних іграшок. Картки розрізних цифр та літер української абетки.

№ 1/4

- Що зображено на малюнку, позначеному одним червоним кружечком?
- Що там відбувається? (Учні мають висловити власну думку про те, як вони сприймають ситуацію, зображену на малюнку.)
- Який наш клас? Чим цей клас подібний до нашого? Чим відмінний?
- Що ви хотіли б ще бачити у своєму класі?
- Скільки учнів у класі? А у нашому? Полічіть.
- Скільки вчительок (вчителів)?
- Кого більше?

№ 2/4

- Розгляньте на малюнку іграшки. Назвіть їх.
- З чого вони виготовлені?
- Які іграшки гумові? Які дерев'яні?
- *Які іграшки схожі?* Чим вони подібні?
- Скільки всього іграшок?
- Скільки м'ячів? В які ігри можна грати з м'ячем?
- Які іграшки є в кожного з вас?

Пограймо в гру з м'ячем. Вчитель/вчителька кидає будь-кому м'яч. Учень/учениця може полічити до двох і повернути м'яч назад. Можна скласти інші умови гри.

Робота в зошиті. С. 4, № 1.

- З'єднайте предмети парами. Розмалуйте два будь-які предмети за вибором.

Робота в зошиті. С. 4, № 2.

- Обведіть предмети, потрібні кожному з вас для навчання.

№ 3/4

- Назвіть предмети на малюнку зліва направо, справа наліво.
- Полічіть предмети зліва направо, справа наліво. Скільки всього предметів на малюнку?
- Називайте предмет і його призначення. Чи користувалися ви цим предметом? Де? Коли? Як?

- Які ще є предмети для праці? Трудового навчання?
- Який предмет найбільший на малюнку? А який предмет найбільший у реальному житті?

Робота в зошиті. С. 4, № 3.

- Скільки грибочків на малюнку? Нанесіть штрихи. (Поясніть учням, що таке штрихування, як наносити штрихи.)

№ 4/4/?

- Назвіть відомі вам букви й цифри.

Робота в зошиті. С. 4, № 4 (резерв).

Гра. Складіть з розрізної азбуки відоме вам слово. А сусід чи сусідка нехай полічить, скільки в ньому букв. Потім поміняйтеся ролями.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 3/Дата _____

Тема. Спільні й відмінні ознаки (с. 5)

Математичні компетентності. Виділення спільних та відмінних ознак. Точка, пряма, крива, ламана. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Поділ предметів на групи за ознаками. Класифікація.

Інтегрований навчальний зміст. Розвиток усного мовлення, опис ситуацій.

Обладнання. Набір моделей геометричних фігур: круг, трикутник, квадрат. Чистий аркуш паперу, кольорові олівці чи фломастери.

№ 1/5

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображений один червоний кружечок.
- Які фігури на малюнку? Чому їх так об'єднано?
- Що спільного в кожній групі? Що відмінного?
- Якого кольору кружечки? Трикутники? Квадрати?
- Як розміщені кружечки? Трикутники? Квадрати?
- Скільки кругів, трикутників, квадратів на малюнку?
- Скільки всього фігур на малюнку? (Відповіді можуть бути такими: 3, 5, 4; багато, мало; більше, ніж 1 (2); не знаю.)
- Які ваші іграшки мають форму кружечка? Трикутника? Квадрата?
- Розкладіть круги, трикутники, квадрати так, як показано на малюнку.
- Розкладіть круги, трикутники, квадрати в одному ряду в порядку їх збільшення.
- Розкладіть круги, трикутники, квадрати в одному ряду в порядку їх зменшення.
- Скільки фігур у вас на столі?
- Заберіть одну. Стане більше чи менше?
- Викладіть різні за формою фігури. Скільки їх?

№ 2/5

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображено два різноколірні кружечки. Якого вони кольору?
- Що ви бачите на малюнку?
- Чим схожі автівки?
- Чим відрізняються?
- Для чого призначені автомобілі — легковик, вантажівка?
- У якому напрямку їдуть автівки?
- На які дві групи можна їх поділити?
- Виконайте поділ автівок по-різному.

- Розкладіть на дві групи предмети, що є в кожного з вас на парті.
- Скільки предметів у кожній групі?
- Скільки всього предметів на парті?

Робота в зошиті. С. 5, № 1, № 2, № 3.

№ 3/5

- Розгляньте завдання, біля якого ліворуч зображено три різноколірні кружечки.
- Зобразіть у зошиті на клітинках рядочок точок (за зразком).
- Зобразіть рядок похилих коротких прямих ліній.
- Скільки квадратиків зображено у рядку? Зобразіть три такі квадрати.
- Спробуйте намалювати два кола (за допомогою шаблона, блюдця, стакану, від руки тощо).

№ 4/5/?

- Що відбувається на зображеннях? (Усі предмети рухаються, залишають сліди.)
- Який слід залишають санчата на снігу? Зобразіть у зошиті будь-яку криву.
- Який предмет (об'єкт) залишив слід у вигляді прямої лінії? (*Літак, олівець.*)
- Як стрибає зайчик? (*По ламаній лінії.*)
- Що залишає на папері слід у вигляді точки? (*Олівець, кнопка.*)
- Доберіть до кожного сліду слово: точка, пряма, крива, ламана. Опишіть ситуації.
- Поставте у зошиті на перетині ліній кілька точок (2, 4, 6, 7).
- Полічіть точки. Скільки їх?

Робота в зошиті. С. 5, № 4 (резерв).

Гра. Один із гравців має намалювати (зобразити) будь-яку лінію будь-якого кольору. Інший гравець має дати назву цій лінії, може назвати колір. Далі міняються ролями. Зображувати лінії можна так, щоб вийшов спільний (нескладний) малюнок.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 4/Дата _____

Тема. Розміщення предметів. Більший. Менший (с. 6)

Математичні компетентності. Порівняння предметів за розміщенням (під, над, на, попереду, позаду, поруч), розмірами (більший, менший). Лічба за правилами. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Уміння аналізувати, вибирати правильний варіант.

Інтегрований навчальний зміст. Стосунки з однокласниками.

Обладнання. Демонстраційні картки із зображенням різних груп овочів, фруктів (по 1, 2, 3, 4, 5, 6 штук).

№ 1/6

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображений 1 червоний кружечок.
- Що відбувається на малюнку?
- Скільки дівчаток у кімнаті?
- Розкажіть, використовуючи слова під, на, за, попереду, позаду, поруч, біля, ліворуч, де розміщені різні предмети в кімнаті.
- Скільки на столі книжок?
- Які предмети є у кожного з вас на столі?
- Скільки пар взуття під столом?
- Скільки видно шибок на вікні?
- Якого кольору стіни у кімнаті? А килимок під столом?

Робота в зошиті. С. 6, № 1.

№ 2/6

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображено 2 різноколірні кружечки.
- Якого кольору кружечки біля цього завдання?
- Що зображено на малюнку?
- Скільки всього м'ячів на малюнку?
- Яких кольорів м'ячі?
- Скільки м'ячів, більших від синього?
- Скільки м'ячів, менших від жовтого?
- Який м'яч найбільший? Найменший?
- Які м'ячі однакові? Скільки їх?
- Намалуйте стільки кружечків, скільки всіх м'ячів.

Робота в зошиті. С. 6, № 2.

№ 3/6

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображено три різноколірні кружечки.
- Якого кольору кружечки біля цього завдання?
- Скільки карток з малюнками?
- Що на них зображено?
- Як одним словом назвати ці предмети (об'єкти)?
- Чи відповідає число фруктів і ягід на малюнку числу точок у клітинці? Чи однакова їх кількість? Чи все правильно?
- Скільки яблук? Груш? Полуниць? Вишень?
- Чого найбільше? Чого найменше?

Робота в зошиті. С. 6, № 3.

(Зверніть увагу учнів, якими лініями можна з'єднувати об'єкти. Запропонуйте учням назвати і полічити об'єкти на малюнках.)

№ 4/6?

Пограйтеся в парі. Один гравець із пари складає з розрізної азбуки відомі йому слова. Напарник/напарниця лічить букви в них. Згодом міняються ролями.

Робота в зошиті. С. 6, № 4 (резерв).

Додатковий матеріал. Запропонуйте учням погратися в МастерШеф. Кожен із учасників по чергово називає свою найулюбленішу страву та овочі чи фрукти, які використає для її приготування. Кількість інгредієнтів можна полічити, порівняти їх число. Згодом поділитися враженнями, яка на смак ця страва, чим вона корисна, поцікавитися, чи їли її діти, де їли, коли, хто готував і т. д.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 5/Дата _____

Тема. Розміщення предметів. Довший. Коротший (с. 7)

Математичні компетентності. Порівняння предметів за розміщенням (вгорі, внизу, по центру), за розмірами (довший, короткий). Лічба. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Формування спостережливості, уваги, вміння працювати в парі.

Інтегрований навчальний зміст. Формування охайності, культури поведінки за столом.

Обладнання. Цеглинки LEGO. Лічильний матеріал: моделі плоских геометричних фігур (круги, трикутники).

№ 1/7

- Розгляньте малюнок, біля якого ліворуч зображено один червоний кружечок.
- Інтер'єр якої кімнати зображено на малюнку?

- Який вигляд має кімната/кухня/їдальня?
- Що вгорі? Що внизу? Що розміщене по центру кімнати?
- Для скількох осіб приготовлено сніданок?
- Скільки не вистачає стільців?
- Як слід поводитися за обіднім столом?
- Поставте кілька своїх запитань до малюнка.
- Назвіть всі предмети на столі, крім блюдець.
- Назвіть хоча б один предмет жовтого, червоного кольорів.

Робота в зошиті. С. 7, № 1.

№ 2/7

- Викладіть цеглинки LEGO у рядочок. Скільки цеглинок помістилося на стільниці парти?
- Покладіть цеглинки одна на одну. Скільки цеглинок у стовпчику?
- У скількох рядках розміщено клітинки? А у скількох стовпчиках?
- Скільки клітинок у кожному рядку? У кожному стовпчику?
- Де найбільше клітинок? *Який рядок найдовший?*
- Чи є на малюнку однакові рядки клітинок? Які це рядки?
- Викладіть з цеглинок LEGO два однакові рядки; два неоднакові рядки. Де цеглинок більше? На скільки?
- Що зображено праворуч на малюнку?
- Яких кольорів ці олівці?
- Який олівець розміщений між двома іншими?
- Який олівець найдовший? Найкоротший?
- Чи є однакові?
- Який олівець товстіший за інших?

Робота в зошиті. С. 7, № 2, № 3, № 4 (резерв).

№ 3/7/?

Пограйтеся в парі. Практична ситуація розкладання посудин, стільців, їх лічба тощо (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 6/Дата _____

Тема. Розміщення предметів. Вищий. Нижчий (с. 8)

Математичні компетентності. Розміщення предметів (вище, нижче, ліворуч, праворуч). Порівняння предметів за висотою. Лічба. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Групування, впорядкування об'єктів.

Інтегрований навчальний зміст. Ріст і розвиток людини.

Обладнання. Цеглинки LEGO. Смужки кольорового паперу. Моделі кругів різного розміру (різних діаметрів).

№ 1/8

- Скільки кольорових смужок на малюнку?
- На що поділено кожну смужку?
- Чи є деякі клітинки зеленими?
- Де вони розміщені в першій, другій, третій, четвертій смужках?
- Скільки зелених клітинок у кожній смужці?
- Скільки всього зелених клітинок на малюнку?
- *Який із стовпчиків найвищий?* Скільки в ньому клітинок?
- *А який найнижчий?* Скільки клітинок у ньому? На скільки клітинок найвищий стовпчик вищий за найнижчий?

Робота в зошиті. С. 8, № 1.

№ 2/8

- Скільки м'ячів ліворуч? А скільки праворуч?
- Для чого призначені ці м'ячі? *Які вони?*
- Хто з вас любить гратися м'ячем? Хто відвідує секції з волейболу? Футболу?
- В яких іграх використовують м'яч?
- Розкладіть круги в тому порядку, як розміщені м'ячі на малюнку.
- *Згрупуйте їх за розміром.* На скільки груп їх треба розкласти? Розкладіть.
- Яких м'ячів більше? На скільки? Покладіть їх парами: один під одним. Який м'ячик не має пари?

Робота в зошиті. С. 8, № 2.

№ 3/8

- Що зображено на малюнку? Де розміщені речі?
- Що висить вище від усього? Що нижче?
- Що розміщене на підлозі? Скільки рослин висаджено у горщики?
- Розгляньте предмети, що є в класі. Де вони розміщені?

Робота в зошиті. С. 8, № 3.

№ 4/8/?

Пограйтеся в парі. Один гравець пропонує іншому покласти на парту підручник, праворуч від нього — олівець або інший предмет. Потім поміняйтеся ролями. Інший гравець пропонує інші дії.

Робота в зошиті. С. 8, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 7/Дата _____

Тема. Напряму руху. Товстий. Тонкий. Лічба (с. 9)

Математичні компетентності. Розміщення предметів у просторі. Розрізнення предметів за товщиною (товстий, тонкий). Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Уміння спостерігати, бути уважним/уважною, працювати в парі.

Інтегрований навчальний зміст. Пізнання навколишнього світу через запитання та діяльність людини.

Обладнання. Тенісний м'ячик. Кілька різних іграшок.

№ 1/9

- Розгляньте іграшки. Яка вам найбільш до вподоби? Як нею можна розважатися?
- Як розміщені іграшки?
- Скільки всього іграшок? *Полічіть зліва направо.*
- Полічіть справа наліво. Чи однаковий вийшов результат? Порівняйте.

Робота в зошиті. С. 9, № 1.

№ 2/9

- Куди рухається парашут з людиною?
- А куди рухається ракета?
- Як люди дізнаються про Всесвіт? Космос?
- Киньте м'ячик вгору, опустіть м'ячик вниз.
Ці напрямки називають **протилежними**.
- На малюнку зображено листки берези, клена, каштана і верби.
- Скільки всього листочків на малюнку?
- Скільки листочків розміщено нижче від кленового?
- А скільки розміщено над кленовим листочком?

Робота в зошиті. С. 9, № 2.

№ 3/9

- Які дерева ви знаєте? Де ростуть дерева?
- Скільки дерев на малюнку?
- Стовбур якого дерева товстий? Тонкий?
- Яке дерево нижче? Яке вище?
- Скільки грибочків на малюнку?
- Чи знаєте ви назви цих грибів?
- У якого гриба найтовстіша ніжка? Найтонша ніжка?
- Скільки предметів на малюнку?
- Яких предметів більше? Менше?

Робота в зошиті. С. 9, № 3.

№ 4/9/?

- Що зображено на малюнку?
- Скільки було кульок?
- Скільки їх залишилося?
- Назвіть кольори і форму цілих кульок.
- Яка з цілих кульок друга? Чи може вона бути третьою? Поясніть.

Робота в зошиті. С. 9, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Геометричні фігури. Лічба

Урок № 8/Дата _____

Тема. Точка. Пряма. Крива. Промінь. Відрізок (с. 10)

Математичні компетентності. Розрізнення геометричних фігур. Назви окремих плоских фігур. Лічба. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Викладання об'єктів за певними умовами.

Інтегрований навчальний зміст. Тваринний світ.

Обладнання. Набір демонстраційних і для індивідуальної роботи геометричних фігур, паличок, натягнутих ниток, паперових смужок тощо.

№ 1/10

- Що зображено на рисунках? (Фігури. Їх називають геометричними. Поняття «геометричні» походить від слів «гео» (грецьк.) — земля і «метрія» (грецьк.) — креслити, зображувати, вимірювати. Тобто робити зображення певної форми, яка часто зустрічається в природі, на папері.)
- Які фігури вам відомі?
- Скільки на малюнку точок?
- Зобразіть в зошиті стільки ж точок.
- Покажіть на малюнку лінії. Скільки ліній?
- Які лінії криві? Скільки їх?
- Яка лінія ламана? (*Ніби зламався прутик.*)
- Які серед ліній прямі? Скільки прямих на рисунку?
- Зобразіть в зошиті 2 криві, 2 прямі.
- Покажіть на предметах, що вас оточують, зразки-прикладі прямих, кривих, ламаних.

Робота в зошиті. С. 10, № 1.

№ 2/10

- Чи ніжилися ви під промінням сонечка? Яким ви уявляєте промінь сонця? Розкажіть або зобразіть його на аркуші паперу, сторінці зошита.
- Де на малюнку в підручнику зображено промені сонця?
- У математиці теж є промінь. Згадаєтеся, як він позначається та утворюється?
- Що таке промінь? За рисунком прокоментуйте. (На першому рисунку — пряма. На другому цю пряму розривають, перерізають. Тобто ставлять на ній точку.)
- Скільки частин утворилося? Де позначено одну з цих частин?
- Чи схожа ця частина прямої на промінь?
- Зобразіть у зошиті кілька променів. (Кілька зразків променів у різних напрямках можна зобразити на дошці, інтерактивній дошці.)
- А що таке відрізок? Чому його так названо? (Пропонуємо практично здійснити з учнями утворення «променів» і «відрізків» з підручного матеріалу — паличок, натягнутих ниток, паперових смужок, гумової стрічки тощо.)

Робота в зошиті. С. 10, № 2.

№ 3/10

- Розгляньте малюнок. Поясніть, як зображують відрізок на папері. (Позначаємо на папері дві різні точки. У нашому випадку ці точки на перетині клітинок. Прикладаємо до них лінійку і сполучаємо їх частиною прямої.)
- Виконайте подібний рисунок у зошиті. Можна продемонструвати цей процес на дошці.

№ 4/10

- Хто зображений на малюнку?
- Хто де розміщений?

- Хто перший зліва у ряду? Хто другий, якщо лічити зліва? А хто другий, якщо починати лічити справа?
- Хто розміщений посередині? Між ким знаходиться мишка? Зелена жабка? Равлик?
- Хто останній, якщо лічити зліва направо? А хто останній, якщо лічити справа наліво?
- Скільки тваринок на малюнку?
- Хто з цих тваринок найспритніший?

Робота в зошиті. С. 10, № 3.

№ 5/10/?

- Скільки цуценят на малюнку? А скільки кісточок?
- Скільки кісточок не вистачає?
- Як можна про це дізнатися? Давайте продемонструємо на моделях. Цуценят позначимо кружечками (*учні можуть пропонувати свої варіанти*), а кісточки — паличками.

Робота в зошиті. С. 10, № 4 (резерв).

Гра. «Шукачі скарбів».

Розставити прапорці або інші розпізнавальні знаки (наприклад, різнокольорові надуті кульки) у різних місцях класу. Ведучий (учитель/вчителька або хтось з учнів) вибирає гравця, називає йому, якого кольору взяти кульку і куди її принести. Гравець йде до вказаного об'єкта і при цьому коментує свою ходьбу: йду прямо, повертаю наліво, беру кульку червоного кольору, несу її до столу тощо. Потім гравці міняються. Учні самостійно можуть установлювати правило вибору гравця, користуючись, наприклад, лічилкою чи якоюсь ознакою.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 9/Дата _____

Тема. Порівняння кількості об'єктів. Однаково. Більше. Менше (с. 11)

Математичні компетентності. Порівняння кількості предметів без перелічування. Порівняння довжин відрізків. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Розвиток аналітичного, логічного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Розрізнення кругів, трикутників, кольорів.

Обладнання. Моделі геометричних фігур: трикутники, круги, куб, куля та брусок для демонстрації і для індивідуальної роботи (по 5 штук кожного виду фігур). Набір деталей LEGO.

№ 1/11

- Які фігури ви знаєте? Які фігури є на малюнку?
- Які фігури площинні (плоскі)? А які об'ємні? (Розгляньте з дітьми плоскі та об'ємні фігури. Зверніть увагу учнів на основну ознаку їх відмінностей — плоскі повністю розмістилися на стільниці парти чи стола, а об'ємні височіють над столом.)
- Викладіть на столі стільки кубиків і кульок, скільки їх на малюнку.
- Як дізнатися, чого більше — кубиків чи кульок? (Розгляньте спосіб прикладання/накладання кульок на кубики для утворення пар.)
- Якому предмету не вистачає пари?
- Яких фігур більше? На скільки?
- Як дізнатися, чого більше — трикутників чи кругів? Спробуйте перевірити за допомогою рисунка.
- А чого менше: кубиків чи брусків?
- Викладіть на парті чи столі 2 трикутники, а кругів на 1 більше, на 1 менше.

Робота в зошиті. С. 11, № 1.

№ 2/11

- Чи однакова кількість кошенят і цуценят? Як дізнатися?

- Викладіть однакову кількість кубиків і трикутників; однакову кількість двох видів деталей LEGO.

Робота в зошиті. С. 11, № 2, № 3.

№ 3/11

- Які автомашини зображено ліворуч? А які праворуч?
- Чи правильно позначено відрізками кількість самоскидів? Чому?
- Чи правильно позначено відрізками кількість легкових автомобілів? Чому?
- Накресліть відрізок на 2 клітинки. Накресліть стільки таких відрізків, скільки самоскидів на малюнку.

Робота в зошиті. С. 11, № 4.

№ 4/11

- Що зображено на малюнку ліворуч?
- Скільки смужок паперу? Яких вони кольорів?
- Які смужки за довжиною?
- Викладіть на парті дві однакові за довжиною деталі LEGO.
- Що зображено на малюнку праворуч?
- Скільки відрізків?
- Яких вони кольорів?
- Який з цих відрізків найкоротший? Найдовший?

Робота в зошиті. С. 11, № 5 (резерв).

№ 5/11/?

Хто вміє, прочитайте цікаве завдання.

- Скільки яблук на тарілці?
- Скільки яблук розрізали навпіл?
- Скільки яблук залишилося на тарілці?

Практична робота. Продемонструйте ці дії практично на моделях, реальних предметах. Будьте обережними з ножем. (Ці дії може продемонструвати вчитель/вчителька.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 10/Дата _____

Тема. Порівняння кількості об'єктів. Багато. Мало. Кілька (с. 12)

Математичні компетентності. Визначення чисельності групи предметів без перелічування.

Лічба предметів. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Розвиток усного мовлення.

Інтегрований навчальний зміст. Матеріал для виготовлення іграшок. Різноманіття тваринного світу.

Обладнання. 5-6 м'яких іграшок для групи дітей з чотирьох осіб. Набір деталей LEGO.

№ 1/12

- Розгляньте іграшки на своєму столі. Скільки їх? З якого матеріалу вони виготовлені?
- Які іграшки зображені на малюнку?
- Скільки іграшок у коробці? (Багато.)
- А скільки іграшок біля коробки? (Менше, мало.)
- Скільки іграшок ліворуч від коробки? Праворуч? (Одна, дві.)
- Які цифри зображені на кубіку?
- Назвіть кілька іграшок, що на столі.
- Назвіть кілька своїх іграшок.

Робота в зошиті. С. 12, № 1.

№ 2/12

- Що зображено на малюнку?
- Доповніть речення.
Квітів на галявині (багато, дуже багато).
Сонце на небі ... (одне).
Хмаринок на небі ... (п'ять, кілька).
- Поставте свої запитання до малюнка. Дайте на них відповідь.

Робота в зошиті. С. 12, № 2.

№ 3/12

- Які фігури зображені на рисунку?
- Сформулюйте декілька запитань зі словом «скільки». (Скільки всього трикутників? Всього кружечків? Скільки синіх трикутників? Червоних трикутників? Скільки зелених кружечків? Червоних кружечків? Скільки малих кружечків? Великих кружечків? Скільки всього червоних фігур? Скільки всього фігур?)

Робота в зошиті. С. 12, № 3, № 4 (підготовка до написання цифр).

№ 4/12/?

Пограйтеся в парі. Складіть будиночок або інший предмет з деталей LEGO. Назвіть і полічіть деталі. Яких деталей багато; мало? Яких деталей по одній?

Робота в зошиті. С. 12, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 11/Дата _____

Тема. Лічба. Числа й цифри (с. 13)

Математичні компетентності. Кількісна і порядкова лічба. Правило лічби. Підготовчі вправи до написання цифр.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати, робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Продукти харчування.

Обладнання. набір з 5 кружечків різних кольорів. Картки (демонстраційні та індивідуальні) цифр.

№ 1/13

- Викладіть на столі 1 кружечок. Потім покладіть біля нього ще 1. Скільки всього кружечків на столі?
- Візьміть в руки перший кружечок. Якого він кольору? Візьміть другий. А якого кольору цей кружечок?
- Полічіть кружечки на малюнку. Скільки їх?
- Яких вони кольорів?
- Якого кольору третій кружечок, якщо лічити зліва направо? А якщо лічити справа наліво?
- Які кольори подібні?

№ 2/13

- Розгляньте друковані цифри. Назвіть їх (якщо вмієте).
- Викладіть на парті в ряд три будь-які картки з цифрами. Назвіть цифру, яка вам відома.
- Біля неї покладіть стільки ж кружечків.
(Цифрами позначають число. Цифра — це знак, значок, позначка. А число називає (вказує на) кількість предметів, об'єктів, явищ, звуків. Продемонструйте на зразках. Постукайте — нехай діти полічать кількість ударів.)

- Унизу цифри написані ручкою, олівцем. Це рукописні цифри. Ми будемо вчитися їх писати правильно, красиво, розбірливо.

Робота в зошиті. С. 13, № 1.

№ 3/13

- Давайте разом назвемо числа від 1 до 10, від 5 до 1, від 10 до 1. (Можна розглянути й інші проміжки чисел натурального ряду. Називають числа учні по черзі.)

Робота в зошиті. С. 13, № 2.

№ 4/13

- Що зображено на малюнку? Який овоч вам найсмачніший?
- Яка користь від моркви? (Поліпшується зір.) Від цибулі? (Людина менше хворіє, не застуджується.)
- Скільки предметів зображено в рамочці?
- Скільки поза нею?
- Де предметів більше? Менше? На скільки?

Робота в зошиті. С. 13, № 4.

№5/13/?

- Полічіть кружечки на дошці (їх може бути до 10). (*Процес лічби можуть показати окремі учні.*)

Практична робота. Продемонструйте процес лічби з порушенням алгоритму.

Наприклад, пропустіть один чи два предмети під час лічби. Зробіть (чи запропонуйте учням сформулювати власну думку) відповідний висновок.

Або розкладіть предмети по колу. Проведіть лічбу, торкаючись до одного предмета двічі, тричі. Послухайте реакцію і зауваження учнів. Вони ж мають зробити і відповідний висновок.

- Розгляньте малюнок. Хто полічив правильно? Чому? (Учні мають дати аргументоване пояснення.)

Робота в зошиті. С. 13, № 3 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 12/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с.14)

Математичні компетентності. Урок повторення: просторове розміщення предметів, поняття пари.

Ключові компетентності. Уміння виявляти математичні залежності в навколишньому світі.

Інтегрований навчальний зміст. Види дерев.

Обладнання. Паперові або картонні моделі геометричних площинних фігур або фішки. Папір, олівці або фломастери.

№ 1/14

- Що зображено на малюнку?
- Що там відбувається?
- Який колір на малюнку переважає?
- Чи бували ви в осінньому лісі? Опишіть, що бачили.
- Скільки тварин на малюнку?
- Скільки серед них птахів?
- Скільки птахів на деревах; під деревом; над деревом?
- Яка пташка сидить на дереві вище від усіх; нижче від сови?
- Де сидять горобці?
- Спробуйте поставити свої запитання до цього малюнка.

- Скільки дерев на малюнку?
- Намалюйте одне високе і одне маленьке дерево.

Робота в зошиті. С. 14, № 3.

№ 2/14

- Хто зображений? Що зображено?
- Скільки білочок? Скільки горішків?
- Кого більше? Як можна порівняти? (З'єднайте рисками пари — дайте кожній білці по одному горішку.)
- Чи бачили ви білку? Де?
- Яка білка? Розкажіть про неї. Чим вона харчується?

Робота в зошиті. С. 14, № 1, № 2.

№ 3/14/?

Пограйтеся в пари. Учні проводять лічбу, викладаючи фішки, фігури.

Можна з фігур утворювати «доріжки», «клумби», квадратики, прямокутники. Умову гри можна доповнити, змінити.

Робота в зошиті. С. 14, № 4 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 13/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с.15)

Математичні компетентності. Урок повторення: взаємне розміщення предметів (між, під, над, на, справа, зліва).

Ключові компетентності. Уміння моделювати процес математичною мовою.

Інтегрований навчальний зміст. Розпізнавання кольорів і форм предметів.

Обладнання. Кубики різних кольорів, розмірів. Дитячі пірамідки (2–3 штуки.) «Квитки» — кольорові фантики. Набори купюр для дидактичного використання.

Робота в зошиті. С. 15, № 1.

№1/15

- Розгляньте завдання, зліва біля якого один червоний кружечок. Це перше завдання.
- Які фігури зображено ліворуч? Праворуч?
- Скільки фігур зліва? Справа?
- Порівняйте групи фігур. Чим вони схожі?
- Чим відрізняються фігури в кожній трійці?
- *Складіть з них пари.* Використайте моделі цих фігур.
- Скільки різних пар можна утворити?

№ 2/15

- Що таке пара? Наведіть приклади пар предметів.
- Скільки автовок на першому, другому малюнках?
- *Порівняйте пари малюнків.* Зверніть увагу на кольори автовок, їх моделі, напрям руху.

Бесіда про правила дорожнього руху.

Коли можна переходити дорогу?

Як визначити, коли можна переходити дорогу, якщо не працює світлофор (або його немає)?

Робота в зошиті. С. 15, № 2.

№ 3/15

- Розглянемо третє завдання. Скільки кружечків і якого вони кольору зліва від цього завдання?
- Що зображено? Яких вони розмірів? Кольорів?
- Чого на малюнку однаково?
- Чого на малюнку більше? Менше?
- Про що можна сказати «однаково»? «більше»? «менше»?

Практична робота. Складіть подібні пірамідки з кубиків. Зробіть їх вищими. Полічіть, скільки фігур у нижчій, вищій пірамідах.

Робота в зошиті. С. 15, № 3.

№ 4/15

- Скільки на малюнку казкових вагонів? А скільки паровозів?
- Чому їх так називають? А якими паровози є зараз?
- Хто з вас їздив потягом?
- Які казкові герої катаються на потягу?
- Хто буде в першому вагоні, якщо потяг тягтиме зелений паровоз?
- А якщо блакитний?
- А чи буває у потягу два паровози?

Робота в зошиті. С.15, № 4 (*резерв*).

№ 5/15/?

Пограйтеся в парі. Викладіть на парті стільки різноколірних квадратів, скільки вагонів у потягу. Визначте ролі касира, контролера, покупців квитків, ціну квитка. Скористайтеся моделями купюр. Розіграйте купівлю-продаж квитків.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Натуральні числа 1–10. Число 0

Урок № 14/Дата _____

Тема. Число й цифра 1. Написання цифри 1. П'ядь (с. 16)

Математичні компетентності. Родові назви числівника «один». Написання цифри 1. Вимірювання довжини п'яддю.

Ключові компетентності. Формування допитливості.

Інтегрований навчальний зміст. Сонце — джерело світла і тепла.

Обладнання. Вимірювальні та збільшувальні прилади. Каси цифр (демонстраційні та індивідуальні). Моделі купюр українських грошей. Модель циферблата годинника.

№ 1/16

- Полічіть від 1 до 5, від 1 до 10 (*хто вміє*).
- Скільки відрізків на рисунку?
- Скільки хлопчиків? Його ми назвали Мудриком.
- Кого називають Мудрим? (Хто багато знає, все розуміє, може дати слушну пораду, допомогти, розрадити.)
- Скільки місяців на небі?
- Що зображено на наступному, третьому малюнку?
- Для чого використовують гроші?
- Скільки купюр? (Це паперові гроші. Українська національна валюта — гривня.)
- Скільки гривень?
- Як зображено сонечко? Скільки сонечок на небі?
Усіх предметів (об'єктів) на малюнку по одному.
Номер завдання, яке ми розглянули, один. Це число *один*.

Бесіда про Сонце як центральне небесне світило, джерело світла й тепла.

Робота в зошиті. С. 16, № 1.

№ 2/16

- Як же зобразити це число на папері? (Дайте спробу окремим учням записати його на дошці, або вибрати і показати картку з друкованою і рукописною цифрою.)
Записують число спеціальним значком — *цифрою*.
- На що схожа цифра 1? Її ще називають одиницею.
- У завданні, біля якого 2 кружечки, прочитаємо 4 рядочки вірша. (Читає вчитель/вчителька або учні, що володіють навичкою читання.)
- Розгляньте малюнок лелеки. Де він живе? Спробуйте пальчиком навести контури птаха.
- Які ще предмети, що нас оточують, нагадують одиницю?
(За бажанням учнів віршик можна вивчити напам'ять.)
- Числа і цифри потрібні кожній людині. Де на малюнку циферблата годинника є ця цифра? Маленька стрілка годинника на цифрі 1. А велика спрямовано вгору. Це — ... (*перша*) година. Кажуть: перша година дня. (*Якщо дозволяє час, можна розглянути модель циферблата, продемонструвати рух стрілок і потренуватися у визначенні часу.*)

№ 3/16

- У квадраті зображено друковану цифру 1. Відшукайте таку цифру в касі цифр. Покажіть один одному, сусідам.
- Чим схожа рукописна і друкована цифри? (*Складаються з двох паличок: меншої і більшої.*) Чим відрізняється їх написання? (*Рукописна нахилена праворуч.*)
Розгляд та аналіз написання цифри 1. «Письмо» в повітрі. Визначення рядка в зошиті, де треба писати. Письмо тильним кінцем олівця по зразку/зразках. Письмо в зошиті. Аналіз написаного. Підбадьорення, схвалення роботи учнів.

Робота в зошиті. С. 16, № 2.

№ 4/16

- Назвіть предмети, яких на малюнку по одному. Доповніть цей перелік назвами предметів, яких по одному в нашому класі. Цю роботу можна поєднати з фізкультхвилинкою або розминкою: учні мають підійти й показати один предмет, що є в класі.
- Назвіть і покажіть один предмет, що лежить у вас на столі.

Робота в зошиті. С. 16, № 3.

№ 5/16/?

- Зробіть розминку кисті рук: повороти, згинання і розгинання пальців, розведення пальців як найширше.
- Що розміщене у вас на столах? Чи вистачає місця? Спробуємо виміряти, якого розміру стільниця парти чи стола. Як це можна зробити, не маючи під руками лінійки?
- Розгляньте малюнок. Що таке п'ядь? Звідки походить ця назва?
- Скільки п'ядей у ширині стільниці парти? А в її довжині? Де їх більше?
- Чим ще можна виміряти довжину парти? (Зошитом, олівцем, гумкою тощо.) А чим найзручніше?

Робота в зошиті. С.16, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 15/Дата _____

Тема. Число й цифра 2. Написання цифри 2 (с. 17)

Математичні компетентності. Родові та збірні назви числівника «два». Утворення числа 2. Написання цифри 2.

Ключові компетентності. Уміння працювати в парі.

Інтегрований навчальний зміст. Спостереження в довкіллі.

Обладнання. Каса цифр. Демонстраційні моделі купюр українських грошей. Модель циферблата годинника з рухомими стрілками.

№ 1/17

- Скільки однакових відрізків на рисунку?
- Скільки зошитів зображено? Для чого в школі потрібні зошити?
- Скільки купюр і скільки гривень на малюнку? З чого складаються 2 гривні? (З однієї та ще однієї купюр по гривні.)
- Скільки каченят? Якого вони кольору? Хто з вас бачив маленьких каченят? Які вони?
- На першому малюнку біля Мудрика записане число. Яке це число?
- Відшукайте в касі цифр двійку або цифру 2. Покажіть її своїм сусідам.

Робота в зошиті. С. 17, № 1.

№ 2/17

- Подивіться на наступне завдання. Яким числом воно позначене?
- Прочитайте, що нагадує зображення числа 2. Наведіть контури цифри 2 пальчиком або тильною стороною олівця.
- Які ще предмети, що навколо нас, нагадують двійку?
- Прочитайте час на годиннику. (*Друга година.*) Позначте на циферблаті стрілками першу годину. (За бажанням учнів віршик можна вивчити напам'ять.)

№ 3/17

- Викладіть на столі друковану цифру 2. А тепер викладіть поруч цифри 1 і 2. Прочитайте цей коротенький ряд чисел.
- Прокоментуйте, як пишеться цифра 2 (рукописна цифра) під збільшувальним склом (лупою).

- Написання цифри 2 (за зразком у підручнику).

Робота в зошиті. С. 17, № 2.

№ 4/17

- Виконаємо завдання, зліва від якого 4 кружечки. Яких вони кольорів? У якому порядку згори вниз вони розміщені?
- Що зображено на рисунках? Яких кольорів кубики? Яких вони розмірів?
- Скільки кубиків ліворуч? Яка цифра записана в клітинці?
- Поясніть, що робить Мудрик. Скільки кубиків на середньому малюнку?
- А скільки кубиків на третьому малюнку? Як утворилося це число кубиків?
- Якою цифрою позначена ця кількість?
- Продемонструйте на кружечках, як можна утворити число 2.

Робота в зошиті. С. 17, № 3, № 4.

№ 5/17/?

Пограйтеся в парі. Почергово називайте предмети, які використовуються в парі. Виграє той, хто наведе більше таких прикладів.

Можете змінити умову гри: називайте будь-які два предмети, розміщені поруч.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 16/Дата _____

Тема. Число й цифра 3 (с. 18)

Математичні компетентності. Назви числівника «три». Утворення числа 3. Написання цифри 3. Велика п'ядь. Вимірювання довжини великою п'яддю.

Ключові компетентності. Уміння працювати в колективі.

Інтегрований навчальний зміст. Казка. Герої казок.

Обладнання. Каса цифр. Моделі купюр. Модель циферблата годинника.

№ 1/18

- Скільки трикутників? Скільки відрізків? Яким числом позначена їх кількість?
- Скільки купюр, гривень? Як утворилося число 3?
- Хто зображений на малюнку? З якої казки ці тваринки? Скільки їх?
- Назвіть три предмети, що лежать на вашій парті.
- Покажіть три перші завдання на сторінці. Назвіть номери цих завдань.

Робота в зошиті. С. 18, № 1.

№ 2/18

- Прочитайте рядки вірша про трійку. На що схожа цифра 3?
- У касі цифр відшукайте цифру 3. Викладіть ряд цифр від 1 до 3.

Бесіда про змії.

Змії відносяться до тварин, яких люди бояться чи не найбільше. Через цей страх багато хто намагається якнайшвидше вбити змію, ніж встигнути зрозуміти, наскільки вона корисна для навколишньої природи.

А користь змії полягає у тому, що вони знищують шкідливих комах і гризунів й у такий спосіб допомагають регулювати чисельність тварин, що завдають людині багато клопоту.

Не всі отруйні змії становлять смертельну чи просто небезпеку для людини. Більшість із них зовсім нешкідливі. Отруйні змії за людьми не полюють. Вони кусаються, якщо ви спробуєте їх зачепити, наступите на них або порушите їхній спокій якимось іншим способом. Отруту змії найчастіше витрачають на свою здобич, а не на людей.

Будьте обережними в лісі, на луках, у садках, на дачі. Не зачіпайте диких тварин.
(<http://wiki.co.ua/chi-vsi-zmi-d1-97-otrujni.html>)

№ 2/18 (продовження)

- Котру годину показує годинник? (За бажанням учнів віршовані рядки можна вивчити напам'ять.)

№ 3/18

- Порівняйте друковану й рукописну цифри 3.
- «Напишіть» цифру 3 в повітрі. Обведіть цифру на збільшувальному склі.
- Написання цифр за зразками зошита і підручника.

Робота в зошиті. С. 18, № 2.

№ 4/18

- У четвертому завданні поясніть, як утворилося число 3. Які дії виконував Мудрик? Прокоментуйте: що було спочатку, потім і наприкінці — в результаті.
Було...; приєднали, присунули, добавили, додали ...; отримали ...

Робота в зошиті. С. 18, № 3.

№ 5/18

- Виміряйте довжину стільниці своєї парти п'яддю.
- Розгляньте на малюнку, як утворюється *велика п'ядь*. Продемонструйте свою велику п'ядь. Відмітьте довжину своєї великої п'яді на аркуші паперу.
- Виміряйте довжину стільниці парти великою п'яддю. Чи однакові результати вимірювання?
- *Виміряйте ширину стільниці звичайною п'яддю і великою.* Порівняйте результати. Чому результати відрізняються?

Робота в зошиті. С. 18, № 4.

№ 6/18/?

Пограйтеся в пари. Кожен почергово має зробити 1, потім 2 і, нарешті, 3 кроки вперед, називаючи при цьому кількість кроків. Порівняйте довжину своїх кроків.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 17/Дата _____

Тема. Дорівнює, більше, менше (с. 19)

Математичні компетентності. Порівняння чисел. Знаки порівняння ($=$, $>$, $<$). Читання числових нерівностей. Схематичне зображення числових залежностей.

Ключові компетентності. Повага до друзів, однокласників, товаришів.

Інтегрований навчальний зміст. Папір та його призначення.

Обладнання. Набори різних геометричних фігур (площинних і об'ємних), в т. ч. кружечків.

Робота в зошиті. С. 19, № 1.

№ 1/19

- Які геометричні фігури зображено ліворуч у першому завданні?
- Скільки квадратиків і скільки трикутників зображено?
- Чи однаково на малюнку квадратиків і трикутників?
- Отже, 3 квадратики і стільки ж трикутників. Їх однаково, або порівну.
У математиці *однаково, порівну, рівність* записують коротко за допомогою значка « \Leftrightarrow ». Що нагадує цей запис? (*Однакові, рівні за довжиною риси, відрізки.*)
- Яких кольорів кубики на другому малюнку (посередині)? *Яких кубиків більше?*
- Скільки червоних кубиків? Скільки зелених? Зробіть висновок, яке число більше.

- У математиці слово «більше» записують коротко значком «>». Ось так: $3 > 1$. Читаємо: «Число три більше, ніж число 1». Або коротко: «Три більше одного».
- З чим можна порівняти цей значок? В який бік повернутий «ротик» значка? (Покажіть учням різні способи інтерпретації позначки $<$, відомі з методики вивчення початкового курсу математики. Це зацікавить дітей і легше запам'ятається.)
- *Яких кружечків менше?* Як прочитати запис під малюнком?
- Поясніть запис: $1 < 3$.

№ 2/19

- Потренуйтеся робити записи зі знаками $=$, $>$, $<$. (Письмо в зошитах з друкованою основою, с. 19, № 2.)
- Визначення, яких предметів у класі, на столі, на вікні, на стінах більше або менше. Можна провести цю роботу у вигляді гри, змагання: хтось називає кілька предметів, а наступний гравець — більшу/меншу кількість інших предметів.

№ 3/19

- Скільки цукерок у першому рядку? Другому? Третьому?
- Де їх більше? Складіть і прочитайте нерівності ($2 > 1$, $3 > 2$, $3 > 1$).
- На скільки більше цукерок в другому рядку, ніж у першому?
- А де менше цукерок? $1 < 2$, $2 < 3$, $1 < 3$.
- Яких кольорів обгортки цукерок? Порівняйте їх кількість.
- Розгляньте рисунок праворуч. Скільки однакових відрізків на першому, другому, третьому рисунках?
- За рисунком відрізків і розміщенням чисел на них порівняйте числа 1, 2, 3. Яке серед них найменше? Яке серед них найбільше?

Бесіда про друзів, однокласників, товаришів. Запитайте у дітей, з ким вони дружать. Що їх об'єднує, згуртовує? Чи довіряють вони своїм друзям секрети? (Спробуйте на конкретних прикладах показати схожість і відмінність понять «друг» і «товариш»). Хто такий однокласник/однокласниця? Якими мають бути друзі, однокласники, товариші? Використайте для підтвердження учнівських висновків уривки з дитячих художніх творів про друзів, однокласників, сучасні мультфільми.

Робота в зошиті. С. 19, № 3.

№ 4/19/?

- Яка вимога позначена на малюнку? У якій коробці на першому малюнку має бути більше кульок? Менше кульок?
- А на другому малюнку?
- Розкладіть моделі на різні групи. Що на малюнках? Яких кольорів, яких розмірів?
- Скільки коробок під кожною групою кульок? На скільки частин маєте розкласти кульки? Якими мають бути ці частини? (*Різними.*)
- Скільки кульок буде в першій коробці? Другій? Третій? Четвертій?
- У якій коробці найбільше, найменше виявилося кульок?
- Чи можна було це передбачити? (Так, бо в першій групі всього фігур більше, ніж у другій, тому і їх частини, відповідно, будуть більшими.)

Робота в зошиті. С. 19, № 4.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 18/Дата _____

Тема. Додавання. Знаки «плюс» (+) і «дорівнює» (=) (с. 20)

Математичні компетентності. Зміст (суть) додавання. Ознайомлення з дією додавання. Читання числових рівностей. Розподіл об'єктів на групи.

Ключові компетентності. Формування прагнення до нового, створення власної ідеї.
Інтегрований навчальний зміст. Цікаві історичні факти.
Обладнання. Демонстраційні картки із записами виразів на додавання. Каса цифр.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 5, від 1 до 10, від 1 і далі (хто скільки вміє).
- Полічіть по одному від 1 і далі (По кругу або за партою кожен учень називає наступне число. Можна визначити умови гри: лічбу проводити до 20, 40 чи 50.)

№ 1/20

- Що відбувається на малюнку? Опишіть ситуацію. (До одного кубика Мудрик присунув/додав ще один. Їх стало 2.)
В математиці коротко це записується так: $1 + 1 = 2$.
- Хто знає, що позначає знак «+»?
- Прочитайте, хто вміє, текст на кольоровому папері. Повторимо хором.

Робота в зошиті. С. 20, № 1.

№ 2/20

- Прочитайте записи.
- Покажіть і скажіть, що позначає кожне число в записі.
- *Чи можна скласти інші записи до цих малюнків?
- *Спробуйте прочитати записи зліва направо; справа наліво.
- Складіть з розрізних цифр завдання на додавання.

№ 3/20

- Написання рівностей у зошитах, їх читання.

Фізкультхвилинка.

Робота в зошиті. С. 20, № 2.

№ 4/20

- Полічіть, скільки кружечків біля завдання, що йде за третім завданням.
- У четвертому завданні розгляньте всі зображення геометричних фігур.
- Назвіть фігури, зображені в кожному овалі.
- Якими кольорами їх розфарбовано? Які фігури обведено першою кривою замкненою лінією (овалом)?
- За якою ознакою поділено фігури на групи в першому овалі? У другому? Третьюму?
- Спробуйте усно скласти завдання на додавання. (Три жовті фігури і три зелені фігури, разом їх шість. Або: 3 плюс 3, буде разом 6.)

Робота в зошиті. С. 20, № 3.

№ 5/20

- Виконайте додавання, де зображений метелик.
- Яке зв'язка біля другого запису, третього?
- Запишіть додавання в зошиті.
- Біля якого зв'язка найбільший результат? Найменший?
- Наведіть приклади, коли кількість предметів збільшується. (Коли приєднують, об'єднують, додають тощо. Кожен термін продемонструйте діями з предметами.)

№ 6/20/?

- У давнину деякі народи позначали знак «плюс» малюнком. Прочитайте записи.
- Куди «йдуть» умовні ніжки, в який бік? Яке число до якого приєднується, додається?

Творча лабораторія. Придумайте і намалуйте свої записи на додавання. Поділіться своїми записами з сусідом/сусідкою. Нехай вони їх розшифрують.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 19/Дата _____

Тема. Число й цифра 4 (с.21)

Математичні компетентності. Назви числівника «чотири». Утворення числа 4. Написання цифри 4. Порівняння чисел.

Ключові компетентності. Розвиток вміння організовувати власну діяльність.

Інтегрований навчальний зміст. Лялька. Види ляльок.

Обладнання. Моделі купюр, геометричних фігур, циферблата годинника. Шаблони квадратів для вирізання, ножиці. Зразки українських ляльок-мотанок.

№ 1/21

- Скільки однакових відрізків зображено в ряду?
- Скільки іграшок-ляльок?

Бесіда про ляльки. Які бувають ляльки? Із чого їх виготовляють? (Виготовляють зі штучних тканин, з натуральних матеріалів: соломи, ниток, тканини тощо.) Чим особливі українські ляльки-мотанки? Хто з вас вже пробував їх виготовляти разом із дорослими?

- Скільки купюр? Гривень?
- Скільки зайчиків? Правильно називайте число.
- Закрийте пальчиком одну ляльку. Скільки лялечок видно?
- Закрийте пальчиком 2 купюри. Скільки їх залишилося?
- Поділіть зайчиків на 2 групи. По скільки зайчиків у кожній групі?

Робота в зошиті. С. 21, № 1.

№ 2/21

- Поясніть, як можна з числа 3 утворити число 4.
- *Запишіть $3 + 1$, $2 + 2$, $1 + 3$.

№ 3/21

- На що схожа цифра 4? Послухайте рядки вірша.
- Контури яких предметів схожі на четвірку?
- Прочитайте на циферблаті, котру годину показує годинник.
- Відкладіть на циферблаті годинника другу годину, третю годину.
- Виберіть і викладіть на парті дві цифри 4, три цифри 4, чотири цифри 4.

№ 4/21

- Розгляньте друковану та рукописну цифри 4. Чим відрізняється рукописна цифра 4 від друкованої?
- Скільки точок у клітинці? Зобразіть стільки ж на клітинці зошита.
- Написання цифри 4 в зошитах.
- Написання ряду чисел (цифр). Які цифри записані? Скільки чисел записано цифрами?

Робота в зошиті. С. 21, № 2, № 4.

№ 5/21

- Скільки кружечків у наступному завданні після четвертого? Будьте уважними. Як розміщені кружечки? (По колу.)
- Зразок порівняння напишіть на дошці.
- Спочатку учні мають порівняти числа усно, а потім кілька нерівностей написати в зошиті.

Робота в зошиті. С. 21, № 3 (резерв).

№ 6/21/?

Практична робота. Учні за шаблонами вирізають квадрати і трикутники з паперу різних кольорів. Потім розкладають на 2 групи. Свої дії коментують.

Завдання можна ускладнити. Спочатку учні за шаблоном наводять контури цих фігур самостійно, а потім їх вирізають.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 20/Дата _____

Тема. Склад числа. Гривня. Вартість покупки (с. 22)

Математичні компетентності. Утворення натурального числа з менших чисел. «Сусіди» чисел.

Ключові компетентності. Формування умінь спостерігати.

Інтегрований навчальний зміст. Природні та рукотворні об'єкти.

Обладнання. Дитячі рахівниці. Набір геометричних фігур. Моделі українських купюр. 3–4 реальні предмети або їх зображення із вказаною ціною (до 4 грн).

Робота в зошиті. С. 22, № 2, № 3.

№ 1/22

- Поясніть, як утворилися записи.
- Скільки всього кружечків ліворуч? Яких вони кольорів? Скільки синіх? Червоних? Тобто: 2 кружечки складаються з 1 синього і 1 червоного. Отже: число 2 це $1 + 1$. $2 = 1 + 1$.
- Поясніть за зразком інші рівності. Здогадалися, чому рівності? (Так, бо в цих записах є знак дорівнює, знак рівності.)
- З яких чисел складається число 2? Число 3? Число 4?

Практична робота. Продемонструйте склад чисел на рахівниці. Відкладіть на рахівниці 2 кісточки. Поділіть їх на частини. Скільки кісточок в одній частині? Отже, 2 складається з 1 і 1. $2 = 1 + 1$. Як можна три кісточку поділити на групи? Розгляньте всі випадки. Те саме проробіть з 4 кісточками. (Щоразу пропонуйте учням називати рівності.)

Робота в зошиті. С. 22, № 1.

№ 2/22

- Доведіть, що 3 це 2 та ще 1. (Можна за допомогою моделей геометричних фігур.)
- Яке число закрит листочок на другій схемі? На третій? Четвертій? П'ятій?
- *Чому число 4 записане аж 3 рази?
(За потреби і бажанням кілька рівностей можна записати на дошці і в зошитах.)

№ 3/22

Практична робота. «Здійсни» покупку. У кожного з вас є набір купюр. Полічіть, скільки ви маєте гривень. На дошці викладено речі/предмети і вказана їх ціна. Які предмети можна купити за ці гроші? Називайте річ/предмет, який ви бажаєте купити, і які гроші ви даєте продавцю. (Роль продавця спочатку виконує вчителька/вчитель. Для ускладнення можна пропонувати гроші, які потребують здачі (решти).)

- Скільки гривень зображено на малюнку? Праворуч зображено предмети шкільного приладдя, які виготовила людина (рукотворні). Назвіть ще кілька рукотворних речей. Розгляньте об'єкти, що вас оточують. Які з них природні? Наведіть приклад.
- Здійсніть покупки без решти.

№ 4/22

- Озирніться направо і наліво. Хто є вашим сусідом/сусідкою ліворуч? Праворуч?

- Між якими звірятками сидить зайчик? Як ви їх упізнали?
- Хто сусіди лисички?
- На яких місцях за номерами сидять звірятка?
- Назвіть «сусідів» числа 2. Запишіть ряд чисел 1, 2, 3, 4. Підкресліть «сусідів» числа 3.

Робота в зошиті. С. 22, № 4.

Обчислити — означає знайти й записати результат математичної дії.

№ 5/22/?

Пограйтеся в парі. Зробіть ескізи-моделі «валюти». Пограйтеся в «магазин». (*Модель — це відтворення чи відображення об'єкта, проекту чи явища у спрощеному вигляді.*)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 21/Дата _____

Тема. Віднімання. Знак «мінус» (–) (с. 23)

Математичні компетентності. Зміст (суть) віднімання. Ознайомлення з дією віднімання. Читання числових рівностей.

Ключові компетентності. Формування бажання пропонувати власні ідеї.

Інтегрований навчальний зміст. Цікаві історичні факти.

Обладнання. Картки цифр. Набір геометричних фігур.

Робота в зошиті. С. 23, № 1.

№ 1/23

- Розгляньте малюнки. Що нагадують ці картинки? (*Кадри з мультфільмів.*) На кожному кадрі відображена певна дія.
- Що зображено на першому кадрі? (На квіточках сиділи три метелики. Або: Було три метелики.)
- Що відбувається на наступному кадрі? (*1 метелик злетів, відлетів від усіх.*)
- Метеликів залишилося менше чи більше?
- Скільки метеликів залишилося?
- Математично ці події коротко записують так: $3 - 1 = 2$.
- Цей запис (рівність) читають так: «Три мінус 1 дорівнює 2», або «Від трьох відняти один, буде два».
- Які подібні за змістом слова можна дібрати до слова «відняти»? (Продемонструйте на реальних діях: забрали один предмет зі столу, подарували 1, з'їли 1, відійшла 1 дитина, перекреслили 1 слово і т. д. Запропонуйте дітям продовжити цей перелік дій і подій.)

№ 2/23

- За малюнком розкажіть, що відбувається. Скільки кубиків ліворуч? Як про це можна дізнатися? (Полічити або прочитати число під ними.)
- Що зробив Мудрик? Що при цьому змінилося?
- Яким став результат його дій? (Про результат учням можна розказати на прикладах реальних дій: вирізали — результат фігура, малювали — вийшов малюнок тощо.)
- Прочитайте запис (рівність) під другим малюнком.

Робота в зошиті. С. 23, № 2.

№ 3/23

- Що зображено ліворуч? Яких кольорів намистинки? Скільки їх?
- Виконайте віднімання, закриваючи пальчиком намистинки.
- Біля якого малюночка найбільший результат? Найменший?
- Складіть завдання про зменшення зелених листочків, квіточок.

Робота в зошиті. С. 23, № 3.

- З'єднайте малюнок і запис, який з ним пов'язаний.

Робота в зошиті. С. 23, № 4.

№ 4/23/?

- Здогадалися, про що йтиметься в останньому завданні?
- Прочитайте записи.
- Придумайте і намалюйте свої цікаві записи на віднімання.

Робота в зошиті. С. 23, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 22/Дата _____

Тема. Число й цифра 5. Написання цифри 5. Порівняння об'єктів за довжиною (с. 24)

Математичні компетентності. Назви числівника «п'ять». Утворення числа 5. Написання цифри 5. Многокутники: трикутник, чотирикутник, п'ятикутник.

Ключові компетентності. Уміння працювати в парі.

Інтегрований навчальний зміст. Найкращі помічники. Догляд за руками.

Обладнання. Набір з 5–6 однакових паличок для кожного учня/учениці. Ілюстрації/фото серпа (сільськогосподарського знаряддя праці) та сучасних сільськогосподарських машин.

№ 1/24

- Скільки?

(Кожен окремих малюнок варто розглянути окремо, звернувши увагу:

на склад числа 5 за малюнком різноколірних кошенят;

на число пальців на одній руці і походження одиниці довжини *п'ядь*.)

Бесіда про працюючі руки. (Можна використати твір Василя Сухомлинського «Наші помічники».) Бажано заслухати відповіді учнів на запитання: Що ви своїми ручками зробили; робите? Що ще можете зробити? Ручки втомлюються. Як треба за ними доглядати?

Робота в зошиті. С. 24, № 1.

№ 2/24

- Вірш про цифру 5 можуть читати учні (хто вміє) або вчитель.

Словникова робота: серп — давнє знаряддя праці. Ним жали (косили) жито, пшеницю та інші зернові культури. (*Продемонструйте принцип роботи серпа.*) Зараз усе змінилося. Люди розробили складні сільськогосподарські машини, які замінюють працю хлібороба. Це трактори, комбайни.

- «Читання» часу. (Постійно звертайте увагу на правильність називання часу: «п'ята година минула від початку доби».)

№ 3/24

- Розгляд, аналіз друкованої й рукописної цифри 5. (*Акцентуйте увагу учнів на термін «рукописна», бо пишеться рукою.*) Написання цифри 5 за зразком у зошиті та підручнику.

Робота в зошиті. С. 24, № 2.

№ 4/24

- *Полічи.* (Проводячи лічбу, дитина може показувати відповідну цифру, що позначає кількість сопілок.)
- *Яка сопілка найтонша?* (Учень/учениця може називати ознаку сопілки за кольором або номером у порядку розміщення.)
- *Додаткове запитання:* А якщо лічити справа наліво?
- Яка найдовша сопілка?

Бесіда. Хто грає на сопілці? Хто з вас чув гру на сопілці або вчиться грати на ній? (Сопілка — найдавніший музичний інструмент в Україні. Її ще називають дудкою, ріжком.)

Робота в зошиті. С. 24, № 3.

№ 5/24/?

- З якої групи паличок можна скласти п'ятикутник?

Практична робота. Складання з однакових паличок трикутника, чотирикутника, п'ятикутника.

Робота в зошиті. С. 24, № 4.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 23/Дата _____

Тема. Утворення числа 5. Склад числа 5. Складання запитань зі словом «скільки» (с. 25)

Математичні компетентності. Розуміння складу числа. Складання рівностей на основі складу чисел. Многокутники: трикутник, чотирикутник, п'ятикутник.

Ключові компетентності. Уміння будувати правильні судження.

Інтегрований навчальний зміст. Кімнатні рослини. Догляд за ними.

Обладнання. Паперові та каркасні моделі многокутників: трикутника, чотирикутника (різностороннього, прямокутника/квадрата, п'ятикутника та інших).

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 5, від 5 до 1.
- Назвіть п'ять предметів, що знаходяться на столі, на дошці тощо.
- Яке число більше: 5 чи 4? 3 чи 5? 1 чи 5?

№ 1/25

- Поясніть, як утворилося число 5.
- Зі скількох чисел утворене число 5?
- *Яке число менше від 4?* Розгляньте відрізок. На скільки однакових частинок він поділений? Покажіть три однакові відрізки; 4 однакові відрізки. Що менше: 3 чи 4?
- *Що більше: 3 чи 4?* Яке число буде записане після числа 4? Кажуть ще так: Яке число йде за числом 4?

№ 2/25

- Скільки червоних і скільки жовтих трикутників у першому рядку? Скільки їх разом? Скільки всього трикутників у першому рядку?
- Відповідаємо 4 і 1, або це 5. Виходить, що 5 — це 4 і 1. Записуємо коротко: $5 = 4 + 1$.
- *Складіть за зразком питання до інших рядочків.* Запитання ставте один одному і по черзі відповідайте.

Робота в зошиті. С. 25, № 1, № 2.

№ 3/25

- Що ви виконували в зошиті спочатку? А потім? А далі?
- Що було спочатку (раніше)? А що потім (пізніше)?

Бесіда про кімнатні рослини.

- Які кімнатні рослини є у вашому класі? Які рослини ростуть у вас вдома?
- Чому люди вирощують кімнатні рослини в житлових приміщеннях? (Кімнатні рослини прикрашають оселю, очищають повітря, а деякі ще мають лікувальні властивості.)
- Як слід доглядати за кімнатними рослинами?
- Хто доглядає за рослинами у вашому класі?

Робота в зошиті. С. 25, № 3, № 4.

№ 4/25

Пограйтеся в парі. Хто правильно добере фігуру, у якої більше/менше сторін? Один викладає фішку-фігуру, інший має накрити її фігурою з більшим числом сторін. Потім поміняйтеся ролями.

Робота в зошиті. С. 25, № 5.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 24/Дата _____

Тема. Попереднє й наступне числа (с. 26)

Математичні компетентності. Числовий промінь. Закріплення знань про склад чисел 2, 3, 4, 5.

Ключові компетентності. Виховання толерантності, взаємної поваги.

Інтегрований навчальний зміст. Казка «Ріпка». В єдності — сила.

Обладнання. Ілюстрації до казки «Ріпка». Модель числового променя з бігунком.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 5, від 1 до 10.
- Пригадаймо казку «Ріпка». Хто посадив ріпку? Якою виросла ріпка? Хто першим тягнув ріпку? Хто наступним (другим) прийшов? Розкажіть, що було далі.

№ 1/26

- Розгляньте малюнок. Чи правильно художник зобразив героїв казки? Як називається ця казка?
- Хто прийшов перед онучкою; перед мишкою?
- Хто прийшов після баби; після Жучки? Розкажіть.
- Скільки всіх учасників рвали ріпку?

Бесіда. Поясніть, без чієї допомоги громада не справилась би. Що означає «В єдності — сила»?

Робота в зошиті. С. 26, № 1.

№ 2/26

- Які числа в ряду закриті?
- Назвіть «сусідів» числа 2; числа 4.

Робота в зошиті. С. 26, № 2.

№ 3/26

- *Яке число стоїть перед числом 3?* Його називають попереднім до числа 3. Число 2 — попереднє до 3.
- *Яке число стоїть після 4?* Його називають наступним до числа 4. Це число 5.

№ 4/26

- *Назвіть пропущені числа на числовому промені й запишіть їх у зошит.* Покажіть і назвіть початок променя і в якому напрямі він продовжується.

№ 5/26

- Запишіть в зошиті склад чисел за зразком.
- Прочитайте утворені рівності.

Робота в зошиті. С. 26, № 3.

№ 6/26/?

Попрацюйте в парі. По черзі проведіть лічбу. Перший учасник каже число, а його сусід називає наступне, і так далі.

Робота в зошиті. С. 26, № 4.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Математичний вираз та його значення

Урок № 25/Дата _____

Тема. Числові вирази. Кількість монет і вартість монет (с. 27)

Математичні компетентності. Способи читання виразів. Визначення «сусідів» чисел. Розрізнення монет і їх вартості.

Ключові компетентності. Уміння чітко висловлювати власну думку.

Інтегрований навчальний зміст. Складання сюжетів мультфільмів.

Обладнання. Моделі українських монет, купюр.

№ 1/27

На кадрах мультфільму відбуваються дії.

- Скільки сонечок на першому кадрі?
- Що відбулося на другому кадрі? Якою математичною дією записано цю подію? (3 мінус 1.)
- Що прикрила рука на третьому кадрі? Який результат? (2 сонечка.)
- Поставте подібні запитання до наступних кадрів. Прочитайте запис дії і окремо результат.
- Що показує запис $3 - 1$? Що він виражає (відображає)? (*Відліт сонечка.*)
- А запис $2 + 2$? (Процес добавляння двох писанок.)

№ 2/27

- Записи $3 - 1$, $2 + 2$, $4 - 2$, $3 + 1$, $3 + 3$ — це вирази, *математичні вирази*. А оскільки вони записані числами, то їх називають *числовими*.
- Наведіть власні зразки числових виразів з будь-якими числами.

Робота в зошиті. С. 27, № 1, № 2.

№ 3/27

- Знайдіть і прочитайте лише числові вирази.
- Як би ви назвали інші записи? (*Нерівність, рівність.*)

Робота в зошиті. С. 27, № 3.

№ 4/27

- Назвіть і запишіть «сусідів» чисел.
- Яке число прикрило сонечко? А яке листочок?
- Яке з цих двох чисел більше? (5) Де воно розміщене відносно іншого? (*З правого боку у ряду, правіше.*)

Робота в зошиті. С. 27, № 4.

№ 5/27

- Скільки монет? Скільки копійок? Поясніть.
- Для чого використовують гроші? Якими бувають гроші? (*Продемонструйте зразки монет, купюр; їх номінали.*)

Додаткове завдання.

- Складіть короткий сюжет для мультфільму про рибок або сонечок. (Можливий такий план: було, трапилося, результат (життєвий, математичний), висновок.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 28)

Математичні компетентності. Урок закріплення і систематизації: кількісна і порядкова лічба, порівняння чисельності множин за малюнками.

Ключові компетентності. Усвідомлення ролі мови для вираження думки.

Інтегрований навчальний зміст. Шкільне приладдя.

Обладнання. Набір геометричних площинних фігур. Стрічки різної довжини для кожного учня/учениці (2–3 шт.).

Підготовчі вправи. Актуалізація.

- Назвіть ряд чисел від 1 до 54; від 1 до 10. Назвіть ці числа в зворотному порядку.
- Викладіть 4 кружечки, а під ними 3 квадрати. Яких фігур менше? На скільки?

Попрацюйте в парі. Складіть з 5 деталей LEGO доріжку. А поруч — довшу доріжку. На скільки деталей більше на другій доріжці? А на скільки деталей менше на першій доріжці?

№ 1/28

- З якої гри використано деталі для закриття цифр?

Робота в зошиті. С. 28, № 1, № 2.

№ 2/28

- Назвіть «сусідів» пропущених чисел.

Робота в зошиті. С. 28, № 3.

№ 3/28

- Порядкова лічба малюнків.
- Вишикуйтеся в ряд (шеренгу). Полічіть за порядком кожного в ряду. Хто перший? Другий? П'ятий? Десятий? Останній?
- Проведіть лічбу з іншого краю (в зворотному напрямі).

Робота в зошиті. С. 28, № 4.

№ 4/28

- Що зображено в таблиці? Які предмети? Для чого призначене це шкільне приладдя? Якщо ми користуємося олівцями, тоді ми замальовуємо малюнки. Якщо фарбами, то фарбуємо.
- Скільки чого? Чого більше? На скільки?
- Полічіть предмети в стовпчиках. В якому стовпчику їх найменше? В якому 2 предмети? В яких стовпчиках по 3 шкільні приладдя?

Бесіда про шкільне приладдя. Яким ще приладдям ви користуєтесь у школі, в класі, на уроці? Для чого? Як користуватися олівцем, ручкою, лінійкою, косинцем і т. д.? Продемонструйте.

Робота в зошиті. С. 28, № 5 (резерв).

№ 5/28

- Яка стрічка довша? Коротка?

Практична робота. Запропонуйте учням зв'язати бантик з кожної стрічки. За зоровим сприйняттям нехай спробують визначити, котра з них довша/коротша. Переконатися в правильності відповіді учні зможуть, розв'язавши їх і порівнявши довжини прикладанням/накладанням однієї на іншу.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 29)

Математичні компетентності. Урок закріплення і систематизації: числові вирази, склад числа, визначення закономірностей.

Ключові компетентності. Формування відкритості до нових ідей.

Інтегрований навчальний зміст. Складання відомих слів з розрізної азбуки. Лічба букв. Визначення однакових та різних букв.

Обладнання. Кружечки двох кольорів — менші й більші. Розрізна азбука — набір малих та великих букв українського алфавіту.

№ 1/29

- Прочитайте вирази в стовпчику, біля якого зображено грибочок.
- Які предмети зображені біля інших стовпчиків?
- Скільки виразів на додавання; на віднімання?
- Обчислити — значить виконати дії. (Для унаочнення можна використати кісточки дитячої рахівниці, набір паличок або скористатися пальцями руки.)

№ 2/29

- Розгляньте одяг дівчаток.
- Що довше? Коротше?
- Яких кольорів одяг у дівчаток?
- Як змінювалася мода на одяг для дівчаток? Для хлопчиків?
- Що вважається модним? (Охайне, чисте, зручне, красиве сучасне вбрання.)

Практична робота. Викладіть із літер розрізної азбуки слова: *мама, тато, діти, син, дочка* (можна запропонувати й інші, з викладенням яких можуть справитися учні класу).

- Полічіть, скільки букв у кожному слові.
- У якому слові їх найбільше? Найменше? У яких словах літер однаково?

Робота в зошиті. С. 29, № 1.

№ 3/29

- Скільки ложок на малюнку?
- Поділіть всі ложки на дві групи. Які можливі варіанти? Говоріть (коментуйте поділ) за зразком: 5 — це 1 і 4; 5 складається з одного і чотирьох.
- Виконайте подібне завдання з поділом 4 олівців між двома учнями.

Робота в зошиті. С. 28, № 2, № 3.

№ 4/29

Практична робота. За допомогою моделей кружечків продемонструйте виконання цього завдання.

Робота в зошиті. С. 28, № 4, № 5.

№ 5/29

Попрацюйте в парі. Складіть своє правило, алгоритм, за яким можна скласти намисто або кружечки в ряд чи по колу.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 28/Дата _____

Тема. Сума чисел. Послідовність подій (с. 30)

Математичні компетентності. Назва виразу при додаванні. Читання виразів. Визначення послідовності подій.

Ключові компетентності. Визначення алгоритму дій.

Інтегрований навчальний зміст. Умій спостерігати.

Обладнання. Демонстраційні картки сум (або записи виразів на інтерактивній дошці, моніторі тощо).

Підготовчі вправи.

- Прочитайте вирази: $2 + 1$, $1 + 2$, $4 + 1$, $4 - 1$, $3 - 2$ (записані на картках).
- В яких виразах виконувалося додавання? А в яких — віднімання?

№ 1/30

- Якому малюнку відповідає кожен вираз? Чому? (Жабок дві, тому $1 + 1$, бо $1 + 1 = 2$; корабликів всього 3, 2 поруч, 1 окремо, а разом: $2 + 1$; літаків 1 і 3, тобто $1 + 3$, а разом їх 4, отже: $1 + 3 = 4$.)

Робота в зошиті. С. 30, № 1.

№ 2/30

- Записи: $2 + 1$, $1 + 1$, $1 + 3$ — це суми чисел.
- Прочитайте висновки на папірусі. А хто знає, що таке *папірус*? (Папірус — товстий матеріал, схожий на папір, який виготовляли в Стародавньому Єгипті зі стебел рослини циперус папірус (*Cyperus papyrus*) родини осокових, що росла на берегах Нілу.)

Робота в зошиті. С. 30, № 2.

№ 3/30

- Прочитайте вирази.

№ 4/30

- Скільки сум записано? Виконайте всі дії.

Робота в зошиті. С. 30, № 3.

№ 5/30

- Хто зображений на рисунку?
- Скільки всього солдатиків? Виберіть відповідний вираз і запишіть його. Обчисліть цей вираз.

Робота в зошиті. С. 30, № 4.

№ 6/30

- Розгляд малюнків. Хто і що зображено на малюнках? Що там відбувається?
- Що було спочатку? Потім? Визначте послідовність подій.
- Чи може ця подія — спускання з гірки — повторюватися кілька разів?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 29/Дата _____

Тема. Різниця чисел (с. 31)

Математичні компетентності. Назва виразу при відніманні. Читання виразів. Обчислення різниці.

Ключові компетентності. Уміння пояснювати, аргументувати.

Інтегрований навчальний зміст. Правила поводження з гострими і колючими предметами.

Обладнання. Каса цифр.

№ 1/31

- Які квіти зображено на малюнку? (*Тюльпани.*)
- Скільки всього квітів? Поділіть їх на дві групи. За якою ознакою зроблено поділ?
- Якщо порівню, то скільки квітів в одній групі? Як можна назвати цю групу? (*Букетом.*)
- Як по-іншому можна поділити тюльпани? (*1 і 5, 2 і 4.*)

Робота в зошиті. С. 31, № 1.

- Як здійснювався поділ блакитних квадратиків?

№ 2/31

- Розгляньте перший малюнок. Скільки було троянд? Скільки зів'яло? А скільки залишилося?
- Що позначає запис $2 - 1$? (Що з двох квіток одна зів'яла.)
- Поясніть, що відбувається на другому малюнку. Що позначає запис $3 - 2$?
- Скільки квадратів відрізають від 5 квадратів? Що означає запис $5 - 2$?
- Чим відрізняється число 3 від числа 2 (другий малюнок)? А число 5 від числа 2 (третій малюнок)?
- Читаймо хором: $2 - 1$, $3 - 2$, $5 - 2$ — *це різниці*. Слово «різниця» показує, на скільки одне число відрізняється від іншого.
Зразок читання: Різниця чисел два й один.
- За цим зразком прочитайте інші різниці.

№ 3/31

- Прочитайте лише різниці. Обчисліть їх.

Робота в зошиті. С. 31, № 2.

№ 4/31

- Розгляньте завдання. Складіть за ним коротку розповідь з такими словами: Було ... зелених квадратів. Відрізали 1 квадрат. Скільки квадратів залишилося?
- Можна скласти таку розповідь. У мене було 3 квадрати. Один квадрат я відрізав/відрізала. Скільки їх залишилося? (Підготовчі вправи до введення поняття «задача».)

Робота в зошиті. С. 31, № 3, № 4 (*резерв*).

№ 5/31

Гра. Які числа заховалися в коробках?

Один учень ховає/кладає в коробку картку з числом, яке дітям невідоме. І каже умову: число, яке вам невідоме, і число 1 разом утворюють число 2. Яке число я заховав/заховала? Тобто, яке число невідоме? (*Практично, дієвим способом розкриваємо учням суть невідомого числа. Здійснюємо пропедевтику ознайомлення з поняттям рівняння з одним невідомим.*)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Числові рівності й нерівності

Урок № 30/Дата _____

Тема. Числові рівності. Розпізнавання геометричних фігур (с. 32)

Математичні компетентності. Читання числових рівностей. Обчислення виразів.

Ключові компетентності. Уміння працювати за взірцем.

Інтегрований навчальний зміст. Вироби з глини.

Обладнання. Іграшковий посуд або картки з ілюстрацією посуду. Набори паличок, дріт, пластилін.

Підготовчі вправи.

Робота в зошиті. С. 32, № 1.

№ 1/32

- Скільки чашок? Скільки блюдець?
- Чи однаково їх? Скільки пар предметів посуду вони утворили? Прочитайте рівність.
- Поясніть малюнок праворуч. (У верхньому рядку 3 синіх і 1 жовтий квадрат. Всього їх 4. У другому рядку всі кружечки червоні, їх теж 4. У першому і в другому рядках фігур однаково, порівну.)
- Прочитайте запис під малюнком.
- Здогадайтеся, як можна назвати запис, що містить знак дорівнює. (*Рівність.*)
- Читання тексту на папірусі.

№ 2/32

- Прочитайте лише рівності. Як легко розпізнати рівності? (У записах є знак дорівнює, а під час читання звучить слово «дорівнює».)
- Складіть і назвіть свої числові рівності. Як ви вважаєте, чому ці нерівності числові? (*Бо в них наявні тільки числа.*)

Застереження. Постійна аргументація вчителем використання певних термінів, зосередження уваги, а іноді й пояснення походження назви математичного терміну привчатиме учнів до розуміння і свідомого їх використання. Згодом кожна дитина буде замислюватись над тим, як утворилася назва того чи іншого поняття. Математика ставатиме для них ближчою, «ріднішою», зрозумілою, а, значить, досяжною. Ні визначень, ні повних аргументацій учні не повинні завчати напам'ять. Ці терміни і поняття увійдуть до словникового запасу учнів поступово.

№ 3/32

- Які предмети розміщені біля виразів?
- Для чого потрібні ці предмети?
- Це знаряддя спортивних ігор. Яких?
- Спробуйте скласти з ними завдання. Наприклад: У мене 1 м'ячик, а у тренера їх 3. Скільки всього м'ячів у нас обох? Виконайте дію.
- Аналогічно розгляньте інші вирази.

Робота в зошиті. С. 32, № 2, № 3.

№ 4/32

- Назвіть зображені геометричні фігури.
- Продемонструйте (змоделюйте) їх з паличок, дроту, пластиліну.

Робота в зошиті. С. 32, № 4.

№ 5/32

Попрацюйте в групі. Працюйте за взірцем. Перевірте першу рівність.

- Чи правильно, що $3 + 2 = 1 + 4$?
- Чи правильно, що $3 + 2 = 3 - 2$?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 31/Дата _____

Тема. Число й цифра 6 (с. 33)

Математичні компетентності. Назви числівника «шість». Утворення числа 6. Написання цифри 6. Виконання дій додавання й віднімання.

Ключові компетентності. Уміння користуватися підказкою, довідкою.

Інтегрований навчальний зміст. Бережімо зуби!

Обладнання. Гнучкий дріт, пластилін. Набір геометричних фігур (площинних та об'ємних).

№ 1/33

Учні формулюють відповідь на запитання «Скільки?» за малюнками.

- Скільки однакових відрізків?
- Які числа позначено на числовому промені?
- Хто знає, яке число обведено квадратиком?
- Скільки сніжинок?
- Скільки промінчиків у кожній сніжинки?

Далі можна запропонувати учням самотійно скласти запитання зі словом «Скільки?» до інших малюнків. Наприклад:

- Скільки курчаток? У скількох рядах вони стоять? Якого кольору курчатка? Скільки в них ніжок? Очок?
- Скільки чашок? Що намальовано на чашках? Скільки людей одночасно можуть пити чай з цих чашок?
- Котра година? Як розміщені стрілки на циферблаті?

№ 2/33

- На що схожа цифра 6? Прочитайте віршовані рядочки.
- Намалюйте, на що ще схожий запис цифри 6. (*Замок, гачок.*)
- «Письмо» контурів цифри 6 у повітрі.
- Моделювання з гнучкого дроту, з пластиліну цифри 6.
- Написання цифри в зошиті за зразком підручника і зошита (с. 33, № 1, № 2).

№ 3/33

- Поясніть за схематичним малюнком, як з чисел 5 і 1 можна утворити число 6.
- Читання і запис числової рівності $5 + 1 = 6$.
- Поясніть утворення числа 5 з чисел 6 і 1.
- Запишіть утворену рівність у зошиті ($6 - 1 = 5$).

Робота в зошиті. С. 32, № 3, № 4.

№ 4/33

- У першому рядку зображено кружечки. Які вони? (5 маленьких червоних і 1 великий. 4 жовті і 1 зелений. 3 сині і 1 червоний.)
- Виконайте дії. Використайте малюнки-підказки.
- Яка сума біля цукерки? Біля морозива? Біля кексу?

Бесіда про користь і шкідливість смаколиків.

№ 5/33

- Як можна поділити на дві групи 5 сонечок? (За кольором крилець; за кількістю крапочок на тільці кожного.)

Попрацюйте в парі. Візьміть 10 будь-яких геометричних фігур. Складайте спільно умови їх поділу і по чергово проводьте цей поділ (за кольором, розміром, формою, видом (площинна, об'ємна)). Щоразу проводьте лічбу фігур у групі.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 32/Дата _____

Тема. Числові нерівності (с. 34)

Математичні компетентності. Порівняння чисел. Читання числових нерівностей. Складання виразів за малюнками. Знаходження їх значень.

Ключові компетентності. Уміння добирати варіанти розв'язання проблеми.

Інтегрований навчальний зміст. Спостереження в парку.

Обладнання. Набір геометричних фігур. Моделі українських купюр.

Підготовчі вправи.

- Полічіть кількість вазонів на вікнах і в живому куточку. Де їх більше?
- Можна полічити кількість дерев перед кожним вікном класу і порівняти їх кількість.
- Де ростуть горішки?
- Яким органом у рослини є горіх? (Плід.)
- Які бувають горіхи? (Лісовий та волоський, фундук, каштан, жолудь. Горіхи мають досить міцну шкаралупку, а ядра плодів є важливим джерелом поживних речовин у харчуванні. Проте не всі горіхи їстівні.)
- Чи є серед дерев, що ростуть біля школи, плодови?

Робота в зошиті. С. 34, № 1.

№ 1/34

- Що зображено на малюнку?
- Скільки горішків ліворуч? Праворуч?
- Чи правильно позначено їх кількість цифрами?
- Де найбільше горішків?
- Порівняйте першу пару горішків; другу пару горішків.
- Де найбільше горішків? Чому?
- Яке серед цих чисел найбільше?
- Як можна утворити число 4 з 3 та 1?
- Запишіть рівності в зошит.

Робота в зошиті. С. 34, № 2.

№ 2/34

- Викладіть 3 трикутники, а під ними 4 кружечки. Яких фігур більше?
- «Математично» запишіть, що 3 менше від 4 — за допомогою значка «менше». ($3 < 4$)
- Порівняйте 5 трикутників і 2 квадрати. Чого більше? Запишіть. ($5 > 2$)
- Які знаки використано в цих записах? («Більше», «менше».)
- Ці знаки показують, що предметів (об'єктів) не однаково, не порівну. Їх кількість «не рівна». Отже, ми отримали *нерівності*.
- Прочитайте текст у рамочці.
- Порівняйте числа. Запишіть у зошиті за зразком: $2 < 3$.

Робота в зошиті. С. 34, № 3.

№ 3/34

- Розгляньте записи. Прочитайте лише нерівності. Що значить лише? (Тільки, саме їх, і нічого більше.)
- Наведіть приклади/зразки своїх числових нерівностей.

№ 4/34

- Скільки рушників ліворуч? Праворуч? Скільки рушників разом?
- Яких рушників більше? Менше? Запишіть нерівність.

Робота в зошиті. С. 34, № 5.

№ 5/34/?

- Спочатку розгляньте малюнок, а потім спробуйте розв'язати проблему практично.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Сюжетні задачі

Урок № 33/Дата _____

Тема. Задача. Поняття «задача» (с. 35)

Математичні компетентності. Ознайомлення з задачею. Складання сюжетної задачі за малюнком. Утворення рівностей і нерівностей.

Ключові компетентності. Уміння вирішити проблему, розв'язати завдання.

Інтегрований навчальний зміст. Тіла живої і неживої природи.

Обладнання. Дрібні предмети шкільного обладнання, іграшки, деталі LEGO, геометричні фігури.

№ 1/35

- Прочитайте текст.
- Повторіть його за малюнком. Скільки у Мудрика червоних м'ячів? Зелених?
- Про що запитується? (Скільки всього м'ячів у Мудрика?)
- Як міркував Мудрик, щоб дати відповідь на запитання? Яку дію він виконав?
- А чому треба було додавати? (Бо треба було об'єднати/приєднати одні м'ячі до інших; потрібно дізнатися, скільки всього м'ячів.)
- Такі завдання називають **задачами**.

№ 2/35

- Складіть задачу за малюнком (про курчат). (Ліворуч було 2 курчат, а праворуч 1. Скільки курчат разом? Або: Скільки всього курчат?)
- Чим на малюнку позначено, що потрібно дізнатися кількість усіх курчат? (*Дужкою, яка поєднує курчат, і під нею записано знак питання.*)
- Розв'яжіть задачу. Що значить: розв'язати задачу? (Дібрати дію, виконати її і дати відповідь на запитання задачі.)

Робота в зошиті. С. 35, № 1, № 2.

№ 3/35

Доповнення компонентів рівностей і нерівностей.

- *Що пропущено?* (Три сині трикутники порівнюють з 1 червоним трикутником. 3 більше, ніж 1; 5 синіх кружечків з сумою зелених і жовтих, їх теж 5, бо $2 + 3 = 5$. Отже $5 = 2 + 3$; від 4 синіх кружечків забрали 1, їх стане 3, а червоних 6, значить: 3 менше, ніж 6.)

Робота в зошиті. С. 35, № 3, № 4.

№ 4/35

- Розгляньте рисунок. Які числа позначені на числовій прямій? Скільки цифр записано?
- Назвіть і запишіть числа, менші від 5; більші за 3.

№ 5/35/?

- Запишіть на дошці, покажіть на картках різні записи рівностей, нерівностей. Запропонуйте учням їх прочитати. Продемонструйте рівності і нерівності на дрібних предметах, іграшках, деталях LEGO, геометричних фігурах.
- Запропонуйте учням прокоментувати запис, висловити власні догадки, що означає запис $2 \neq 3$.
- Що означає запис $4 \neq 2$?
- Запропонуйте учням самостійно придумати і назвати нерівності; поділитися своїми знаннями з батьками.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Задача. Розв'язування задач (с. 36)

Математичні компетентності. Частина (складові) задачі. Порівняння чисел. Записування нерівностей. Обчислення виразів.

Ключові компетентності. Розвиток критичного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. «Чарівні» слова.

Обладнання. Картки-моделі паперових українських купюр, набір кольорових олівців.

№ 1/36

- Для чого потрібні гроші?
- Де беруться гроші?
- Якими бувають гроші? (Паперові — це купюри, і монети.)
- Розгляньте моделі купюр. Яка їх вартість?
- Доповніть до 5 гривень, використовуючи моделі купюр.
- Запропонуйте учням усно і письмово виконати це завдання:
 $2 + 2 + 1 = 5$, $1 + 1 + 1 + ? = 5$, $1 + ? + ? = 5$, $2 + 1 + ? = 5$. (Учні пробують добирати різні купюри, щоб загальна сума дорівнювала 5 (п'яти). Варто особливу увагу звертати на правильне вживання числівників і відмінювання слова «гривня».)

№ 2/36

- Які геометричні фігури зображено? Яких вони кольорів?
- Яких фігур більше? Яких менше?
- Використовуючи знаки $>$, $<$, запишіть порівняння чисел. Допомагайте собі трикутниками.

Робота в зошиті. С. 36, № 1, № 2.

№ 3/36

(Учитель має прочитати текст задачі (або учень/учениця, що має достатні навички читання.)

- Повторення змісту тексту за запитаннями: У кого були олівці? Скільки олівців було в Дениска? Кому він подарував олівець? Яке питання було в тексті? Як називають такі завдання? (*Задачею.*)
- Візьміть в руку 3 олівці. 1 олівець відкладіть на парту (уявляємо, що даємо сестричці). Дивлячись на малюнок, поясніть, як міркував хлопчик. Яку дію він пропонує виконати? Чому? А ви погоджуєтесь з його діями? Скільки залишиться в Дениска олівців?
- Запишіть дію — розв'язання задачі в зошиті.

Бесіда про «чарівні» слова. Давайте розіграємо сценку, як Дениско давав олівець сестричці. Які слова він говорив їй? Що відповіла сестричка?

- Запропонуйте учням задачу: У вас в руках 3 олівці. Я дам кожному ще 1 олівець. Скільки тепер у вас олівців? Як записати математичною дією? $3 + 1 = 4$. Сформулюйте відповідь: У мене 4 олівці. (Кілька учнів можуть повторити відповідь.)

№ 4/36

- Прочитайте вирази-записи біля помідорчика. Обчисліть їх. Можете допомагати собі малюнками фігур.

Проведіть *бесіду* про овочі, зображені біля виразів, про їх користь.

Робота в зошиті. С. 36, № 3, № 4.

№ 5/36/?(для допитливих)

Вислухайте різні припущення учнів.

- Що об'єднує малюнки? (Всі малюнки жовтого кольору; розміщені в порядку збільшення розмірів і кількості; ліворуч і праворуч по три предмети; всі малюнки в одному рядку; всі малюнки до одного завдання тощо.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Математичні моделі. Схеми (с. 37)

Математичні компетентності. Аналіз схематичних зображень. Розпізнавання форм геометричних фігур.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати, систематизувати.

Інтегрований навчальний зміст. Призначення предметів. Різання паперу по прямій і кривій.

Обладнання. Набір демонстраційних геометричних фігур.

№ 1/37

- На що схожі малюнки карток? (*На кісточки доміно.*)
- Скільки всього кісточок доміно зображено?
- Скільки точок на лівій стороні кісточки-картки? Правій?
- Скільки разом точок?
- Запишіть склад числа 6 за зразком, використовуючи кісточки-картки.
- Прочитайте рівності. Скільки рівностей ви склали й записали?

Робота в зошиті. С. 37, № 1.

№ 2/37

- Розгляньте схематичний малюнок. Що на ньому зображено?
- Скільки однакових відрізків об'єднує перша блакитна дуга? Друга?
- Який вираз можна скласти за цим малюнком? Чому?
- Запишіть вираз у зошит та обчисліть його.

№ 3/37

- Складіть за першим малюнком розповідь-задачу. (Скільки коників ліворуч? Скільки коників до них летять?)
- Порівняйте малюнок і схему. (На схемі підписано, скільки коників ліворуч (3) і скільки до них летять (2). Результат записали, тобто полегшили нам роботу. Великою дугою об'єднали коників, підказуючи, що ми маємо дізнатися, скільки коників разом.)
- Запишіть вираз і обчисліть його.
- Складіть за другим малюнком розповідь-задачу. (Мудрик до трьох червоних квадратів присуває ще два жовті.)

Що допомагає зрозуміти, яким буде запитання в завданні? (*Схема. На ній показано 3 однакові відрізки і підписано їх кількість. І ще 2 такі самі відрізки, які об'єднує фігурна дужка. Отже, треба дізнатися, скільки квадратів буде разом.*)

- Яким буде розв'язання цього завдання (задачі)? Запишіть.

Робота в зошиті. С. 37, № 2, № 3.

№ 4/37

- Яку форму мають предмети? (Екран комп'ютера прямокутної форми, косинець — трикутної, циферблат годинника — круглої.)

Робота в зошиті. С. 37, № 5.

№ 5/ 37/? (*для допитливих*)

- Що зображено? Якої форми серветка? Що вужче: ціла серветка чи її шматок — смужка?
- Уважно придивіться, скільки стрічок можна вирізати з однієї квадратної серветки. Праворуч є підказка. Виберіть правильну відповідь. Перевірте правильність відповіді вимірюванням.

Робота в зошиті. С. 37, № 4 (додатково).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Натуральні числа 1 – 10. Число 0 (продовження)

Урок № 36/Дата _____

Тема. Число й цифра 7. Тиждень (с. 38)

Математичні компетентності. Назви числівника «сім». Утворення числа 7. Написання цифри 7. Порівняння чисел. Тиждень.

Ключові компетентності. Уміння будувати гіпотези.

Інтегрований навчальний зміст. Гігієна зубів.

Обладнання. Картки цифр. Друкована і рукописна цифра 7. Ілюстрації коси або фрагменти/малюнки з фільмів про косу. Набір геометричних фігур. Циферблат годинника (демонстраційний). Календар настільний та індивідуальні календарики.

№ 1/38

- Лічба об'єктів на малюнку. Відповідь на запитання: *Скільки?*
- Скільки однакових відрізків на промені? Зубних щіток? Козенят? Купюр? Гривень?
- Якою була відповідь у всіх запитаннях? Що можна сказати про кількість цих предметів (об'єктів)?

Бесіда про гігієну зубів.

№ 2/38

- Серед карток із цифрами знайдіть і покажіть цифру 7.
- На що схоже написання цифри? *Прочитаймо віршовані рядки.*
- Що таке коса? Хто з вас бачив косу? У якому значенні використовується це слово? (*Коса матерікова, коса дівчини, коса — хліборобське знаряддя.*)
- Котру годину показує годинник? Де розміщені його стрілки? Відкладіть на годиннику четверту годину; п'яту годину; шосту годину.
- Чим відрізняється написання друкованої і рукописної цифри 7?
- «Письмо» цифри в повітрі. Написання цифри на трафаретній основі, якщо така є.

Робота в зошиті. С. 38, № 1, № 2.

№ 3/38

- Поясніть, як утворюється число 7 на діях з кубиками.
- Продемонструйте цю дію на кружечках; на числовому промені.
- Запишіть результат додавання.

Робота в зошиті. С. 38, № 3.

№ 4/38

- *Порівняйте числа.* Використайте для цього числовий промінь або набір геометричних фігур. (6 і 7 фігур — де більше? На скільки більше?)

Робота в зошиті. С. 38, № 4, № 5.

№ 5/38/?

- Назвіть дні тижня.
- Який сьогодні день?
- Поміркуйте, чому ці дні тижня так називають. (Понеділок, середа, четвер, п'ятниця.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Задача та її частини (с. 39)

Математичні компетентності. Числові дані задачі. Складання та обчислення виразів за схемами.
Ключові компетентності. Формування ціннісного ставлення до членів родини.
Інтегрований навчальний зміст. Приладдя для малювання. Оздоблення речей.
Обладнання. Картки розрізних цифр. Набір геометричних фігур.

Робота в зошиті. С. 39, № 1.

- Скільки предметів? Запишіть числа.

№ 1/39

- Запишіть числа, менші від 6; число, більше, ніж 7.
- Прочитайте ряд цих чисел. Яке число в цьому ряду відсутнє?

№ 2/39

- Прочитайте текст задачі (або послухайте).
- Про що йдеться в задачі?
- Скільки фломастерів у коробці? А поза коробкою? Ці числа нам відомі.
- Про що запитується в задачі?
- Якою математичною дією виконаємо/розв'яжемо це завдання? (Додаванням.)
- Прочитайте і перепишіть у зошит розв'язання.
- То скільки всього було фломастерів?

№ 3/39

- Що зображено на малюнку? Для чого можна використати ці глечики? (Для молока, води, соку. Для зберігання круп. Для квітів, як вазу.)
- Як оздоблені глечики? Хто бачив, як гончар їх виготовляє?
- Складіть про них задачу, використовуючи слова тексту і малюнки.
- Було — ... малі й ... великі глечики. Як ми назвемо цю частину задачі? (Умова, бо є числа і слова про них.) Яке запитання можна поставити до задачі за малюнком? (Скільки глечиків разом?) Що могло підказати про саме таке запитання? (Запис рівності на додавання.)
- Запишіть у зошиті розв'язання задачі.
- Усно дайте відповідь до задачі. (Разом 6 глечиків.)

Робота в зошиті. С. 39. № 3.

Скласти і розв'язати задачу за малюнками і умовними позначеннями.

- Хто зображений?
- Де вони розміщені? Скільки в першому ряду? Другому?
- Що показує об'єднувальна дужка і знак запитання біля неї? (Скільки разом черепашок.)

Робота в зошиті. С. 39, № 2, № 4.

№ 4/39

- За схемами складіть вирази та обчисліть їх значення (виконайте дії).
- Скільки синіх кружечків?
- Що позначає кутова стрілка? Як можна розшифрувати її значення? (Від всіх кружечків ця стрілка відділяє (забирає, відсуває) 3 кружечки.)
- Якою математичною дією записується цей процес? (Відніманням.)
- Доберіть і замість квадратиків напишіть потрібні числа. Виконайте дію віднімання. Результат дії (залишок) можна полічити.
- Самостійно спробуйте записати другу рівність. ($6 - 3 = 3$)

№ 5/39/? (завдання для кмітливих)

- Чи вистачить пиріжків? Поміркуйте.

Бесіда про братів і сестер у сім'ї, про їхню турботу один про одного.

Відповідь. Пиріжків вистачить для всіх.

- По скільки пиріжків дісталось дітям?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 38/Дата _____

Тема. Число й цифра 0 (с. 40)

Математичні компетентності. Написання цифри 0. Віднімання рівних чисел.

Ключові компетентності. Уміння розпізнавати математичні відношення.

Інтегрований навчальний зміст. Культура харчування.

Обладнання. Картки цифр. Ілюстрації/фото українських страв.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 7; від 7 до 1. А чи є числа, менші від 1?

№ 1/40

- Скільки пташок на гілці? Якою цифрою позначено їх кількість? Покажіть цю цифру на картці.
- Що відбулося потім?
- Скільки пташок залишилось? (*Жодної.*)
- Якою цифрою позначимо відсутність предметів? Хто знає? (*Числом 0.*)
- Назвіть предмети, котрих немає в класній кімнаті. Як по-іншому можна назвати їх кількість?

№ 2/40

- Число 0 дуже цікаве. Прочитаймо про нього віршик.
- А чому його порівнюють з бубликом? (Круглий, трохи витягнутий. А позначає він відсутність предмета, ніби дірочку в бублику.)
- Написання цифри 0 (нуль) в зошиті (с. 40, № 2).

Робота в зошиті. С. 40, № 1 (склад числа).

№ 3/40

Складання задачі за малюнком і рівністю.

- Поясніть розв'язання за рівністю ($3 - 3 = 0$).

Бесіда про українські страви, про культуру харчування.

Робота в зошиті. С. 40, № 3.

- Кого зображено? Скільки було лелек? Скільки відійшло від групи?
- Що показано на схемі з кружечками?
- Якщо виконаємо віднімання, то що знайдемо? На яке запитання дамо відповідь?
- Запишіть рівність у зошит.

Робота в зошиті. С. 40, № 4.

- Складання числових виразів за схемами. Їх запис у зошиті. Обчислення значень цих виразів.

№ 4/40

- Розгляньте малюнки звірят біля виразів. Що ви про них знаєте? Де живуть ці звірята? Чим люблять ласувати?
- Обчисліть вирази біля зображення улюбленого вами звірятка.

№ 5/40/?

- Допоможіть Нулику знайти своє місце на числовому промені.
- Чому він має стояти першим? Перед одиницею?
- Прочитайте всі числа на числовому промені.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 39/Дата _____

Тема. Дії з нулем (с. 41)

Математичні компетентності. Додавання нуля. Розв'язування задач на знаходження суми. Обчислення виразів.

Ключові компетентності. Уміння з'ясовувати істинності тверджень.

Інтегрований навчальний зміст. Правила дорожнього руху.

Обладнання. Ілюстрації/фото, таблиці Правил дорожнього руху. Іграшкові автівки.

Підготовчі вправи.

- Проведіть лічбу предметів, що є на ваших столах. Полічіть, скільки вікон у класній кімнаті; скільки стільців, парт; зошитів на парті.
- Скільки слонів у вашому коридорі? (*Немає слонів, жодного, нуль слонів.*)
- На столі лежить 1 ручка. Ви її забрали. Скільки ручок залишилося на столі?
- Запишіть дію віднімання. ($1 - 1 = 0$)

№ 1/41

- Прочитайте текст під номером 1. Чи можна назвати його задачею? (*Ні, бо в тексті все відоме.*)
- Прочитайте завдання 2. Чи збігається малюнок з текстом завдання? Чому це завдання є задачею?
- Розв'яжіть її.
- Складіть про автівки задачу на віднімання. (Діти мали 3 автівки й подарували їх у дитячий садок. Скільки автівок залишилося в дітей?)

Робота в зошиті. С. 41, № 1.

- Складання й розв'язування задач за малюнком і схемами рівностей.

Коротка *бесіда* про дотримання пішоходами правил безпечного руху на дорогах, вулицях. Особливу увагу звернути на поведінку дітей у дворах будинків, де присутній рух транспорту.

№ 2/41

- Прочитайте ряд чисел.
- Скільки точок позначено під цифрою 7? А скільки їх має бути під цифрою 6?
- Виконайте завдання в зошиті за зразком.

Робота в зошиті. С. 41, № 2.

- Порівняння чисел (для допомоги можна використати малюнок із завдання № 2/41).

№ 3/41

- Складіть і розв'яжіть задачі за малюнками ваз і квітів у них.
- Чому виконуємо дію додавання? (Бо запитується, скільки разом, всього.)
- Скільки квітів у першій вазі на другому малюнку? Яким буде результат? ($0 + 5 = 0$) Чому ця рівність істинна (правильна)?
- А який висновок можна сформулювати про додавання до 0 (нуля) будь-якого числа? Наведіть зразки такого додавання (можна з будь-якими числами, які ви знаєте).

№ 4/41

- Чим відрізняються гномики біля кожного стовпчика виразів?
- Виконайте обчислення по одному виразу біля кожного гномика (за вибором).

Робота в зошиті. С. 41, № 3.

- Домалюйте квітки так, щоб у кожній вазі їх було по 3. Де найбільше квіток треба домалювати?

Робота в зошиті. С. 41, № 4 (*резерв*).

№ 5/41/?

- Визначте закономірність розміщення фішок доміно.
- Назвіть кісточки першої фішки, другої, третьої, четвертої. А чи може бути ще п'ята фішка у цьому ряду?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 40/Дата _____

Тема. Додавання нуля. Числовий промінь (с. 42)

Математичні компетентності. Додавання за допомогою числового променя. Знаходження значень виразів. Розв'язування задач. Розпізнавання геометричних фігур.

Ключові компетентності. Уміння аналізувати, добирати варіанти.

Інтегрований навчальний зміст. Розмаїття рослинного світу.

Обладнання. Набір геометричних фігур (трикутники, чотирикутники, в т. ч. прямокутники, квадрати, круги; картки з ілюстраціями прямої, кривої, ламаної, відрізка, променя).

Підготовчі вправи.

- Покажіть картку із зображенням прямої; відрізка; променя.
- Чим промінь відрізняється від прямої? Від відрізка?
- Розмістіть картку так, щоб напрям променя був праворуч; ліворуч; вгору; вниз.

№ 1/42

- Розгляньте промінь на рисунку. Чим він особливий? (На ньому позначено однакові відрізки і цифри (числа). Напевно, тому його названо **числовим**.)
- Що показує на числовому промені число 2? 6? 0? (Справа від початку зображено 2 однакові відрізки; 6 однакових відрізків; нуль (жодного) відрізка.)
- 0 (**нуль**) є початком числового променя.
- Спробуйте виконати дію: $0 + 2 = ?$ за допомогою променя. (*До 0 додали 2 відрізки, й отримали 2 відрізки.*)

№ 2/42

- Скільки груш у кожній мисці?
- У якій мисці найбільше груш? Найменше? А скільки груш у четвертій мисці?
- Як розміщені миски? Як розміщені числа в ряду? (*У порядку зменшення.*)
- Скільки разом груш у першій і четвертій мисках? ($5 + 0 = 5$)
- Запишіть розв'язання.

№ 3/42

- Прочитайте рівності на папірусі. Зробіть висновок.

№ 4/42

- Виконайте дії (обчисліть).
- Біля якої квіточки найбільший результат? А найменший результат?

Бесіда про розмаїття рослинного світу. Про які рослини йшлося на цій сторінці підручника? Які квіти ви знаєте? За якими доглядаєте? Які фрукти вам найбільше смакують?

Робота в зошиті. С. 42, № 1, № 2, № 3 (резерв).

Робота в зошиті. С. 42, № 4.

- За допомогою лінійки побудуйте геометричні фігури. Червоним кольором проведіть промінь. Скільки променів на рисунку?

№ 5/42/?

- Скільки променів на кожному з рисунків? (На першому 1, на другому 2, на третьому — 4.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 41/Дата _____

Тема. Число й цифра 8 (с. 43)

Математичні компетентності. Назви числівника «вісім». Утворення числа 8. Склад числа 8. Написання цифри 8. Утворення рівностей.

Ключові компетентності. Початкові уміння моделювати процеси мовою математики.

Інтегрований навчальний зміст. Правильне використання форм числівників. Читання чисел у різних відмінках.

Обладнання. Картки цифр. Демонстраційна картка друкованої та рукописної цифри. Кольорові олівці, аркуш паперу для малювання. Набір з 8 геометричних фігур або 8 деталей LEGO.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 7; до 10; від 7 до 1.
- Де розміщений на числовому промені 0 (нуль)?
- Яке число більше: 1 чи 7? 2 чи 4? 0 чи 1?

№ 1/43

- Скільки однакових відрізків позначено на числовому промені?
- Прочитайте числа у ряду.
- Яке з цих чисел найменше? Яке найбільше?
- Скільки полуничок? Курчат? Купюр? Гривень?

Робота в зошиті. С. 43, № 1.

- Запишіть кількість зображених об'єктів у клітинки.

№ 2/43

- Якою цифрою позначено число 8? Знайдіть її серед карток і покажіть.
- На яку цифру схожий сніговик? Прочитайте віршовані рядки.
- Яку годину показує циферблат годинника?

Практична робота. Спробуйте на окремому аркуші паперу намалювати предмет, схожий на 8. Розмалуйте його.

№ 3/43

- Написання цифри 8 за зразком у зошиті.
- Письмо ряду цифр.

Робота в зошиті. С. 43, № 3.

- Складіть за малюнком задачу на додавання й віднімання рибок. Запишіть розв'язання.
- Прочитайте правильно рівності: До чотирьох додати три дорівнює семи.

№ 4/43

- З яких чисел можна утворити число 8? Розгляньте усі випадки за малюнком.
- На які дві нерівні частини поділив кубики Мудрик? Запишіть їх суму (результати).
- У якому випадку поділ вийшов на однакові (рівні) частини? (Для полегшення роботи можна скористатися набором з 8 геометричних фігур або з 8 деталей LEGO.)

Робота в зошиті. С. 43, № 4.

Утворення й запис ряду чисел (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 42/Дата _____

Тема. Віднімання з числом нуль (с. 44)

Математичні компетентності. Складання рівностей за схемами. Обчислення виразів. Відмінність задачі від інших текстів. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Розвиток логічного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Народні промисли.

Обладнання. Картки розрізних цифр. Фото, ілюстрації виробів народних майстрів.

Підготовчі вправи.

- Викладіть ряд чисел від 0 до 8 за допомогою карток.
- Назвіть числа в порядку їх збільшення: від 0 до 8.
- Назвіть числа в порядку їх зменшення: від 8 до 0.
- Прочитайте числа, пропускаючи спочатку одне, потім два числа.

Робота в зошиті. С. 44, № 1.

- Назвіть «сусідів» чисел, записаних у квадратах. Впишіть їх.
- Яке в кожній трійці чисел найменше? Найбільше?

№ 1/44

- Які числа позначені на числовому промені? Прочитайте їх.
- Від якого числа йде стрілка? У якому напрямі? До якого числа?
- Продовжте думку. Якщо стрілка йде від 7 до 5, то число зменшилося. Зменшилося воно на
Отже, треба від 7 відняти 2. Це дорівнює 5.
- Поясніть, які числа віднімали в другому випадку. Який отримали результат? Запишіть рівність.

№ 2/44

- Що і кого зображено на першому малюнку? Що планує робити хлопчик? (*Хоче взяти кактуси.*)
- І що трапилося? (Він вколовся і не взяв жодного кактуса.)
- Отже, скільки було кактусів? Скільки хлопчик їх узяв? Скільки кактусів залишилося?
- Запишіть це математичною дією: $2 - 0 = 0$.
- А якщо від 3 відняти 0, то скільки буде? (Це легко пояснити практично: якщо від числа чи будь-якої величини відняти *ніщо*, то залишиться те, що було.)
- Наведіть зразки такого віднімання з будь-якими числами.

№3/44

- Прочитайте рівності. Які з них неправильні? Виправте помилки.
- Біля якого фрукта всі вирази обчислено правильно? (*Біля полунички.*)
- Запишіть вирази і виправте помилки. Обміняйтеся зошитами.

Робота в зошиті. С. 44, № 2, № 3.

- Складіть за малюнком і схемою задачу.

- Про що буде задача? Якою дією має розв'язуватися задача? (Додаванням.)
- Про що ми дізнаємося, якщо до 5 додамо 3? (Скільки всього цукерок.)

№ 4/44

- Прочитайте тексти. Порівняйте їх. Де задача? Чому це задача? (У першому тексті є лише запитання, тому задачею його назвати не можна. У другому тексті є числа. Вони позначають, скільки малих і скільки великих свищиків. Текст містить запитання: Яких свищиків більше і на скільки більше? Це задача.)
- Яких свищиків більше? (Малих, бо їх 3, а великих лише 2. 2 менше, ніж 3, на 1.)
- Якою дією розв'яжемо задачу? (Відніманням: $3 - 2 = 1$.)

Бесіда про народні промисли. Здавня наш народ виготовляв речі, які були потрібні в побуті, на господарстві. В Україні з покоління в покоління народні майстри передавали своє ремесло, яке донині існує і тішить людей своєю чарівною принадою.

Найпоширенішими видами декоративно-ужиткового мистецтва у ті часи були кераміка, посуд різного призначення: горщики, миски, дзбанки, архітектурна кераміка — головним чином кахлі. Умільці-майстри виготовляли з глини посуд, різноманітні глиняні іграшки.

Народні промисли (ремесла) — це гончарство, різьбярство, вишивання, ткацтво, лозоплетіння, ковальство тощо.

Побачити вироби народних майстрів можна в Музеях народної творчості.

№ 5/44/?

- Розгляньте малюнок-схему. Які за розміром і формою будиночки?
- Які числа можна записати замість будиночків? (Однакові.)
- Наведіть приклади таких чисел і запишіть рівності.

Робота в зошиті. С. 44, № 4, № 5, № 6 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 43/Дата _____

Тема. Задачі (с. 45)

Математичні компетентності. Складання і розв'язування задач. Етапи роботи над задачею. Порівняння чисел за допомогою числового променя. Розподіл об'єктів на групи.

Ключові компетентності. Уміння порівнювати, виділяти загальне.

Інтегрований навчальний зміст. Дозвілля молодшого школяра.

Обладнання. Набір геометричних фігур. Картки розрізних цифр.

Підготовчі вправи.

- Усно, хором називайте результати віднімання: $3 - 3$, $7 - 7$, $1 - 1$, $10 - 10$, $a - a$, сто мінус сто.
- Складіть самостійно і назвіть подібні завдання.
 $3 + 0$, $5 + 0$, $10 + 0$, сто плюс нуль
 $0 + 2$, $0 + 4$, $0 + 8$
 $2 - 0$, $3 - 0$, $5 - 0$, сто мінус нуль
 $0 + 0$, $0 - 0$
- Складіть самостійно і назвіть подібні вирази.

№ 1/45

- Які числа пропущено в ряду чисел у квадратиках?
- А які на числовому промені? Назвіть і запишіть їх у зошиті в 2 ряди.

Робота в зошиті. С. 45, № 2.

- Запишіть до кожного числа попереднє до нього.
- Яке завдання виявилось занадто важким для вас?

№ 2/45

- Порівняйте число 8 з відомими вам числами. У віконечко підставте потрібне число.
- Прочитайте утворені нерівності.

№ 3/45

Робота над задачею. Виділення основних етапів роботи над задачею.

- *Розгляньте таблицю із задачами.* Прочитайте перший і другий стовпчики. Що ви прочитали? (*Умову задачі.*)
- Про що в ній говориться? (Про вертольоти і літаки, які мали діти.)
- Прочитайте запитання до цієї задачі.
- Розв'яжіть задачу. Звірте своє розв'язання і те, що пропонує підручник. Ви правильно її розв'язали?
- Сформулюйте (скажіть) відповідь: коротку і повним реченням.
- Самостійно прочитайте третій стовпчик. Чи все ви зрозуміли?
- Чим відрізняються запитання і розв'язання задач? (У першій задачі — *скільки всього?* У другій — *скільки залишилося?* У першій задачі — *додавання.* У другій — *віднімання.*)

Бесіда про захоплення молодших школярів, про ефективне проведення дозвілля. (*Чим ви займаєтесь у вільний час? Чим ще хотіли б займатися? В яких гуртках, секціях берете участь? Що ви можете порадити своїм друзям?*)

Робота в зошиті. С. 45, № 1, № 3.

- Яка дія буде в першій рівності? Чому?
- А яка в другій? Чому?

№ 4/45/?

- *Чим схожі й відмінні геометричні фігури в парах?* (Однакові за формою, розміром, різні за кольором; однакові за кольором, різні за формою; однакові за формою, кольором, різні за розміром.)
- Як можна розкласти ці фігури на 2 групи? (1 — за формою; 2 — за розміром (малі — 5 штук, велика фігура — одна)).

Робота в зошиті. С. 5, № 4, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Вимірювання величин

Урок № 44/Дата _____

Тема. Довжина. Вимірювання довжини (с. 46)

Математичні компетентності. Міра довжини 1 сантиметр. Складання задачі за допомогою малюнка і схеми. Розв'язування задач на знаходження різниці. Побудова відрізків.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати, робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Обережне поводження з гострими предметами.

Обладнання. Сантиметрова стрічка, лінійка або косинець зі шкалою.

Підготовчі вправи.

- У магазині вам треба вибрати скакалку для себе і мами. Чия скакалка має бути більшою (довшою)?
- Як вибирають розмір скакалки? (Треба стати на середину скакалки ногами. Потім розвести її рукоятки трохи в сторони, підвівши їх до своїх пахв. Якщо при цьому кінці рукояток якраз сягають пахв — це і є ваш розмір.)

№ 1/46

- Як встановити, яка скакалка довша; коротша? (Треба їх випрямити, прикласти кінці обох скакалок і порівняти.)
- Як діють тоді, коли обох скакалок поруч немає?
Для вимірювання, порівняння довжин використовують мірки.
Пригадайте, як ми вимірювали довжину стола п'яждю. Але у кожного з нас різні руки, різна довжина пальців.

Практична робота. Вимірювання довжини парти п'яждю, зошитом, олівцем. (Важливо, щоб учні усвідомили, що мірки різні, то й результати будуть різні. Тому існують мірки однакові для всіх людей, для всіх предметів, навіть для всіх країн.)

№ 2/46

- *Розгляньте.* На аркуші паперу в клітинку позначили коротенький відрізок завдовжки 2 клітинки.
- Хто здогадався, яка його довжина?
- На лінійці ця довжина позначена на відрізку від 0 до 1.
Це 1 сантиметр.
- Скорочено записують так: *1 см.* Сантиметр — це одиниця довжини.
- Прочитайте записи.

Пропедевтичні вправи.

- А чи відомі вам інші одиниці довжини? Які?

Робота в зошиті. С. 46, № 2.

- Для чого нам потрібно вміти вимірювати довжину відрізків, предметів?
- Довжину яких предметів можна виміряти сантиметровою лінійкою? (Невеликі за довжиною предмети: довжину зошита, олівця, гумки тощо.)

№ 3/46

- Кожен предмет чи явище мають свої назви. Наприклад, це ... стіл, це ... дошка. (*Вчитель/вчителька показує, учні називають.*)
- Геометричні фігури теж мають свої назви. (Покажіть рисунок трикутника, кола, відрізка.)
- А якщо відрізків багато, то як їх розрізнити? (*Дати ім'я.*)
- Відрізки позначають двома великими буквами латинського алфавіту. Відрізок на рисунку позначено буквами *A* і *B*.

- Яка довжина відрізка AB ? Скільки сантиметрів поміщається в ньому?
- Запишіть за зразком довжину цього відрізка.

Робота в зошиті. С. 46, № 1, № 2.

№ 4/46

Нам потрібно навчитися не тільки визначати довжину відрізка, але й будувати певні відрізки — довші, коротші, визначеної довжини.

- Подумайте і наведіть приклади, коли треба провести відрізок заданої довжини. (*Коли виготовляємо паперовий виріб, будуємо його з паличок тощо.*)
- Розгляньте на малюнку, як пропонують будувати (а ще по-іншому кажуть — креслити) відрізки. Спочатку ознайомимося з лінійкою. Що ви бачите на ній? (*Поділki на однакові відрізки, цифри, все це разом називають шкалою.*) Поділki є малі й великі. Ми будемо поки що використовувати більші, біля яких позначено цифри.
- Прочитайте числа, позначені на вашій лінійці. Яку довжину позначає відрізок від 0 до 1? (*Один сантиметр.*)
- Якщо треба побудувати відрізок завдовжки 2 см, ми плануємо роботу так.

На аркуші в клітинку ставимо на перетині ліній точку. Прикладаємо до точки початок лінійки (біля лінії клітинок). Навпроти поділki з числом 2 ставимо другу точку і з'єднуємо ці дві точки, проводячи пряму під краєм лінійки.

Спробуйте у зошиті побудувати відрізок, довжина якого 5 см. (До кожного учня/учениці варто підійти і переконатися в правильності їхніх дій. Це буде гарантією подальшого успішного засвоєння цієї теми.)

Робота в зошиті. С. 46, № 3, № 4.

№ 5/46

- Які будівельні матеріали зображено?
- Скільки прямих цвяхів, а скільки зігнутих (використаних)?
- Складіть і розв'яжіть задачу за малюнком і схемою.
- Хто з вас любить майструвати? Що вже змайстрували?

Бесіда про обережне поводження з гострими предметами, з будівельними інструментами (молоток, зубило, цвяхи, скріпки тощо).

Робота в зошиті. С. 46, № 5.

№ 6/6/? (*творче завдання*)

- Виконайте дії.
- Замініть листочок і квіточки числами. Обчисліть.
- Скільки чисел і які саме можна записати замість листочка? однієї квіточки? обох квіточок?
- Зробіть висновок для кожного випадку.
- Поставте подібні (схожі) завдання друзям.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 45/Дата _____

Тема. Вимірювання довжини (с. 47)

Математичні компетентності. Вимірювання довжини відрізків, предметів. Порівняння чисел, результатів вимірювання. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння робити припущення, аргументувати власну думку.

Інтегрований навчальний зміст. Вимірювальні прилади.

Обладнання. Лупа, мікроскоп (за можливості). Набір геометричних фігур.

№ 1/47

- Виконайте дії.

- Біля якого звірятка найбільший результат? Найменший результат? (Вправа спрямована на зосередження уваги на результатах власної роботи — повторний перегляд завдання; на уміння вибирати й аналізувати результати математичної дії; повторне виконання в усній формі обчислення.)
- Хто зі звірят в дорослому віці найбільший? Найменший?
- Хто зі звірят живе в лісі? Які звірята є домашніми тваринами?

№ 2/47

- Яка довжина бруска пластиліну?
- Які числа показано під збільшувальним склом (під лупою)?
- Які ще збільшувальні прилади ви знаєте?
- *Розгляньте, як лінійкою вимірюють довжину предмета.* (Звернути увагу, що початок предмета має бути навпроти початку шкали, тобто числа 0. Число 0 називають початком відліку на шкалі.)
- Виміряйте лінійкою довжину свого зошита.

Робота в зошиті. С. 47, № 3.

- Вимірювання довжини відрізків.

№ 3/47

- Складіть і розв'яжіть задачу за малюнком і схемою (На цьому етапі навчання основними формами ознайомлення з текстом, змістом задачі є складання задачі за малюнком, бо навички читання ще не в усіх учнів сформовані. По-друге, це є пропедевтикою до використання схематичного, більш абстрактного способу позначення інформації.)

Робота в зошиті. С. 47, № 1, № 2.

Підготовчі вправи.

№ 3/47

- Полічіть від 1 до 10; від 10 до 1.
- Викладіть на парті 2 кружечки, а під ними 4 трикутники. Яких фігур більше?
- Прочитайте числа на лінійці. Яке число на ній найменше?
- Покажіть числа 4 і 5. Яке стоїть раніше, яке далі? Яке число менше? Більше?
- Порівняйте числа.

Робота в зошиті. С. 47, № 4.

(Варто практикувати самостійне прочитування піктограм, виконання роботи за зразком — подібне завдання виконувалося колективно за підручником.)

№ 5/47

- Скільки червоних квадратиків, а скільки синіх?
- Скільки зелених?
- Прочитайте вираз і число, які порівнюються за кількістю. *Порівняйте їх.*
- Поясніть. (6 і 2 — разом 8, отже $8 > 7$. Значить і $6 + 2 > 7$.)

№ 6/47/?

- Виміряйте довжину зошита в гумках, олівцях. Порівняйте результати.
- Яка довжина вашого зошита в сантиметрах?
- Чому всі результати різні?
- Який результат у всіх учнів класу буде однаковим? Чому?

Робота в зошиті. С. 47, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Натуральні числа 1–10. Число 0 (продовження)

Урок № 46/Дата _____

Тема. Число й цифра 9 (с. 48)

Математичні компетентності. Родові та збірні назви числівника «дев'ять». Утворення числа 9. Написання цифри 9. Утворення рівностей. Розпізнавання геометричних фігур.

Ключові компетентності. Формувати системне мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Грошові знаки. Операції з грошима.

Обладнання. Набір моделей об'ємних геометричних фігур (куб або прямокутний паралелепіпед — дерев'яні, пластикові або картонні бруски, піраміди).

№ 1/48

- Скільки?
- Скільки однакових відрізків на числовому промені; цифр; чисел?
- Скільки монет? Скільки гривень?
- Скільки каченят?
- Котра година?
- Яке нове число ви називали?
- За яким числом у ряді чисел іде 9?
- На що схожа дев'ятка-акробатка?
- Чому її так можна назвати?

№ 2/48

- Прочитайте римовані рядки про цифру 9.
- Розгляньте малюнок. Порівняйте цифри 6 і 9.

№ 3/48

- Порівняйте написання друкованої й рукописної цифр 9.

Робота в зошиті. С. 48, № 2.

Написання цифри 9 за зразком у підручнику.

Робота в зошиті. С. 48, № 1.

№ 4/48

- Утворення числа 9 з чисел 8 і 1 (з використанням роздаткового або ілюстративного матеріалу, технічних засобів навчання).
- Утворення числа 8 з чисел 9 і 1.
- На об'ємних геометричних фігурах продемонструйте утворення чисел.

№ 5/48

- Використовуючи об'ємні геометричні фігури, розсуваючи/розкладаючи їх на дві різні частини, утворіть та запишіть рівності на склад числа 9.
- Прочитайте ці рівності.

Робота в зошиті. С. 48, № 3.

- За допомогою малюнка бусинок запишіть, як можна утворити число 9.
- Дугою відмічайте бусинки, які ви відділяєте.

Робота в зошиті. С. 48, № 4.

№ 6/48/?

- Які геометричні фігури є на рисунку?

- Спробуйте знайти 6 фігур.
- Назвіть їх. (Промінь, відрізок, пряма, 3 точки.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 47/Дата _____

Тема. Число 10. Десяток (с. 49)

Математичні компетентності. Родові та збірні назви числівника «десять». Утворення числа 10. Запис числа 10.

Ключові компетентності. Уміння читати з розумінням.

Інтегрований навчальний зміст. Казка В. О. Сухомлинського «Десять помічників».

Обладнання. Набір моделей об'ємних геометричних фігур (куб або прямокутний паралелепіпед — дерев'яні, пластикові або картонні бруски, піраміди).

№1/49

- Скільки?
- Скільки однакових відрізків на числовому промені; цифр; чисел?
- Скільки пальців? А рук? Скільки пальців на одній руці?
- Полічіть, скільки в кожного з вас пальців на одній руці.
- Скільки монет? Скільки копійок?
- Скільки мишенят?
- Котра година?
- Яке нове число ви називали?
- Як його можна утворити з чисел 9 і 1?
- Чим цікаве число 10? Де ми часто стикаємося з ним? Які предмети лічимо десятками? (*Десять яєць, десять олівців, десять шматочків кольорової крейди тощо.*)

Робота в зошиті. С. 49, № 1.

№ 2/49

- Покажіть 1 кульку на малюнку в зошиті.
- Покажіть усі 10 кульок. Що більше: 1 чи 10?
- Прочитайте рядочки вірша про число 10.
- На малюнку цифри 1 і 0 поруч. А хто знає, як записати це число? (*Спочатку пишемо 1, потім 0.*)
- Порівняння друкованого й рукописного зображення числа 10.

Робота в зошиті. С. 49, № 2.

Написання числа 10 і ряду чисел за зразком у підручнику (№ 3).

Бесіда за змістом казки В. О. Сухомлинського «Десять помічників».

№ 4/49

- Поясніть, як утворюється число 10. З яких чисел його можна скласти?
- Продемонструйте склад числа 10 за допомогою об'ємних геометричних фігур (використання вчителем/вчителькою математичних термінів спонукатиме учнів до їх повторення, а значить — сприятиме свідомому їх засвоєнню та активному вживанню у власному мовленні).

Робота в зошиті. С. 49, № 3.

- «Ланцюжок» обчислень.
Додаючи до числа 1, учні повторюватимуть утворення натуральних чисел першого десятка. Ця вправа є пропедевтичною для називання й записування ряду чисел на числовому промені (с. 49 зошита, № 4).

№ 5/49/?

- Скільки паличок? Скільки точок у кожній групі («трикутнику»)?

(Завдання такого типу має підвести учнів до автоматичного визначення числа елементів/предметів у групі без їх перелічування. Так як кількість паличок у пучку може бути різною, а кількість кружечків чи точок у стилізованому трикутнику з основою 4 є сталою. Вона дорівнює десяти.)

- Скільки на малюнку десятків? (Один десяток паличок, 3 десятки точок. А всього 4 десятки різних фігур.)
- Назвіть десяток будь-яких предметів.
(Відповідь на це завдання може складатися з перелічування(почергово) кожним учнем/ученицею предметів, що лежать на столі чи висять на стіні, на стенді тощо. Або окремі учні називатимуть 10 будь-яких предметів, а решта під час лічби загинатимуть їх кількість на пальцях рук.)

Робота в зошиті. С. 49, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 48/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 50)

Математичні компетентності. Урок закріплення і систематизації: вимірювання довжини, виконання обчислень, порівняння результатів.

Ключові компетентності. Уміння встановлювати істинність суджень.

Інтегрований навчальний зміст. Визначення розміру власного взуття, шкарпеток.

Обладнання. Вимірювальна лінійка. Набір геометричних фігур. Набір кольорових олівців (якщо в цей день є урок образотворчого мистецтва). Набір лічильних паличок.

Підготовчі вправи.

- Полічіть «ланцюжком» від 1 до 10; від 1 до ... (скільки вмієте; працює весь клас, почергово називаючи числа натурального ряду).
- Яке найменше число ви назвали? Найбільше?

Робота в зошиті. С. 50, № 1.

- Записати «сусідів» чисел.

№ 1/50

- Розкажіть, де правильно, а де неправильно вимірювали довжину відрізка. Чому?
- Яка довжина відрізка OA ? Відрізка BC ?

Робота в зошиті. С. 50, № 2.

Вимірювання і записування довжини відрізка.

Робота в зошиті. С. 50, № 3.

- Упишіть пропущені на числовому промені числа.

№ 2/50

- Обчисліть. Продемонструйте ці дії на предметах (фігурах).
- У стовпчику біля якого малюнка найлегше було виконувати дії? (Біля зеленого листочка, бо там дії з нулем.) (Завдання і запитання такого змісту формують в учнів позитивне і зацікавлене ставлення до дій з нулем, і, звісно, успішне засвоєння, оскільки в середній і старшій школах арифметичні дії з нулем часто викликають труднощі.)

Робота в зошиті. С. 50, № 4.

- Складання й розв'язування задачі за малюнком і схемою (математичною моделлю задачі).

№ 3/50

- Порівняйте вирази і їх числові значення. (Звертаємо увагу на запис виразу: які в ньому дії і над якими числами. Потім обчислюємо значення лівого і правого виразів. Порівнюємо отримані числа.)
- Поясніть, які дії виконано на першому зразку, на другому зразку.
- Прокоментуйте, як виконати порівняння в третьому і четвертому випадках.

Робота в зошиті. С. 50, № 5.

- Обчислення виразів.

(Для допомоги можна запропонувати учням використовувати лічильні палички, набори геометричних фігур. Не варто забороняти учням проводити обчислення з допомогою пальців рук.)

№ 4/50/?

- Скільки пар взуття? (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 49/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 51)

Математичні компетентності. Урок закріплення і систематизації: рівності, нерівності, розв'язування задач.

Ключові компетентності. Розвиток логічного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Здорове харчування дітей.

Обладнання. Набір геометричних фігур. Моделі навчальних українських купюр. Іграшки — макети котів.

№ 1/51

- Розв'яжіть задачу.
- Складіть і розв'яжіть подібну задачу про свої зошити. (Подібною будемо називати задачу, яка: має однаковий зміст, залежність, але інші числа; об'єктами якої є ті самі предмети, але інші математичні залежності; на одну й ту саму математичну залежність, на однакові дії тощо.)

Робота в зошиті. С. 51, № 1.

- Порівняйте числа.
- Прочитайте утворені нерівності.

№ 2/51

- Випишіть в один стовпчик рівності, а в інший — нерівності.
- Підкресліть неправильні рівності й нерівності.
- Прочитайте правильні рівності й нерівності.

№ 3/51

- Розв'яжіть задачу.
- Чи любите ви пити молоко?
- Яку користь дає молоко?

Бесіда про здорове харчування школярів.

Робота в зошиті. С. 51, № 2.

(Якщо учні можуть самостійно прочитати текст завдання, тоді його можна запропонувати для самостійної роботи.)

- Сформулюйте відповідь до задачі.

Робота в зошиті. С. 51, № 3.

- Виконайте обчислення. Можете скористатися набором геометричних фігур. (Бажано пропонувати учням чітко і правильно промовляти назви фігур: трикутник, круг, квадрат (а не квадратик) тощо.)

№ 4/51

- За допомогою моделей купюр виконайте завдання.

№ 5/51/?

- Для розв'язування завдання виконайте схематичний рисунок.
- Продемонструйте зміст завдання на предметах. Можна використати іграшки.

Робота в зошиті. С. 51, № 4 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Відношення різницевого порівняння

Урок № 50/Дата _____

Тема. Порівняння чисел. Ламана (с. 52)

Математичні компетентності. Види ламаних. Склад числа 10.

Ключові компетентності. Моделювання ситуацій мовою математики.

Інтегрований навчальний зміст. Очі — орган зору. Органи чуття — наші помічники.

Обладнання. Набір об'ємних геометричних фігур — кубиків.

Підготовчі вправи.

- Розмістіть на планшетах або стільниці карти з цифрами в порядку збільшення чисел.
- Назвіть числа в порядку збільшення від 1 до 10; від 4 до 9.
- Назвіть числа в порядку їх зменшення від 10 до 5; від 10 до 1; від 7 до 1.

Робота в зошиті. С. 52, № 1.

- Упишіть наступне до кожного з чисел.
- Назвіть пари записаних чисел. Котре з них більше?

№ 1/52

- Назвіть «меншого сусіда» числа 6.
- Назвіть усі пропущені числа в смужці.
- Яке з чисел ряду найменше? Найбільше?
- Прочитайте числа від 10 до 1.

Робота в зошиті. С. 52, № 2.

- Наведіть прямі червоним олівцем, ламані — зеленим.
- Скільки прямих на рисунку? Скільки ламаних?
- На що схожі ламані? (На зображення блискавок.)

№ 2/52

- Чим відрізняються ламані?
- Які з них незамкнені? Чому у них така назва?
- Які ламані замкнені?
- Які фігури утворили замкнені ламані? (Многокутники: чотирикутник, шестикутник.)
- Зі скількох відрізків складається кожна ламана?

Робота в зошиті. С. 52, № 3.

- Доберіть й запишіть в порожні клітинки такі числа, щоб нерівність була правильною (істинною).
- Прочитайте утворені нерівності.
- *Назвіть відомі вам числа, менші десяти.

№ 3/52

- З яких чисел можна утворити число 10? Запишіть склад числа 10 за зразком. Використайте кубики.
- Прочитайте рівності.
- *Які рівності схожі?

Робота в зошиті. С. 52, № 5.

- Це завдання можна запропонувати учням для самостійного виконання.

№ 4/52/?

- Розгляньте малюнок годинників.
- Яку форму геометричних фігур вони мають?
- Які годинники зображено? Як можна здогадатися, де будильник?
- Скільки чисел на циферблаті годинника? (12)
- Назвіть числа, що є на годиннику.
- Скільки цифр на циферблаті? (15) Назвіть цифри.

Робота в зошиті. С. 52, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 51/Дата _____

Тема. Збільшення числа на кілька одиниць (с. 53)

Математичні компетентності. Задачі та завдання на збільшення числа на кілька одиниць.

Ключові компетентності. Уміння робити припущення в реальних ситуаціях.

Інтегрований навчальний зміст. Правила добродітності.

Обладнання. Набір геометричних фігур для індивідуальної роботи. Ілюстрації, фото, екранізація дій і добродітної поведінки учнів/дітей.

Підготовчі вправи.

- Викладіть на планшеті/екрані 3 кружечки. Під ними стільки ж квадратів. А трикутників — стільки ж та ще 2.
- Яких фігур однаково? По скільки їх?
- Яких фігур найбільше? Скільки трикутників?
- Як дізнатися? (Можна полічити, або до 3 додати 2.)

№ 1/53

- Розв'яжіть задачу.
- Про кого йдеться в задачі?
- Що мав Данилко? Скільки горішків було у нього?
- А скільки горішків було в Настусі? (Стільки ж та ще 2.)
- На скільки горішків більше в Настусі, ніж у Данилка?
- Запишіть дію, якою ви знайшли, скільки горішків було в Настусі.

№ 2/53

- Прочитайте текст задачі.
- Розгляньте під текстом короткий запис цієї задачі.
- Що позначає буква Б? А буква С?
- Скільки яблук у Богдана? А в Соломії?
- Що значить: на 3 більше? (Стільки ж та ще 3.)
- Прочитайте запитання задачі. Якою дією ми зможемо знайти відповідь? (Додаванням.)
- Запишіть дію. Дайте відповідь.

№ 3/53

Формулювання висновку. *Щоб знайти число, яке на 3 (кілька) одиниць більше за дане, треба до даного числа додати 3 (ті кілька одиниць).*

$2 + 1 = 3$. 2 збільшили на 1, отримали 3.

- Виконайте дії в першому і другому стовпчиках.
- На скільки одиниць збільшувалося кожне число в першому стовпчику? (На 1 одиницю.)
- Знайдіть пропущені числа в четвертому стовпчику. Яка геометрична фігура зображена біля цього стовпчика?

Робота в зошиті. С. 53, № 1.

- Розв'язування задачі.

Робота в зошиті. С. 53, № 2.

- Збільшення числа на 2 одиниці.

Робота в зошиті. С. 53, № 3.

- Складання й розв'язування задач за малюнком і схемами.
- Хто зображений? Що роблять курчата? Чим їх годують?

№ 4/53/?

- Розв'язування задачі на збільшення числа на кілька одиниць.

Бесіда про добрі вчинки членів сім'ї, родини, про правила доброчинності; про прочитані і відомі дітям казки.

- Як називається прочитана вами казка? Про кого вона? Що сподобалося в ній?

Робота в зошиті. С. 53, № 4 (порівняння чисел).

Робота в зошиті. С. 53, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 52/Дата _____

Тема. Зменшення числа на кілька одиниць (с. 54)

Математичні компетентності. Задачі та завдання на зменшення числа на кілька одиниць.

Ключові компетентності. Виявлення математичних залежностей у навколишньому світі.

Інтегрований навчальний зміст. Солодощі — користь і засторога.

Обладнання. Лічильні палички або дитячі рахівниці.

Підготовчі вправи.

- Скільки вікон, дверей у класі?
- Чи змінюється їх кількість/число кожного дня?
- А число учнів у нашому класі змінюється? (Так, деколи хтось хворіє, тоді нас менше в класі. Або до класу прийшли нові учні.)

№ 1/54

- Розглянемо, як змінюються величини і якою математичною дією ми можемо знайти результат зміни.
- Малюнок яких предметів є в тексті задачі? Про що буде задача? (Тексти, що містять малюнки, дають можливість учням практично усвідомити поняття «об'єкти», про які йдеться в задачі.)
- Скільки цукерок було на столі?
- Скільки цукерок діти з'їли? (Скількома цукерками діти поласували?)
- Скільки цукерок залишилося?
- Якою дією знайдемо відповідь на це запитання? (Відніманням від 5 числа 2.)
- Коли було більше цукерок: спочатку чи тоді, коли діти ними поласували? (Отже, число цукерок зменшилося.)

Бесіда про користь солодощів і їх помірно вживання.

№ 2/54

- Зразок читання виразу на зменшення числа.
- Обчисліть вирази, біля яких зображене курчатко.

- На скільки одиниць зменшується перше число в першому стовпчику? (На 2 одиниці, або на число 2.)
Зробимо висновок. Якщо число треба зменшити на 2 одиниці, то треба від цього числа відняти... (2).

- *Обчисліть вирази біля мишки.* На скільки одиниць збільшувалися перші числа в цьому стовпчику? (На 2.)
- Запишіть вирази третього і четвертого стовпчиків. Виконайте дії. Можна для цього використати лічильні палички або дитячі рахівниці.

Робота в зошиті. С. 54, № 1.

- Складання й розв'язування задачі на зменшення на кілька одиниць.

Робота в зошиті. С. 54, № 2.

- Розгляньте табличку. Що записано ліворуч?
- Які числа в першому рядку?
- На скільки одиниць треба їх зменшити?
- Виконайте дії усно. Запишіть в порожні клітинки лише результати віднімання.

Робота в зошиті. С. 54, № 3.

- Складання й розв'язування задач за малюнком і схемами на додавання і віднімання.
- У якій дії результат збільшується? Зменшується?

№ 3/54

- Які числа пропущені в кожній рівності?
- Запишіть ці рівності в зошит.

№ 4/54

- Що відбувається на малюнках? Що виконує дівчинка?
- Порівняйте її дії. (Спочатку вона принесла вазон. На вікні їх стало більше. Потім дівчинка забрала вазон, вазонів стало менше.)
- Прочитайте, які ці дії. (*Протилежні.*)
- Проілюструйте ходьбу в протилежних напрямках, інші протилежні дії (сісти — встати, заснути — проснутися, взяти — покласти, купити — продати і т. д.)

Формулювання висновку. Дії додавання й віднімання теж називають **протилежними діями**.

Робота в зошиті. С. 54, № 4.

- Лічба фігур. Записування результату лічби. Порівняння групи предметів і відповідних чисел.

Робота в зошиті. С. 54, № 5.

- Обчислення виразів. Зменшення числа на одиницю.
Висновок. Зменшуючи число на 1, отримуємо попереднє число в ряді чисел.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 53/Дата _____

Тема. Значення виразу. Кут (с. 55)

Математичні компетентності. Обчислення виразів. Розпізнавання кутів.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати, класифікувати.

Інтегрований навчальний зміст. Будівельні прилади, матеріали. Правила обережної поведінки з ними.

Обладнання. Набір геометричних фігур. Демонстраційні моделі круга і будь-якого многокутника. Лічильні палички.

Підготовчі вправи.

- Лічба геометричних фігур (по одному, парами).

Ігровий момент. Один учасник/учасниця викладає кілька фігур і пропонує іншому/іншій зменшити чи збільшити їх на визначене число одиниць. Потім гравці міняються ролями.

- Лічба від 1 до 10, від 1 до числа, яке знає учень.
- Зворотна (обернена) лічба (від 10 до 1, від 20 до 1).
- На дошці (звичайній, інтерактивній, на екрані) записано в три стовпчики рівності ($4 - 3 = 1$), нерівності ($7 > 6$), вирази ($6 - 3$, $3 + 2$). Прочитайте записи і дайте їм назви. (*Заслухайте різні варіанти відповідей. Будуть серед них оригінальні, які відображають суть запису, але відмінні від загальноприйнятих назв. Наприклад, запис дії — вираз, розв'язаний вираз — це рівність тощо.*)

№ 1/55

- Впишіть лише числові вирази.
Чому їх так названо? (Бо запис має числа і відображає/виражає якусь дію: забрали, додали, приєднали ...)
- Прочитайте вирази. Виконайте дії (тобто обчисліть їх).
(Можна з учнями з'ясувати значення терміна «обчислити», що походить від слова «числа», над якими треба «попрацювати» — виконати дії, отримати результат, який буде записаним простіше від самого виразу.)
- Продемонструйте це на записах у рамці.

№ 2/55

- Знайдіть значення виразів (або обчисліть).
- Біля зображень яких геометричних фігур обчислювати було легко? (Біля трикутника, квадрата, шестикутників. Там були дії з нулями.)

Робота в зошиті. С. 55, № 1, № 2.

- Скільки монет? Впишіть результати в квадрати.

№ 3/55

- Розгляньте круг і трикутник. Спробуйте прокотити круг по стільниці парти. А тепер «прокотіть» трикутник. Вийшло?
- У трикутнику є кути. Покажіть їх. (Хто не справився сам/сама, допоможіть.)
Кути мають і деякі предмети, з якими ми стикаємось, працюємо, які оточують нас.
- Розгляньте малюнки і покажіть на них кути.
- За допомогою лічильних паличок утворіть кут. Спробуйте його змінити. Скільки різних кутів можна змоделювати?
- Скільки різних за розміром кутів існує в природі?
- Які предмети у класній кімнаті мають кути?

Робота в зошиті. С. 55, № 4.

- Написання чисел в порядку збільшення і зменшення.

Робота в зошиті. С. 55, № 3.

- Запишіть номери фігур, які є кутами.

№ 4/55

- Розв'язування задачі на збільшення числа на кілька одиниць.
- Для чого й де використовують шурупи і цвяхи в класі, вдома? (Для з'єднання конструкцій в будівництві, в столярному виробництві, для ремонту шаф, дверей, парт тощо.)

Бесіда про будівельні прилади, матеріали. Правила обережної поведінки з ними.

Робота в зошиті. С. 55, № 5.

- Знайдіть значення виразів. Що це значить?

№ 5/55/?

- Чому так назвали фігури? (Вони мають кути. У першій групі кожна фігура має три кути, у другій — по 4.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 54/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 56)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: натуральний ряд чисел, значення виразів, задачі на віднімання.

Ключові компетентності. Пізнання закономірностей у природі, в математиці.

Інтегрований навчальний зміст. Правила поведінки на воді.

Обладнання. Набір деталей LEGO.

№ 1/56

- Полічіть. Скільки вуличних світильників?
 - Скільки котиків? Скільки книг?
 - Скільки брусків кольорової крейди? Скільки коробок кольорової крейди?
- Під час лічби ми користувалися числами 1, 2, 5, 8.

Висновок. Числа 1, 2, 3, 4, 5, 6, ... називають *натуральними*. Цікаво, а чому у них така назва?

Робота в зошиті. С. 56, № 1.

- Запишіть відомі вам натуральні числа.
- Допишіть ряд натуральних чисел на числовому промені.

№ 2/56

- Прочитайте числа на картках.
- Назвіть числа в порядку їх збільшення.

Робота в зошиті. С. 56, № 2.

- Запишіть, з яких чисел складаються натуральні числа 10, 9, 8, 7, 6, 5.

Робота в зошиті. С. 56, № 3.

- Складіть за малюнком і схемами задачі. Розв'яжіть їх.
- Хто зображений на малюнку?
- Скільки білих кроленят? Скільки рябих? Скільки їх разом?
- Яка схема підходить для розв'язання задачі?
- Скільки всіх кроликів? А скільки білих? Закрийте зображення рябих кроликів і виконайте дію, за якою ви знайдете їх кількість.
- Аналогічно складаємо задачу на знаходження числа білих кроликів.

№ 4/56

- Розв'яжіть задачу про качок.
- Сформулюйте відповідь.

Бесіда про качок. Качка — водоплавний птах. До водоплавних належать птахи, що вміють триматися на поверхні води, а не лише полюють у водному середовищі.

- До яких птахів належить качка — свійських чи диких?

Бесіда про правила поведінки біля водойм (на озері, ставку, річці, морі).

№ 5/56/?

- Завдання виконайте спочатку практично. Покладіть кілька (3, 4) деталей. Присуньте до них ще 2. Скільки їх стало?
- А тепер відсуньте 2 деталі. Скільки їх залишилося?
- Пропонуємо виконати дії додавання і забирання без обчислень.

Висновок. Якщо число зменшити на кілька одиниць, а потім збільшити на стільки ж одиниць, то отримаємо попереднє число. (*Формулювання висновку може бути іншим: якщо до числа додати певне число, а потім його відняти, то отримаємо попереднє число.*)

Робота в зошиті. С. 56, № 4 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Табличне додавання й віднімання в межах 10

Урок № 55/Дата _____

Тема. Табличне додавання й віднімання 1 (с. 57)

Математичні компетентності. Дослідження закономірностей в табличних обчисленнях. Утворення натуральних чисел прилічуванням і відлічуванням одиниці.

Ключові компетентності. Бажання та вміння спостерігати, робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Кімнатні рослини. Догляд за ними.

Обладнання. Набір цеглинок LEGO.

Підготовчі вправи.

- Проведіть лічбу цеглинок LEGO почергово. Лічбу проводьте так: 1 цеглинка та ще 1, буде 2. 2 цеглинки та ще 1, буде 3. Продовжте лічбу до бажаного числа.

№ 1/57

- Розгляньте на числовому промені числа. Назвіть їх.
- Покажіть і назвіть натуральні числа на числовому промені. (Учні спочатку можуть назвати всі числа, які більші від 5, а потім менші від 8. На другому етапі треба назвати числа, які одночасно виконують обидві вимоги. Це числа 6, 7.)

№ 2/57

- Яких кольорів прямокутники на рисунку?
- Скільки прямокутників присуває Мудрик?
- Складіть вираз на додавання і перевірте, чи такий вираз записано на сторінці підручника.
- Що обведено клітинкою? (Результат додавання.)

Загальний висновок. При додаванні до числа 1 (одиниці) отримуємо наступне до нього число.

- А якщо від результату 2 відняти 1, то отримаємо... ?

Прокоментуйте, які дії виконував Мудрик, і прочитайте рівності, які при цьому утворилися.

Загальний висновок. При відніманні від числа 1 (одиниці) отримуємо попереднє до нього число.

Самостійна робота.

- Закрийте смужкою паперу результати дій додавання і віднімання. Спробуйте назвати їх самостійно. Виконайте самоперевірку.

Робота в зошиті. С. 57, № 1 (в парах).

- Виконайте додавання 1.
- Обміняйтеся зошитами. Виправте помилки.

Робота в зошиті. С. 57, № 3.

- Складання за малюнком і схемами задачі на додавання й віднімання числа 1.

№ 3/57

- Порівняння виразу і числа. (Способом визначення більшого чи меншого числа слугуватиме правило збільшення і зменшення числа на кілька одиниць: додали 1 — число збільшилося; відняли 1 — зменшилося.)

Робота в зошиті. С. 57, № 4.

- Обчислення виразів на віднімання 1.
- Виконайте самоперевірку (погляньте на результати, записані в підручнику). (Цей прийом роботи спонукатиме учнів звертатися до підручника, знаходити інформацію тощо.)

№ 4/57

- Складання й розв'язування задач на знаходження суми і різниці.
- Що зображено? Яких вони кольорів?
- Скільки фломастерів зеленого кольору? Червоного? А разом?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 56/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання по 1 (с. 58)

Математичні компетентності. Вирази на дві дії. Вимірювання довжини відрізків, предметів.

Ключові компетентності. Формування умінь робити аналіз і синтез.

Інтегрований навчальний зміст. Вогонь — ворог і товариш. Будьте обережними з вогнем!

Обладнання. Картки з малюнками квітки маку або з іншими однаковими малюнками. Порожні сірникові коробки.

№ 1/58

- Поясніть, що зображено на рисунку ліворуч і які виконуються дії.
- За числовим променем поясніть, як можна додавати число 1. Прочитайте рівності, які при цьому утворювалися.
- Зробіть висновок, читаючи останню рівність на додавання. (Якщо в записі є дві дії додавання по 1, то спочатку додаємо першу одиницю, а відтак до отриманого результату додаємо другу одиницю. Записуємо остаточний результат.)

Заувага. Формулювання може бути іншим, аби була передана сутність такого додавання. Бажано вислухати різні думки і висловлювання.

- Аналогічно проведіть роботу за рисунком-схемою, що ліворуч.

№ 2/58

- Розв'язування задачі на дві дії додавання. (Суть/зміст задачі та її розв'язання можна ілюструвати за допомогою роздаткового дидактичного матеріалу.)

№ 3/58

- Розв'язування задачі на дві дії віднімання. (Суть/зміст задачі та її розв'язання можна ілюструвати за допомогою роздаткового дидактичного матеріалу.)

Робота в зошиті. С. 58, № 1.

- Вписати пропущені числа при відніманні на числовому промені.

№ 4/58

- Обчисліть вирази.

Робота в зошиті. С. 56, № 2.

№ 5/58

- Вимірювання довжини відрізка, довжини сірникової коробки на малюнку і в дійсності.

Бесіда з використанням наочного матеріалу і прикладів правильного поведіння з вогнем.

Робота в зошиті. С. 58, № 4, № 5, № 6 (резерв).

№ 6/58/?

Для допитливих (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Табличне додавання й віднімання 2 (с. 59)

Математичні компетентності. Додавання й віднімання частинами. Збільшення і зменшення числа на 2.

Ключові компетентності. Пізнання закономірностей, системності понять.

Інтегрований навчальний зміст. Народні традиції, свята.

Обладнання. Набір карток з цифрами.

Підготовчі вправи.

- Напишіть ряд чисел від 1 до 10.
- Назвіть і підкресліть кожне друге число.
- Закрийте написане. Спробуйте напам'ять назвати ці числа.

№ 1/59

- Розгляньте схематичний малюнок. Прокоментуйте дії Мудрика. До скількох синіх кубиків Мудрик присуває 2 червоні?
- Як він чинить у першому випадку? (Присуває обидва разом.)
- Як Мудрик присуває кубики в другому випадку? (По одному, два рази по одному. Певно, йому так легше.)

Сформулюємо **загальний висновок**. Додавати до будь-якого числа число 2 можна частинами — по одиниці.

- Розгляньте схему віднімання числа 2 на числовому промені.
- Від якого числа йде стрілка ліворуч? Ця стрілка направлена в бік зменшення чисел. На скільки одиниць зменшується число 5?
- Яке число буде в порожній клітинці? Отже, результатом віднімання від 5 числа 2 буде число 3.
- Розгляньте другу схему.
- Поясніть, як віднімати число 2 частинами.

№ 2/59

- Розгляньте уважно ліву і праву частини рівності.
- Яке число пропущено? Допоможе вам у цьому права частина. Скільки одиниць додавали? Отже,
- Аналогічно аналізуємо і порівнюємо ліву і праву частини решти рівностей. (У зошиті можна записати готові правильні рівності.)

№ 3/59

- Складання, читання правильних рівностей на додавання і віднімання числа 2.

Попрацюйте в парі. Закрийте смужкою паперу результати дій. Почергово називайте результати і звіряйте їх з відповіддю у стовпчиках.

Робота в зошиті. С. 59, № 1.

- Формування умінь використовувати табличні випадки додавання числа 2.

Робота в зошиті. С. 59, № 2.

- Лічба і розмальовування кружечків.

Робота в зошиті. С. 59, № 3.

- Складання й розв'язування задачі на віднімання числа 2.

Робота в зошиті. С. 59, № 4.

- Формування умінь використовувати табличні випадки віднімання числа 2.

№ 4/59

- За малюнками і запитаннями складіть і розв'яжіть задачі на збільшення і зменшення числа на 2 одиниці.

Бесіда про українські народні свята і традиції. Які народні свята відзначає ваша родина? Яких традицій дотримується? Які страви української кухні ви знаєте? Які традиції допомагають зберегти здоров'я?

Робота в зошиті. С. 59, № 5 (резерв).

- Формування навичок каліграфічного письма цифр.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 58/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання 3 (с. 60)

Математичні компетентності. Способи додавання й віднімання.

Ключові компетентності. Користування засобами мобільного зв'язку для здобуття інформації.

Інтегрований навчальний зміст. Мобільний зв'язок.

Обладнання. Набір лічильних паличок. Зразки каліграфічного написання цифр.

Підготовчі вправи.

Робота в зошиті. С. 60, № 1.

- Розкладання числа 3 на частини. Записування його складу.

№ 1/60

- Розгляд й аналіз схематичних малюнків на додавання числа 3.

Формулювання висновку. Число 3 можна додавати частинами: спочатку додати 1, до отриманого результату додати число 2, або навпаки. Випадки додавання числа 1 і числа 2 нам відомі.

- Розгляд й аналіз схеми віднімання числа 3 за допомогою числового променя.

Формулювання висновку. Число 3 можна віднімати частинами: спочатку відняти 1, від отриманого результату відняти число 2, або навпаки. Випадки віднімання числа 1 і числа 2 нам відомі.

№ 2/60

- Практичне застосування способу додавання й віднімання частинами числа 3.

Робота в зошиті. С. 60, № 2.

- Каліграфічне написання цифр 3 і 8 (які частково схожі та відмінні).

Робота в зошиті. С. 60, № 3.

- Утворення нерівностей.
- Доберіть і впишіть такі числа, щоб рівності й нерівності були правильними. (Добір чисел здійснюйте колективно, з коментуванням.)

Робота в зошиті. С. 60, № 4.

- Обчислення виразів на додавання й віднімання чисел 1, 2, 3.

№ 3/60

- Обчисліть вирази з коментуванням (на додавання й віднімання числа 3).

Робота в зошиті. С. 60, № 5

- *Що значить зменшити на 1?* Упишіть результат у першій рівності. Прочитайте рівність.
- Яке число будемо віднімати від 5? Яким буде результат?
- Аналогічно розглядаємо і складаємо рівності в другому стовпчику.

- Завдання третього стовпчика можна запропонувати для самостійної роботи.

№ 4/60

- Обчислення виразів. Робота в парах: самоперевірка і взаємоперевірка роботи.

№ 5/60

- Складання й розв'язування задачі про мобільні телефони на знаходження суми.

Бесіда про сучасні технології, про мобільний зв'язок. Заходи щодо безпечного користування мобільними телефонами.

Робота в зошиті. С. 60, № 6.

- Виміряти і записати довжину відрізків (на повторення).

№ 6/60/? (резерв)

- Як зручно (швидко, легко, правильно) обчислити вирази?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 59/Дата _____

Тема. Табличне додавання й віднімання 3 (с. 61)

Математичні компетентності. Практичне використання результатів табличного додавання й віднімання числа 3. Побудова відрізків.

Ключові компетентності. Мотиви досліджень.

Інтегрований навчальний зміст. Технічні засоби навчання.

Обладнання. Набір геометричних фігур двох видів (за формами, розмірами, кольорами). Лінійка зі шкалою.

Підготовчі вправи.

- Проведіть лічбу двійками.
- Яке число більше: 1 чи 10? Скільки одиниць у числі 10? Скільки одиниць у числі 3?

№ 1/61

- Розгляньте стовпчики синіх і червоних прямокутників.
- Число яких прямокутників збільшується в кожному наступному рядку? А число яких не змінюється (постійне)? (Вживання термінів «збільшення», «зменшення» та інших, привертання до них уваги під час розгляду будь-якого поняття на перших етапах навчання математики привчати учнів до аналізу і, звісно ж, знаходження певних математичних закономірностей, до свідомого їх сприймання й розуміння.)
- Прочитайте перший рядок рівностей. Як вони утворилися? Поясніть на діях з прямокутниками.
- Аналогічно проведіть роботу з іншими рівностями.

Творче завдання. *Дослідіть, чому результат у першому й другому стовпчику збільшується на 1. (Бо числа, до яких ми додаємо число 3 або віднімаємо від них число 3, збільшуються в кожному наступному рядку на 1.)

Переконатися в цьому учні можуть на практичному завданні: утворіть дві групи предметів, які різняться на 1. І від них відніміть по 1 предмету. Порівняйте нові групи. Зробіть висновок.

№ 2/61

- Формування умінь використовувати табличні випадки додавання й віднімання числа 3 в ході обчислень.

Порада: під час обчислень учні можуть користуватися результатами таблиці додавання й віднімання числа 3.

№ 3/61

- Розв'язування задачі на збільшення числа на 3.
- Провести словниковий аналіз. Пояснити значення слова «планували». (*Думали, мріяли, хотіли тощо.*)

Порада: якщо в класі чи в кабінеті інформатики є комп'ютери, можна запропонувати учням зібрати дані про їх кількість/число і скласти подібну задачу.

Робота в зошиті. С. 61, № 2.

- Розв'язування задачі на віднімання числа 3.

Робота в зошиті. С. 61, 1, № 3.

Порада: під час обчислень учні можуть користуватися результатами таблиці додавання й віднімання числа 3.

№ 4/61

- Яка стрічка довша, коротша; ширша, вужча?
- Наведіть приклади широких, вузьких; довгих і коротких предметів, що є в нашому класі.

Робота в зошиті. С. 61, № 4.

- Прочитайте вирази. Що значить порівняти числа? (Визначити, котре з них більше, менше, чи вони рівні (однакові).) Вираз і число? (Знайти значення виразу, тобто його замінити одним числом, і порівняти числа.)

№ 5/61

- Накресліть відрізок заданої довжини. Визначте довжину відрізка, який на 3 см довший. (*Примітка.* Якщо учні запропонують відповісти на останнє запитання без побудови відрізка, можна погодитися. Потім доречно запропонувати накреслити ці відрізки, щоб вміти це робити.)

№ 6/61/? (*резерв*) — для допитливих, бажаючих

- *Ми* — два «сусідні» числа і наша сума — число 7. Які ми числа? (Бажано завдання пропонувати для самостійної дослідницької роботи.)

Робота в зошиті. С. 61, № 5 (*резерв*).

Порада: перший трикутник, які знайшли учні, варто обвести кольоровим олівцем. А решту трикутників нехай діти обводять самі. Потім проведіть їх лічбу.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 60/Дата _____

Тема. Назви чисел при додаванні (с. 62)

Математичні компетентності. Назви компонентів і результату додавання. Визначення компонентів у сумі. Читання виразів.

Ключові компетентності. Вміння організувати дослідження.

Інтегрований навчальний зміст. Будьте обережними: отруйні гриби!

Обладнання. Різні види фігур. Набір карток з цифрами. Картка-шаблон назв компонентів і результату додавання (моделі, зображення, фото, ілюстрування за допомогою технічного обладнання). Відеоряд різних загальновідомих грибів.

№ 1/62

- *Прочитайте* вирази першого стовпчика. У яких виразах виконується додавання? Згадайте, як називають такі записи/вирази. (*Суми.*)
- Прочитайте решту виразів. (Учні можуть читати вирази «ланцюжком».)
- Випишіть лише суми. (Що може бути підказкою? Знак додавання між числами.)

- Знайдіть значення сум. (Виконайте дії.)

Робота в зошиті. С. 62, № 1.

- Прочитайте ряд чисел.
- Обведіть кружечком числа, більші від 4.
- Кожне число має свою назву (*назвіть*). Назви мають геометричні фігури (*назвіть*). Кожен предмет має назву (*назвіть*).

№ 2/62

- *Розглянемо записи в рамці.* Числа при додаванні теж мають назви (імена). Як називають перше, друге число при додаванні? А результат? Увесь вираз без результату?
- Спробуйте пояснити, чому саме так назвали ці числа. Від чого походить їх назва? (*Аналіз назв допоможе свідомо, легко, надовго запам'ятати їх.*)

№ 3/62

- Назвати компоненти і виконати обчислення (письмово або усно).

Робота в зошиті. С. 62, № 2.

- Звернути увагу на запис суми та її обчислення.

№ 4/62

- Складання й розв'язування задач про гриби.
- Що позначають числа 7 і 2? (Число грибів в окремому кошику.)
- Що позначає дужка під ними зі знаком питання? (Дужка об'єднує кошики, тому треба знайти, скільки всього грибів.)
- Запишіть розв'язання. Яким є перший доданок? Другий? А сума?
- Аналогічно проведіть роботу за другим малюнком.
- Зверніть увагу учнів, що за третім малюнком відома сума, а треба знайти невідомий другий доданок. Формулювати правило не потрібно. Учні можуть добирати, вгадувати, практично визначати другий доданок. (Ознайомлення із завданнями випереджувального характеру легше сприймаються і засвоюються, оскільки вони не є обов'язковими і не «лякають» учнів.)

Бесіда про гриби (істивні та отруйні). Застереження та правила збору грибів.

Робота в зошиті. С. 62, № 3.

Виконати обчислення на закріплення попереднього освітнього матеріалу.

Робота в зошиті. С. 62, № 4.

Доповнення умови задачі запитанням. Розв'язування задачі за умовою, схемою. Формулювання і запис короткої відповіді.

№ 5/62

- Розв'язування задачі на знаходження суми.

№ 6/62/? (*для допитливих*)

- Наведіть приклади/взірці виразів, які мають 2, 3 і більше доданків.
- Можна запропонувати учням скласти задачу, в котрій буде більше, ніж 2 доданки.
- *А чи може сума складатися з одного доданка?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Зв'язок додавання й віднімання (с. 63)

Математичні компетентності. Утворення рівностей. Використання взаємозв'язку між додаванням і відніманням для обчислень.

Ключові компетентності. Розвиток ініціативи.

Інтегрований навчальний зміст. Пофантазуймо! Як розвивається наука математика?

Обладнання. Набір різноколірних кубиків, площинних геометричних фігур.

Підготовчі вправи. Усні обчислення.

- До 2 додайте 1, від суми відніміть 1.
- Знайдіть суму чисел 4 та 2. Знайдіть різницю між числом 6 і числом 2.
- Який результат додавання 5 і 1? Який результат віднімання від числа 6 числа 1?
- Як називаються числа при додаванні?

№ 1/63

- Які дії здійснює Мудрик? (До 3 синіх кубиків присуває 2 червоних.)
- Якою математичною дією можна це записати? Виконайте обчислення.
- Який наступний крок Мудрика? (Відеуває ці самі 2 червоні кубики.)
- Якою математичною дією можна це записати? Виконайте обчислення.

Зробимо висновок. Якщо до 3 додали 2, отримали 5; якщо від 5 відняли 2, отримали 3.

- Як називаються числа 3 і 2? А число 5?

Зробимо *загальний висновок* для будь-яких чисел. Якщо від суми двох доданків відняти другий доданок, то отримаємо перший доданок.

Логічне запитання. А якщо від суми двох чисел відняти перший доданок, то отримаємо?

№ 2/63

- Поясніть за схемами і групою кружечків, як утворено рівності.
- Прочитайте їх.
- Складіть будь-які подібні рівності. Можна їх продемонструвати на предметах, фігурах, цеглинках LEGO.

Робота в зошиті. С. 63, № 1.

- Прочитайте вирази в першому стовпчику. Обчисліть перший вираз.
- За його допомогою обчисліть з поясненням другий і третій вирази.
- У другому й третьому стовпчиках допишіть потрібні числа.

Робота в зошиті. С. 63, № 2.

- Запишіть вирази і їх обчислення з коментуванням.

Робота в зошиті. С. 63, № 3.

- Складіть за малюнком і математичною схемою задачу. Розв'яжіть її.

№ 3/63

- Повторення і використання зв'язку між діями додавання і віднімання.
- Запишіть вирази і їх обчислення з коментуванням.

№ 4/63

Практична робота. Поділ цілого на частини. Перевірка правильності догадки за допомогою рисунка або практичної роботи з мотузкою.

Робота в зошиті. С. 63, № 4.

- За допомогою різноколірних клітинок визначте склад числа 8.

- Складіть і запишіть склад числа 8. Прочитайте рівності.

Робота в зошиті. С. 63, № 5 (резерв).

- Каліграфічне письмо чисел першого десятка.

№ 5/63/? (для допитливих)

- **Робота в парах.** Розшифруйте записи.
- Зверніть увагу учнів, що однакові значки позначають однакові числа, різні значки — різні числа. Придумайте колективно подібні завдання.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 62/Дата _____

Тема. Табличне додавання й віднімання 4 (с. 64)

Математичні компетентності. Дослідження зміни результатів при табличному додаванні й відніманні 4. Творча робота над задачею.

Ключові компетентності. Уміння застосовувати математичні факти для розв'язання повсякденних питань.

Інтегрований навчальний зміст. Іграшки. Які вони? Для чого вони?

Обладнання. Лінійка зі шкалою. Моделі українських купюр: 10 грн, 2 грн, 1 грн.

№ 1/64

- За схематичними малюнками запишіть склад числа 4.
- Прочитайте рівності зліва направо і справа наліво.

№ 2/64

- Розгляньте малюнок тюльпанів. Скільки жовтих тюльпанів? Скільки всього червоних?
- Якими частинами Мудрик приєднає червоні тюльпани до жовтих?
- Кожен випадок приєднання покажіть на малюнку червоних тюльпанів, вирази запишіть. Обчисліть їх значення. Прочитайте рівності.
- За записами розкажіть, якими частинами можна додавати число 4 до будь-якого числа.

№ 3/64

- Розгляньте схематичний малюнок синіх і червоних прямокутників у кожному рядку.
- Прочитайте суми і їх значення.
- Порівняйте другий стовпчик рівностей з відповідним рядком першого.
- Поясніть, як знайти результат віднімання числа 4 від будь-якого іншого числа. (*5 — це 4 і 1, якщо відняти (забрати) від 5 число 4, то отримаємо 1.*)
- Поміркуйте, придумайте зручний спосіб знаходження результату додавання і віднімання числа 4 в таблиці.

Попрацюйте в парі. Почергово читайте вираз, а інший учень/інша учениця називає результат.

№ 4/64

- Складіть задачу про іграшки.
- Розкажіть умову задачі. Яким буде запитання до задачі?
- Запишіть розв'язання і коротку відповідь.

Робота в зошиті. С. 64, № 1.

- Перевірку учні можуть зробити, звіривши свої результати з результатами таблиці в підручнику.

Робота в зошиті. С. 64, № 2.

- Завдання варто виконати колективно, промовляючи проміжні результати. Важливо акцентувати увагу на послідовність виконання дій.

Робота в зошиті. С. 64, № 3.

- Повторіть з учнями позначення на лінійці, одиницю довжини 1 см.

Робота в зошиті. С. 64, № 4.

- Перевірку учні можуть зробити, звіривши свої результати з результатами таблиці в підручнику.

Робота в зошиті. С. 64, № 5.

- Розв'язання задачі можна супроводжувати грою купівлі-продажу певного товару.
- У розв'язання задачі учні мають вписати лише числа.
- Запропонуйте учням прочитати рівність з найменуваннями грошових одиниць.

№ 5/64/? (резерв)

- *Розшифруйте записи.* Зверніть увагу на те, що однакові значки позначають однакові числа.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 63/Дата _____

Тема. Переставний закон додавання (с. 65)

Математичні компетентності. Дослідження переставного закону додавання, обчислення зручним способом.

Ключові компетентності. Пізнання математичних законів.

Інтегрований навчальний зміст. Які іграшки вам до вподоби?

Обладнання. Моделі українських купюр номіналом 10 грн, 5 грн, 2 грн та 1 грн.

Підготовчі вправи.

- Введення в практику термінів «переставляння», «переставна властивість», «переставний закон». (У класі ми переставляємо парти, при цьому їх загальна кількість (число) не змінюється.)
- Наведіть приклади, де ще можна робити перестановку предметів (переставляємо стільці, книги на парті тощо).

№ 1/65

Дослідимо, чи в математиці можна переставляти числа.

- Прочитайте вирази. Чим вони відрізняються? Як називають числа при додаванні?

№ 2/65

- Прочитайте тексти задач. Вставте потрібні числа відповідно до малюнка.
- Чим відрізняються умови задач? А запитання? (*Однакові.*)
- Яким виразом розв'яжемо першу задачу? Другу задачу? (*Вони однакові, рівні.*)
- Прочитайте цю рівність. Поясніть запис своїми словами, як ви його розумієте. Що він означає?

№ 3/65

- *Чи правильно міркує Мудрик?* Прочитайте або послухайте його думку.
- Як можна пояснити його міркування за допомогою двох гаманців?
(У гаманці одна й та сама сума грошей, тільки купюри по-різному складені.)

Тренувальні вправи.

- На картках записані різні суми двох чисел. Учні мають віднайти картку суми з такими ж числами.
- Учитель називає суму двох чисел, учні на слух повторюють цю суму, помінявши місцями доданки. (Доцільно брати різні доданки, навіть такі, що виходять за межі числового проміжку, який

вивчається. Наприклад: сто плюс 2; $10 + 5$ і т. д. Важливо, щоб учні не поспішали знаходити результат, а лише зрозуміли суть переставляння.)

№ 4/65

- Які числа ви вже вмієте додавати? Виконайте дії.
- Додавання яких чисел зручніше виконувати: меншого до більшого чи більшого до меншого? (Бажано продемонструвати учням приклад: до 5 кубиків присунути 1 і до 1 кубика присунути ще таких 5. Зробити висновок. Для роботи-демонстрації можна використати дрібні іграшки.)

Бесіда про улюблені іграшки дітей. Можна запропонувати учням пограти в рольові, сюжетні ігри, ігри-змагання з їхніми іграшками.

№ 5/65

- Пригадайте, як вимірювати довжину зошита за допомогою п'яді.

Історична довідка. В давні часи люди вимірювали довжину предмета долонею. (*Продемонструйте положення долоні на площині.*)

- Розв'яжіть задачі.
- Виконайте вимірювання довжини свого зошита і парти долонею.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 64/Дата _____

Тема. Табличне додавання 5 (с. 66)

Математичні компетентності. Складання числових рівностей за допомогою числового променя.

Ключові компетентності. Практичне використання законів математики.

Інтегрований навчальний зміст. Ви подорожували? Правила поведінки пасажирів.

Обладнання. Іграшки для індивідуальної та колективної гри (з осередку відпочинку).

Підготовчі вправи.

- Полічіть до 10. Полічіть двійками. Полічіть (хто вміє) десятками до ста.

№ 1/66

- Скільки пальців на одній руці? На двох? Проведіть лічбу на пальцях обох рук.
- Назвіть 5 будь-яких предметів, які лежать на вашій парті. Назвіть 5 однакових предметів, що є в класі.

№ 2/66

- Розгляньте числовий промінь. Прочитайте числа на ньому. У який бік збільшуються числа?
- Від якого числа йде початок стрілки? Скільки поділок «перестрибнула» стрілка? Яке число ми добавили до 3? Яке отримали?
- Складіть і запишіть рівність на додавання числа 5.

№ 3/66

- До синіх прямокутників додайте червоні. Прочитайте дію і її результат.
- Як утворено другий стовпчик рівностей? (*Переставлено доданки місцями.*)
- Які результати будуть у рівностях одного рядка? (*Однакові.*)

Попрацюйте в парі. Закрийте смужкою паперу результати додавання. Почергово читайте вираз на додавання і його суму. Звертайте результати за таблицями.

№ 4/66

- Що зображено? Скільки потягів?
- Скільки вагонів у першому потягу? Скільки пасажирів у вагоні, що біля паровоза? У наступному після нього? Що запитується в задачі?

- Якою дією розв'язується задача? Запишіть розв'язання і коротку відповідь.
- Скільки вагонів у першому вагоні другого потяга? А скільки в другому вагоні? Що значить на 2 пасажирів більше? Де стоїть знак запитання? Про що запитується в задачі?
- Якою дією розв'язується ця задача?
- Порівняйте задачі. Чим вони схожі й чим відрізняються?

Бесіда про правила поведінки дорослих і дітей у транспорті. (Які місця називають громадськими? Яких правил безпеки слід дотримуватися у громадських місцях? Чому слід дотримуватися встановлених правил у транспорті?)

№ 5/66

- Пограйтеся з іграшками. Складіть іграшки в один ящик. У якому випадку можна зробити це якнайшвидше?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 65/Дата _____

Тема. Віднімання 5. Різницеве порівняння (с. 67)

Математичні компетентності. Збільшення й зменшення числа на 5. Поняття: на скільки більше/менше.

Ключові компетентності. Уміння аналізувати та переконуватися в достовірності пропонуваного висновку.

Інтегрований навчальний зміст. Уміння читати, пояснювати зміст прочитаного.

Обладнання. Картки цифр. Картки виразів на додавання й віднімання (в межах вивчених випадків). Набір дрібних предметів, числових карток.

Підготовчі вправи.

- Лічба предметів, що є в класі, на столі у дітей, за вікном. Лічба абстрактна. Лічба в прямому і зворотному напрямі від довільного числа (*залежить від можливостей учнів конкретного класу*).
 - Читання виразів: $2 + 6$, $6 - 2$, $5 + 3$, $8 - 2$. Їх обчислення. Порівняння чисел і значень виразів.
 - Читання рівностей, які між собою взаємопов'язані: $2 + 3 = 5$, $5 - 3 = 2$, $5 - 2 = 3$.
- Пояснення зв'язку:* якщо від суми двох чисел відняти один доданок, то отримаємо інший.

№ 1/67

- Розгляньте схематичний малюнок, який ілюструє дії Мудрика.
- Скільки всіх прямокутників було в першому ряду? Скільки Мудрик відсуває? Скільки залишиться?
- Поясніть, як утворилася перша рівність; друга.

Попрацюйте в парі. Почергово читайте і пояснюйте віднімання за схематичним малюнком.

- Закрийте смужкою паперу результати віднімання. Почергово читайте вирази і називайте їх результати.

№ 2/67

- Хто зображений на малюнку? Скільки раків? Скільки рибок?
- Кого менше? На скільки рибок менше?
- Кого більше? На скільки раків більше, ніж рибок?
- Запишіть коротку схему задачі в зошит.
- Виконайте розв'язання задачі. Сформулюйте дві відповіді.

№ 3/67

- Якою дією ви дізналися, на скільки одне число більше або менше від іншого?
- Чи правильно міркував Мудрик? Прочитайте або послухайте його думку.

Тренувальні вправи.

- У тебе 2 ручки, а в твого сусіда 3. У кого більше і на скільки ручок?
У кого менше ручок і на скільки?
- У тебе 3 грн, а в твоєї сусідки 1 грн. У кого більше і на скільки гривень? У кого менше гривень і на скільки?

№ 4/67

- Розв'яжіть задачу. Чого більше: яблук чи апельсинів? На скільки?
- Запишіть розв'язання. Сформулюйте відповідь.

№ 5/67/? (для допитливих)

- На скільки кожне число більше від свого попереднього? На скільки кожне попереднє число менше від наступного?
(Використайте числовий промінь, набір дрібних предметів, числових карток.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 66/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання 6 (с. 68)

Математичні компетентності. Таблиці додавання й віднімання числа 6. Застосування переставного закону для обчислення.

Ключові компетентності. Уміння досліджувати, узагальнювати.

Інтегрований навчальний зміст. Світ морів та річок.

Обладнання. Набір геометричних фігур різних конфігурацій і розмірів (демонстраційний та для індивідуальної роботи). Картки зі зразками вирізів або «набірне» полотно для їх складання.

Підготовчі вправи.

- Прочитайте вирази $3 + 4$, $5 + 2$.
- Назвіть перші доданки у кожному з них.
- Порівняйте, який доданок більший: перший чи другий.
- Знайдіть значення виразів.

№1/68

- Прочитайте суми. Яким є другий доданок у більшості виразів? (Число 6.) Сьогодні навчимося додавати число 6 до одноцифрових чисел.
- Обчисліть, застосувавши переставний закон додавання.

№ 2/68

- Виконайте віднімання числа 6 на числовому промені.
- Запишіть вирази і їх значення.

№ 3/68

- Додавання й віднімання числа 6 можна виконувати за допомогою предметів, предметних малюнків. Розгляньте рисунки прямокутників.
- За рисунком прямокутників складіть вирази. Прочитайте їх записи і результати на додавання і віднімання числа 6.

Дослідження. Дослідіть, як змінюються результати під час додавання і віднімання числа 6. (Якщо перший доданок збільшується, то і сума збільшується. Якщо перше число при відніманні збільшується, то й результат збільшується. Ці висновки учні можуть формулювати за записами, але не вивчати напам'ять. Вони мають лише це бачити, уміти спостерігати, аналізувати.)

Загальний висновок.

- $6 + 1 = 7$, тоді й $1 + 6 = 7$ (знаючи переставний закон, виконуємо додавання).
- $6 + 1 = 7$, звідси: $7 - 1 = 6$, $7 - 6 = 1$ (знаючи зв'язок між додаванням і відніманням, виконуємо дії).
- 7 це 6 і 1, або $7 = 6 + 1$. Тоді $6 + 1 = 7$, $1 + 6 = 7$, $7 - 1 = 6$, $7 - 6 = 1$ (результати дій знаходимо, знаючи склад числа 7).
- Виконати дії і знайти результат можна за допомогою наочності, предметів числового променя.
- Для кожного випадку можна взяти різні числа/суми, і нехай учні прослідкують ці обчислення/способи.

№ 4/68

- *Пропедевтичні запитання і завдання.* Назвіть геометричні фігури, які є у вас на парті. Попаруйте їх за назвами. Котра фігура більша (якого кольору)?
- Які фігури зображено на рисунку? Назвіть їх за порядком.
- Якою може бути наступна фігура? Назвіть і від руки зобразіть її у зошиті. (За бажанням учнів ряд геометричних фігур можна продовжити.)

Бесіда про рослинний і тваринний світ лісів. Що росте і хто мешкає у лісах вашої місцевості? Хто з вас бачив перелічених звірів? Що і кого слід охороняти та оберігати у лісах?

№ 5/68/? (для допитливих, бажуючих)

- Скільки всього жолудів зірвали?
- Скільки жолудів залишилося на кожній гілці?
- Скільки жолудів залишилося на обох гілках?
- *Скільки жолудів було на кожній гілці спочатку?
- *Скільки всього жолудів було на гілках спочатку?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 67/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 69)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: математичні вирази, рівності, нерівності, геометричні фігури.

Ключові компетентності. Добір потрібних даних для вирішення питання.

Інтегрований навчальний зміст. Прогулянка лісом.

Обладнання. Картки-ілюстрації домашніх і лісових звірів. Набір геометричних (площинних) фігур.

№ 1/69

- Прочитайте текст задачі. Викладіть макети свійських птахів на столі. (Можна проілюструвати їх кругами, трикутниками і квадратами.)
Які асоціації викликають макети і геометричні фігури? Чи є певна схожість між ними?
- Повторіть умову задачі. Яке запитання задачі?
- Запишіть розв'язання задачі. Сформулюйте відповідь.

№ 2/69

- Які звірята зображені на малюнку? Де вони живуть?
- Прочитайте запис, що ліворуч. Який доданок невідомий?
- Хто тримає перший доданок суми? Перевірте, підставляючи кожне число. Виконайте обчислення. Сформулюйте відповідь.

Бесіда про лісових звірів. (Хто живе в лісі? Чим вони харчуються? Де живуть (їхні хатинки-домівки)? У яких казках розповідається про лисичку, зайчика, білочку? Які мультфільми ви знаєте про цих звірят? Який з них вам найбільше до вподоби?)

№ 3/69

- Виконайте дії. Підкресліть найменші й найбільші результати.

№ 4/69

- Що зображено в першому ряду?
- Якого кольору трикутники? Круги? Квадрати?
- Скільки трикутників? Кругів? Квадратів?
- Про що можна дізнатися, якщо виконати дію $6 - 4$? (*На скільки більше трикутників, ніж кругів.*)
- Про що можна дізнатися, якщо виконати дію $4 - 3$? (*На скільки більше кругів, ніж квадратів.*)
- Про що можна дізнатися, якщо виконати дію $6 - 3$? (*На скільки більше трикутників, ніж квадратів.*)
- Про що можна дізнатися, якщо виконати дію $4 + 3$? (*Скільки кругів і квадратів разом.*)

№ 5/69

- Розгляньте всі геометричні фігури на рисунку. Які вам відомі, назвіть.
- Відтворіть від руки (без креслярських інструментів) кілька фігур. Можна їх підписати.

№ 6/69/? (*творче завдання*)

- Які числа й знаки математичних дій пропущено? Проаналізуйте записи: що було; що змінилося. (У результаті якої дії отримуємо менше число? З яких чисел складається число 6? Отже, виконуємо віднімання числа 3.)
- Аналогічно проведіть міркування над іншими записами.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Величини. Маса. Місткість

Урок № 68/Дата _____

Тема. Важкий. Легкий. Маса предмета (с. 70)

Математичні компетентності. Порівняння маси за допомогою підручних засобів і терезів.

Ключові компетентності. Порівняння предметів за масою за допомогою підручних засобів.

Інтегрований навчальний зміст. Зважувальні прилади. Здійснення покупок.

Обладнання. Картки — ілюстрації слона, маленького собачки, котика. Реальні ваги або їх макети: давні — прості тарілки/шальки, які чітко ілюструють процес зважування; сучасні — механічні, електронні тощо.

Підготовчі вправи, завдання.

- Погляньте на слона і собачку. Хто з них важчий? (Слон.) А хто важчий: кіт чи собачка? (Не завжди можна визначити на око.)
- Певно, для цього існують спеціальні прилади?
- Чи зважували вас колись? Хто знає/пам'ятає свою масу?

№ 1/70

- Розгляньте малюнки. Хто на гойдалці-качалці? Хто ближче приземлився (наблизився до землі)? Як ви гадаєте, хто важчий? (Поросятко.)
- А на другому малюнку? (Котик і собачка однакової маси.)
- А на третьому малюнку? Хто переважив? Хто легший?

№ 2/70

- Хто з вас бачив, як порівнюють масу різних предметів? Як зважують предмети, продукти?
- Розгляньте малюнки. На чому можна зважити овочі? (На терезах.)
- А на яких терезах можна зважити вас? (На підлогових вагах.)
- Що можна виміряти першим приладом, зображеним на малюнку? Третім?

№ 3/70

- На малюнку ліворуч зображено ваги, якими тепер користуються все рідше. Але за їх допомогою ви зрозумієте принцип, процес зважування, одиниці зважування.
- На лівій тарілці-шальці стоїть торт. На правій гиря, маса якої 1 кілограм. Маса гирі постійна, вона не змінюється. Коли терези-ваги у рівновазі, то маса торта теж буде дорівнювати 1 кілограму.
- 1 кілограм — це мірка, з якою порівнюють маси інших предметів. 1 кілограм — це одиниця маси. *Скорочено записують 1 кг* (без крапки).
- Запишіть зразок у зошиті.

Бесіда про різні види терезів і їх призначення.

№ 4/70

- Прочитайте записи. Запишіть числа в зошиті.
- Що може важити 1 кг? 7 кг?
- Якщо буде можливість, дізнайтеся з допомогою дорослих, яка ваша маса.

Робота в зошиті. С. 6, № 3.

- Розв'язування задачі.
- Складання й розв'язування подібних задач (усно).

Робота в зошиті. С. 6, № 5.

- Порівняння маси за допомогою шалькових терезів.

№ 5/70

- Порівняйте. Запишіть порівняння за допомогою знаків =, >, <. Прочитайте утворені нерівності.

Робота в зошиті. С. 6, № 2.

- Обчислення виразів на дві дії. Повторення табличних випадків додавання і віднімання в межах 10.

№ 6/70

- Ознайомлення з текстом задачі. Визначення дії для її розв'язання.
- Складання й розв'язування задачі на віднімання іменованих чисел.

Робота в зошиті. С. 6, № 1 (*резерв*), № 4 (*резерв*).

№ 7/70/? (*для допитливих*)

- Розглядати пропонуємо кожен малюнок окремо. Варто описати словами побачене і проаналізувати, що зображено на лівій і правій шальках і як урівноважені «носики» тарілок терезів. Зображення на другому малюнку варто запропонувати учням для самостійного дослідження.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 69/Дата _____

Тема. Маса. Зважування предметів (с. 71)

Математичні компетентності. Зважування і відважування об'єктів (предметів). Задачі на обчислення маси.

Ключові компетентності. Уміння отримувати інформацію за сторінками підручника.

Інтегрований навчальний зміст. Режим харчування. Загартування.

Обладнання. Кульки з крупою, цукром, цукерками (по 1 кг в кожному), з іграшками. Терези, гирі масою 1 кг, 2 кг, 5 кг. Реальні ваги або їх макети: давні тарілки/шальки, які чітко ілюструють процес зважування; сучасні — механічні, електронні тощо.

Практична робота.

- За допомогою шалькових терезів проведіть зважування кульків з продуктами. Визначте їх масу.
- Визначте масу кількох предметів (кульок, іграшок).
- Порівняйте масу кульків, поклавши їх на різних шальках.

*(Можна пояснити учням різницю між процесом *зважування* (спочатку кладемо предмет, а потім гирі, що визначають їх масу) і *відважування* (спочатку кладемо гирю певного номіналу, а потім набираємо відповідну масу продуктів).

№ 1/71

- Розгляньте малюнки. Визначте масу хлібини, коробки-посилки, груш. Зверніть увагу на визначення маси за шкалою. Друга умова — на шальці є гиря, яка зменшить масу груш на 1 кг.

Бесіда про види терезів і способи їх використання.

Робота в зошиті. С. 7, № 1.

№ 2/71

- Виконайте дії з числами. Поясніть дії за допомогою малюнка.

Бесіда про фізичні вправи, правильне харчування для збереження власного здоров'я. (Скільки уроків фізкультури у вас на тиждень? Чи займаєтеся фізкультурою вдома? Які спортивні гуртки чи секції відвідуєте? Яких продуктів потрібно вживати найбільше, а яких найменше? Звідки беруться продукти харчування? Яка їжа корисна, а яка шкідлива?)

№ 3/71

- Виконайте порівняння чисел за зразком.

№ 4/71

- Що умовно зображено на малюнку? Поясніть утворення нерівності.

Робота в зошиті. С. 7, № 2.

- Виконайте порівняння іменованих чисел (з найменуванням одиниці виміру маси) з коментуванням.

Робота в зошиті. С. 7, № 3.

- Складіть і розв'яжіть задачу про масу меду.
- Сформулюйте усно відповідь до задачі.

Бесіда про користь і засторогу вживання меду, про працю бджілки — невтомної трудівниці. (Нагадайте назву сторінок із завданнями Бджілки-трудівниці.)

Можна запропонувати учням прочитати казку «Маленька бджілка» (українська народна казка Кіровоградщини) <http://proridne.org/>.

№ 5/71

- Прочитайте записи. Які дії в них зазначено?
- Які числа пропущено? Назвіть їх. Виконайте перевірку й доведіть, що ваша відповідь правильна.
- Рівності на додавання і віднімання можна записати в зошитах.

№ 6/71

- Прочитайте текст завдання і задачі.
- Скеруйте учнів розв'язувати завдання в послідовності, зазначеній в тексті.

Висновок може бути таким: В обох задачах йдеться про масло, в обох задачах однакові числа 10 і 6. Проте в першій задачі число 6 означає, скільки кілограмів масла використали на приготування каші, а в другій — на скільки менше кілограмів масла завезли в кафе. Але розв'язання (запис дії в обох задачах) однакове.

Робота в зошиті. С. 7, № 4 (резерв), № 5.

- Повторення і закріплення одиниці довжини, вимірювання довжини відрізків.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 70/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання (с. 72)

Математичні компетентності. Знаходження суми, різниці, пропущених чисел. Порівняння довжин відрізків. Побудова відрізків.

Ключові компетентності. Формування навичок критичного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Аплікація із сухих квітів.

Обладнання. Набір геометричних фігур.

Підготовчі вправи.

- Прочитайте записи. $2 + 5$, $8 - 4$, $6 + 2 = 8$, $6 - 1 = 5$, $5 < 7$, $8 > 6$.
- Випишіть вираз, у якому є доданки. Скільки доданків має вираз?

№ 1/72

- Випишіть окремо перші і другі доданки.
- Скільки перших доданків? Других?

№ 2/72

- Прочитайте рівності праворуч від малюнка.
- Поясніть за допомогою малюнків, як вони утворилися.
- Прочитайте пари рівностей. Що змінилося? Як можна читати рівності?

№ 3/72

- Які числа пропущено в рівностях? Як їх можна знайти? Продемонструйте дії на моделях геометричних фігур.

Робота в зошиті. С. 8, № 1.

- Виконання додавання.

Робота в зошиті. С. 8, № 2.

- Записування чисел в порядку від найбільшого до найменшого.

№ 4/72

- Якими мірками (одиницями довжини) можна виміряти довжину відрізка, зображеного на аркуші паперу?
- Яка довжина відрізка АВ? Відрізка CD? Який відрізок довший? На скільки сантиметрів?
- Побудуйте відрізки заданої довжини з коментуванням.

Робота в зошиті. С. 8, № 3.

- Виконання додавання й віднімання іменованих чисел.

Робота в зошиті. С. 8, № 4*.

- Складання й розв'язування задачі за малюнком і математичною схемою до неї.

№ 5/72

- Складання задачі за малюнком. Добір даних до задачі, формулювання запитання.

№ 6/72/?

Дослідження математичної проблеми: на скільки сума двох доданків більша від першого доданка?

Порада. Спочатку можна проілюструвати висновок на конкретному зразку/прикладі. Потім розглянути узагальнений варіант. Зробити загальний висновок: *сума двох натуральних чисел завжди більша від одного з доданків на величину іншого.*

Робота в зошиті. С. 8, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 71/Дата _____

Тема. Знаходження невідомого доданка (с. 73)

Математичні компетентності. Обчислення невідомого доданка в рівностях, математичних текстах. Обчислення виразів. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння абстрагуватися.

Інтегрований навчальний зміст. Дослідження. Уміння робити висновок.

Обладнання. Набір деталей LEGO.

Робота в зошиті. С. 9, № 1.

- Виконайте дії. Доберіть потрібні числа. Впишіть їх.
- Прочитайте трійки рівностей у кожному стовпчику.
- Як зв'язані між собою ці рівності? Як можна знайти доданки?

№ 1/73

- Назвіть доданки в кожному стовпчику. Виконайте обчислення.
- Якою дією знаходили перший доданок? Другий доданок?
- Прочитайте висновок, який показує Мудрик. Чи погоджуєтесь з ним?

- Як ще по-іншому можна знайти невідомий доданок? (Випробовувати різні числа; списати у когось; дізнатися в довіднику тощо.)

№ 2/73

- *Знайдіть невідомий доданок.* Коментуйте, пояснюйте свої дії.

№ 3/73

- Розв'язування задачі на знаходження невідомого доданка.

Порада. Умову задачі можна проілюструвати фігурами: «сливи» на тарілці прикрити, докласти 6 фігур. Назвати загальну суму — число 9.

- Розв'язання записати в зошит.

Робота в зошиті. С. 9, № 2.

- Записати і прочитати ряд чисел в порядку їх збільшення.

Робота в зошиті. С. 9, № 3.

- Самостійна робота учнів з епізодичною допомогою вчителя/вчительки.

№ 4/73

- Виконайте дії. Порівняйте вирази, їх результати.

Робота в зошиті. С. 9, № 4.

- Завдання можна виконати вибірково.

№ 5/73

- За малюнками і записами дізнайтеся, яка маса кролика.
- Усі міркування і дії поясніть.

№ 6/73/? (*завдання підвищеної складності*)

- Зміст задачі бажано повторити за схемою. Таку або подібну схему учні можуть повторити/зобразити в зошиті. Цей прийом допоможе краще зрозуміти суть завдання. Процес розв'язання можна демонструвати механічним фіксуванням відомих і невідомих величин (прикривати пальцем, торкатися до зображень тощо).

Робота в зошиті. С. 9, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 72/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання 7. Тиждень (с. 74)

Математичні компетентності. Табличне додавання й віднімання 7. Робота з календарем. Дні тижня.

Ключові компетентності. Уміння зосередитися на суті запитання.

Інтегрований навчальний зміст. Час. Дні тижня.

Обладнання. Книги для читання. Настінний і роздаткові (кишенькові) календарики на поточний рік.

Підготовчі вправи.

- У класі 3 вікна і 1 двері. Скільки вікон і дверей в класі?
- У класі 2 ряди по 5 парт. Скільки парт у класі?
- У першому ряду стоїть 7 парт, у другому 2. Скільки парт у двох рядах?
- Виконайте дії: $6 + 3 = \dots$, $3 + 6 = \dots$, $7 + 1 = \dots$, $7 + 2 = \dots$, $3 + 7 = \dots$.

Робота в зошиті. С. 10, № 1.

- Яким законом скористалися? (Який закон дозволив так виконувати дії?)

№ 1/74

- За малюнком складіть вирази. Знайдіть їх значення. Прочитайте правильні рівності на додавання числа 7.
- Як зручно запам'ятати результати додавання числа 7 до іншого числа?
- Прочитайте рівності на віднімання. Поясніть, як утворився другий стовпчик рівностей.

№ 2/74

- Виконайте обчислення в стовпчиках.
- Як складено завдання в одному стовпчику?
- *Складіть стовпчик подібних виразів. Запропонуйте обчислити вирази сусідові/сусідці.

Робота в зошиті. С. 10, № 2.

Колективна робота. Дібрати і вписати невідомі доданки. Всі способи випробувань бажано проговорити.

Робота в зошиті. С. 10, № 3.

- Повторення змісту задачі.
- Про кого йдеться в задачі? Що вони робили? Що значить *на 2 дні довше*?
- Доповніть запитання задачі. Дайте відповідь на нього.

Бесіда про читання книг. Які книги діти люблять? Які книги їм читають дорослі? Які книги дитина прочитала вже сама?

Практична робота. Запропонуйте учням протягом двох днів поспіль читати книгу/книги. І зафіксувати прочитану кількість за кожен день. З цими даними запропонуйте скласти і розв'язати свою задачу (на знаходження суми, на різницеве порівняння, на порівняння числових даних).

№ 3/74

- Робота за календарем. Розгляньте календар. Що позначено на ньому?
- Розгляньте спрощений вигляд календаря. Скільки днів у тижні?
- У які дні у вас є урок математики? А в які — фізкультура?
- Які дні тижня вихідні? У які дні ми відвідуємо школу?
- Що робили діти після уроків кожного дня впродовж тижня? Прочитайте день і назви занять дітей.

Бесіда про власні заняття учнів.

- Чим ви займаєтеся кожного дня протягом тижня? Яким видом спорту? Які секції, гуртки відвідуєте?
- *Сьогодні середа (чи інший день — реальний). Який день був вчора, позавчора? Який день буде завтра, післязавтра? Скористайтеся календариком. (Можна ускладнити завдання, назвавши дату сьогоднішнього дня.)

Робота в зошиті. С. 10, № 4.

- По скільки пелюсток на кожній квітці? Скільки виразів маємо скласти?
- Запишіть на пелюстках результати дій. Прочитайте вираз і його результат.

Робота в зошиті. С. 10, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Місткість. Літр (с. 75)

Математичні компетентності. Одиниця місткості — літр. Читання і записування місткостей. Порівняння іменованих чисел. Складання і розв'язування задач за малюнками і виразами.

Ключові компетентності. Уміння чітко та лаконічно будувати відповідь на запитання.

Інтегрований навчальний зміст. Властивості води.

Обладнання. Посудини різної місткості: 1 л; 0, 5 л; 2 л; 5 л; 6 л; 10 л для різних рідин (води, молока, соку, напоїв тощо).

Підготовчі вправи.

- Що ви бачите на робочому/дослідницькому столі? Для чого призначені ці предмети, де їх використовують?
- У якій посудині поміститься найбільше соку (води, молока)? А в якій найменше?

Практична робота. Якщо є умови, можна виміряти місткість води у відрі різними мірками: склянкою, літровою банкою, квартою, дволітровою банкою тощо. Відповіді в учнів будуть різні. Обов'язково зробити висновок про необхідність мати однакову мірку, щоб відповіді у всіх були однакові. А для чого це потрібно? (*Щоб порівнювати місткість посудини: де більше/менше; щоб знати і володіти реальними/дійсними фактами, розмірами; щоб був «порядок»/справедливість.*)

№ 1/75

- Які посудини зображені на малюнку? Яка посудина найбільша? Найменша?
- У якій посудині поміститься найбільше соку? Найменше?

**Проблемне запитання.* А чи можна за зовнішніми ознаками сказати, яка місткість більша? (*Варто перевірити, заповнивши посудину рідиною, бо можуть бути дуже товстими стінки посудини або товсте дно і т. д.*)

- Хто знає/пам'ятає, чим вимірюють кількість рідини?

№ 2/75

- Одиницею місткості є 1 літр.
- Розгляньте мірки. Вони різні за формою, але в кожній поміщається однакова кількість рідини — 1 літр.
- Як скорочено записують 1 літр? (1 л)
- Напишіть в зошиті за зразком.

№ 3/75

- Прочитайте записи. (Зверніть увагу на правильність використання закінчень у слові «літр»: 1 літр, 4 літри, 5 (6, 8, 9, 10) літрів.)

Робота в зошиті. С. 11, № 1.

- *Прочитайте і запишіть.* Підкресліть найбільше число літрів.

Робота в зошиті. С. 11, № 2.

- За кожною парою зображень посудин складіть і розв'яжіть задачі.
- У скільки разів більше/менше молока у великій банці, ніж в малій?
- Скільки літрових банок рідини поміститься в дволітровій банці? Десятилітровій?

№ 4/75

- Про що буде задача? Які ялинки зображено?
- За малюнками і виразами складіть задачі.
- Що означає вираз $7 + 2$? $1 + 7 + 2$? $1 + 7$? $8 - 7$?
- *Додаткові запитання.* По скільки іграшок видно на кожній ялинці? Складіть задачі про іграшки.

Робота в зошиті. С. 11, № 3.

- Обчислення виразів. Порівняння результатів.

Робота в зошиті. С. 11, № 4.

- Утворення рівностей. Складання рівностей на віднімання на основі зв'язку з додаванням. Повторення табличних випадків додавання і віднімання.

№ 5/75

Практична робота. Визначення місткості літрової посудини склянками. Можна завдання розширити. Наприклад, міряти місткість ложками, паперовими стаканчиками. Потім зробити висновок.

№ 6/75/? (завдання для кмітливих)

- Учні мають дібрати вирази з числами 5 і 2, значення яких відповідно дорівнюватимуть 3 і 9. Записані у виразах дії і числа прокоментувати як механічні/фізичні дії з предметами/банками.
- Як налити у відро із джерельця 3 л води, маючи п'ятилітрову і дволітрову банки? (Розв'язання. Налити у відро воду п'ятилітровою банкою і відлити з нього воду в дволітрову банку. Залишок буде 3 л.)
- Як налити у відро із джерельця 9 л води, маючи п'ятилітрову і дволітрову банки? (Розв'язання. Налити у відро воду двічі п'ятилітровою банкою і відлити з нього двічі воду дволітровою банкою. Залишок буде 5 л.)

Робота в зошиті. С. 11, № 5* (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Табличне додавання й віднімання в межах 10 (продовження)

Урок № 74/Дата _____

Тема. Табличне додавання й віднімання 8 (с. 76)

Математичні компетентності. Збільшення й зменшення чисел. Обчислення сум і різниць.

Ключові компетентності. Уміння читати графічні малюнки.

Інтегрований навчальний зміст. Джерела інформації.

Обладнання. Ілюстрації місткостей. Картки з виразами.

- Усні обчислення.

$2 + 1, 3 + 1, 4 + 2, 5 + 2, 3 + 5, 6 + 2, 2 + 6, 8 + 1, 8 + 2.$

- Повторення переставного закону додавання.

№ 1/76

- Назвіть «сусідів» пропущених чисел. Як ви зрозуміли це завдання?
- Складіть план виконання цієї роботи: Спочатку ... (продовжте думку) (назвемо пропущені на числовому промені числа), а потім ... ? (до кожного названого нами числа знайдемо «сусідів»).
- Скільки чисел пропущено в ряді чисел від 1 до 10?
- Скільки «сусідів» у кожного числа?
- *Будьте уважними!* Яке з чисел, що є «сусідами», — найбільше?

№ 2/76

- Прочитайте записи так: Число 7 більше від невідомого числа. Цим числом може бути Назвіть число, яке менше від 7. Чи є інші варіанти відповіді? (Так, це числа 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0.)
- Чи правильно я прочитала/прочитав другий запис? Яке число менше від 6? Таких чисел кілька. (Це 5, 4, 3, 2, 1, 0.)
- Читайте наступні завдання за умовними позначеннями і давайте на них відповіді.

№ 3/76

- Пояснення утворення рівностей. Їх читання.
- Як зручніше, швидше додати більше число до меншого? Наведіть приклади.

Робота в зошиті. С. 12, № 1, № 2.

- На скільки більше олівців у першому ряду, ніж в другому? Виконайте дію.
- Сформулюйте інше запитання, щоб задача розв'язувалася цією ж дією.
- Чи можна знайти відповідь на запитання задачі, не виконуючи дій? (Створити пари. Де будуть «зайві» предмети, значить — їх більше. Полічимо їх і отримаємо результат).

[Учням бажано показувати й інші способи, прийоми знаходження результату, відповіді. Цим самим ми підготуємо їх до самоконтролю, розв'язання певного завдання різними шляхами. Тобто, привчимо учнів до пошуку іншого розв'язання, іноді й нетрадиційного, до міркування, застосування вивченого тощо.]

Робота в зошиті. С. 12, № 3.

- Перед ознайомленням із змістом задачі варто провести словникову роботу. Що таке місткість посудини? Від якого слова походить «місткість»? (*Поміщається, міститься, входить тощо.*)
- Чи бачили ви колись каністру? Для чого її використовують?
- Якою дією ми дізнаємося, на скільки одна величина більша або менша за іншу? (*Відніманням.*)
- На скільки місткість трилітрової банки менша від місткості десятилітрової каністри? Дайте відповідь.

№ 4/76

- Назвіть лише другі доданки в сумах. Скільки сум записано? Скільки доданків буде? Як називаються інші вирази? Яка сума найбільша?

№ 5/76

- Розв'язування задач: 1) на збільшення числа на кілька одиниць; 2) на зменшення числа на кілька одиниць.

Робота в зошиті. С. 12, № 4.

- Варто запропонувати учням під час виконання дій формулювати правила про дії з нулем.

№ 6/76/?

- У ході розв'язування завдання зверніть увагу на кольори компонентів і результатів дій. Навчайте учнів читати, коментувати, пояснювати математичні залежності за рівностями.

Робота в зошиті. С. 12, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 75/Дата _____

Тема. Табличне додавання й віднімання 9 (с. 77)

Математичні компетентності. «Родина» чисел. Обчислення з іменованими числами.

Ключові компетентності. Розв'язування завдань логічного змісту.

Інтегрований навчальний зміст. Хліб — усьому голова. Бережімо і цінуймо його.

Обладнання. Набір геометричних фігур. Вимірювальна лінійка.

Усні обчислення.

- Повторення табличного додавання і віднімання в межах вивчених випадків.
- Читання й обчислення виразів, що містять дві дії.
 $2 + 1 + 1$, $3 - 1 - 1$, $4 + 2 - 2$, $4 - 2 + 2$, $5 + 3 - 1$, $5 - 1 + 3$.
 (З деяких виразів учні, якщо зможуть самостійно зробити дослідження, можуть зробити висновки про прискорення обчислення.)

№ 1/77

- Прочитайте вирази і результати дій у них. Яким математичним законом легко скористатися при обчисленнях?
- Продемонструйте додавання і віднімання числа 9 на числовому промені.
- Продемонструйте додавання і віднімання числа 9 за допомогою геометричних фігур.

Робота в зошиті. С. 13, № 1.

- Записати у зошитах результати додавання і віднімання числа 9.

№ 2/77

- Запишіть рівності, вставляючи потрібні числа. Добір чисел пояснюйте.

Робота в зошиті. С. 13, № 2.

- Які знаки порівняння чисел, виразів вам відомі?
- Порівняйте вирази за записами і їх значеннями. (1), 2) переставлено доданки місцями; 3), 4) у другій сумі другий доданок більший; 5), 6) праворуч вирази на додавання, ліворуч — на віднімання.)

Робота в зошиті. С. 13, № 3.

- Розгляньте малюнок. Що стоїть/розміщене на лівій і правій шальках?
- За малюнком дізнайтеся, про що запитується в задачі.

- Якою дією можна розв'язати цю задачу? Чому?

№ 3/77

- Запишіть розв'язання задачі діями.

Бесіда про цінність хліба, про працю сільського господаря, котрий вирощує зерно, про шлях від зернинки до смачного хліба.

№ 4/77

- Розв'яжіть задачу усно.

Робота в зошиті. С. 13, № 4.

- Виконання завдання можна організувати на швидкість, запропонувати варіант без остаточного обчислення.

Робота в зошиті. С. 13, № 5.

- Завдання учні можуть виконати так: 1) виміряти довжину кожного з трьох відрізків і назвати відповідь; 2) відшукати три відрізки, візуально й аналітично визначити, який з них найкоротший і який найдовший. А потім виміряти довжину лише двох відрізків для формулювання відповіді.

[Для розв'язання будь-якої математичної проблеми рекомендуємо шукати різні способи і шляхи розв'язання. По-перше, це спонукатиме учнів до пошуку і застосування здобутих знань, нетрадиційного підходу до розв'язання (теоретичного і практичного). По-друге, така робота є пропедевтикою для доведень в середній і старшій школах — виключення інших способів розв'язання тощо.)]

Робота в зошиті. С. 13, № 6.

- Це завдання є посильним для самостійної роботи учнів 1 класу. Головне, щоб вони усвідомили його суть.

№ 5/77/?

Словникова робота. Вщертъ — по вінця (до краю), повністю.

- Бажано заслухати пропозиції учнів без натяку, що останній похід буде з неповною трилітровою банкою. Але ще один похід відбудеться! Його теж врахуємо.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 76/Дата _____

Тема. Назви чисел при відніманні (с. 78)

Математичні компетентності. Визначення компонентів у різниці.

Ключові компетентності. Уміти організувати дослідження.

Інтегрований навчальний зміст. Складання розповіді за фрагментами кадрів.

Обладнання. Набір деталей LEGO. Вимірвальна лінійка.

Підготовчі вправи.

- На столі в учителя/вчительки 5 деталей LEGO. У тебе в руках 2 деталі. Скільки всього деталей на столі і в тебе? Складіть вираз для розв'язання задачі. Прочитайте утворену рівність.
- Як називаються числа при додаванні? Чому їх так назвали?
- Числа при відніманні теж мають свої назви. Згадайтеся, які вони.

№ 1/78

- За кадрами дій складіть задачу. Про що запитується в задачі?
- Якою математичною дією розв'яжемо задачу? Який вираз утворився?
- Що зменшилося? Що і скільки забирали, віднімали? На скільки 6 відрізняється від 2?
- Прочитайте назви чисел при відніманні.

№ 2/78

- Назвіть і випишіть зменшувані з усіх різниць. Потім — від'ємники.

Дослідження. Дослідіть, що більше у кожній різниці: зменшуване чи від'ємник. Зробіть висновок.

- **Ускладнене завдання.* На скільки зменшуване більше за від'ємник? [Ніяких пояснень учні не повинні давати, їм не варто запам'ятовувати цей висновок. Школярі мають побачити, що зменшуване більше за від'ємник та різницю. Тобто різниця показує відмінність у величині між зменшуваним і від'ємником. Учні поступово мають привчатися до «читання» математичних записів, розуміти, яке змістове навантаження, яку інформацію несе цей запис.]

Робота в зошиті. С. 14, № 1.

- Спочатку прочитайте, що у завданні відоме, а що необхідно обчислити. Заповніть таблицю. Яку арифметичну дію будемо виконувати?

№ 3/78

- Складіть і розв'яжіть задачу. Якою дією розв'язується задача?
- Назвіть зменшуване, від'ємник і різницю в розв'язанні.

Робота в зошиті. С. 14, № 2.

- Слухання умови задачі (читає вчитель/вчителька або учень/учениця).
- Доповнення запитання до задачі.
- Напівсамостійне записування розв'язання задачі (допомога буде потрібна лише окремим учням).

Робота в зошиті. С. 14, № 3.

- Повторіть, що значить «більше на ...»; «менше на ...». Якими діями знаходимо результат збільшення/зменшення числа на кілька одиниць?
- Заповнення таблиці. Виконання дій додавання й віднімання.

Робота в зошиті. С. 14, № 4.

- Що зображено? Яка довжина відрізка AB ? Довжина якого відрізка також відома? Яка його довжина?
- Над яким відрізком стоїть знак питання? Що це значить?
- Якою математичною дією розв'яжемо задачу? Запишіть дію, обчислення і відповідь.

№ 4/78

- Запишіть у зошиті вирази та їх обчислення.
- *Перевірка.* Прочитайте вираз, його значення. Назвіть зменшувані, від'ємники та їх різниці.

Робота в зошиті. С. 14, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 77/Дата _____

Тема. Знаходження невідомого зменшуваного (с. 79)

Математичні компетентності. Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Обчислення виразів зручним способом. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння розрізняти достатню і необхідну умови.

Інтегрований навчальний зміст. Дослідження подій, ситуацій.

Обладнання. Картки з виразами для обчислень, рівності з невідомими доданками (або їх зображення на будь-яких носіях інформації).

Підготовчі вправи. Усні обчислення.

- Обчисліть суми $4 + 3$, $4 + 2$, $5 + 5$.

- Назвіть невідомі доданки у кожній рівності. $\square + 4 = 5$, $\square + 3 = 5$, $3 + \square = 6$.
- Обчисліть різниці $5 - 2$, $9 - 4$, $10 - 5$.
- Назвіть число, яке може бути зменшуваним. $\square - 4 = 1$ (5, 1 і 4 — це 5), $\square - 2 = 4$, $\square - 2 = 7$.

№ 1/79

- Знайти невідоме зменшуване можна по-різному. 1) вгадати, 2) у когось запитати, 3) визначити на основі знання складу числа, 4) з упевненістю сказати правильний результат, якщо виконати обчислення.
- Розгляньте малюнки. Які дії виконував Мудрик?
- Якими математичними діями відображено його дії? Від якого числа кубиків Мудрик забрав 3 кубики? Число 7 було зменшуваним.
- Поясніть, як утворилася рівність $7 = 4 + 3$.
- Спробуйте сформулювати правило, як знайти невідоме зменшуване.

№ 2/79

- Яке число буде зменшуваним у кожній різниці? Як його знайти?
- Прочитайте правило Мудрика. Чи погоджуєтеся з ним?
- *Ускладнене запитання. А чому в правилі використано слово «достатньо»? (Бо можна зменшуване знайти й іншими способами. Цього досить, достатньо.)

Робота в зошиті. С. 15, № 1.

- Запропонуйте учням під час заповнення таблиці формулювати правило, за яким вони знаходять невідоме зменшуване.

Робота в зошиті. С. 15, № 2.

- Складання й розв'язування задач на знаходження суми й різниці (взаємообернені задачі, без уживання цього терміна). [Важливо ще раз звернути увагу учнів на зв'язок додавання і віднімання.]

Каліграфічна хвилинка.

Робота в зошиті. С. 15, № 3.

№ 3/79

- Знайдіть значення виразів зручним способом (здебільшого з використанням переставного закону додавання).

Робота в зошиті. С. 15, № 4.

- Лічба від 1 до 10, від 1 до 1.
- Називання попереднього числа до чисел 4, 6, 8.
- Називання наступного числа до чисел 5, 7, 9.
- Перед роботою варто повторити правило про додавання числа 1 — знаходження наступного, і про віднімання числа 1 — називання попереднього числа в ряду чисел.
- Складання й запис зразків рівностей колективно. $2 + 1 = \dots$, $7 - 1 = \dots$.
- Самостійний запис двох-трьох таких рівностей.

Робота в зошиті. С. 15, № 5.

- Завдання на знаходження невідомого зменшуваного.

№ 4/79/?

- Завдання на дослідження подій, ситуацій.

Словникова робота. Що значить переважає? (Важчий.)

- Відповіді.* 1) Кавун не може важити 5 кг, 4 кг, 3 кг, 2 кг, 1 кг і 0 кг (тоді б його зовсім не було).
2) Може важити більше 5 кг. Це 6 кг, 7 кг і більше.

- Дізнайтеся, якою може бути найбільша маса кавуна. Можливо, колись був встановлений рекорд маси кавуна?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 78/Дата _____

Тема. Додавання кількох чисел. Коло. Круг (с. 80)

Математичні компетентності. Послідовність виконання дій. Знаходження невідомого доданка. Виділення ознак многокутників. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння пояснювати, переконувати в істинності твердження.

Інтегрований навчальний зміст. Аплікація з геометричних фігур.

Обладнання. Моделі (каркасні, паперові) трикутників, квадратів, кругів, кіл, п'ятикутників.

№ 1/80

- Що зображено? Як використовують їх у грі? Хто грав?
- За малюнком і першим виразом складіть математичне завдання. *Скільки кеглів на столі?*
- Прокоментуйте, як і в якій послідовності виконано дії у виразі, що містить дві дії додавання.
- Який порядок дій у виразах на дві дії додавання?

№ 2/80

- Обчислення виразів на дві дії додавання.
- Скільки доданків у кожній сумі? Обчисліть ці суми.

Робота в зошиті. С. 16, № 1.

- Які геометричні фігури на рисунку? Скільки кіл? Скільки трикутників? Скільки квадратів?
- На що вказує горизонтальна фігурна дужка?
- Складіть і запишіть у клітинках розв'язання завдання виразом. Знайдіть його значення. Усно сформулюйте відповідь.

№ 3/80

- Знайдіть невідомий доданок.
- У яких рівностях невідомий перший доданок? У яких — другий?

Робота в зошиті. С. 16, № 2.

- Прочитайте завдання. Скористайтеся для його виконання правилом, як знаходити невідоме зменшуване. Усно обчисліть зменшуване. Впишіть його в клітинку.

Робота в зошиті. С. 16, № 3.

- Скільки кульбабок? Скільки грибочків? Скільки ягід вишень?
- Яку групу обведемо?

№ 4/80

- Назвіть і покажіть фігури, що мають 3, 4, 5 кутів.
- Як називають фігуру, що має 3 кути? (*Трикутник.*) Що має 4 кути? 5 кутів? А 8 кутів?
- Скільки фігур не мають кутів? *Як називають решту фігур?* Якщо зумієте, прочитайте їх назви. Візьміть у праву руку моделі кіл, а в ліву — моделі кругів (кружечків).

Робота в зошиті. С. 16, № 4.

- Запишіть відповідь на запитання. Якщо є час і бажання, зафарбуйте перший та останній круги.

Практична робота.

Виготовлення аплікації з кольорових геометричних фігур. [Практичну роботу можна виконати на цьому ж уроці або на уроці трудового навчання.]

№ 5/80

- Складіть за кадрами подій та опорними/основними словами математичне завдання. Для цього доберіть числові дані за малюнками.

Робота в зошиті. С. 16, № 5.

- Для розуміння суті завдання дайте учням зразок читання рівності.
10 це 8 плюс 1 і плюс ще 1 (або: 10 — це 8, 1 і 1).

№ 6/80/? (для допитливих і кмітливих)

[Якщо деколи називати рубрику «для допитливих», то кожен з учнів забажає перевірити себе в цій ролі.] (Відповідь: 5, 4 і 1; 5, 4 і 9.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 79/Дата _____

Тема. Віднімання кількох чисел (с. 81)

Математичні компетентності. Обчислення виразів. Різницеve порівняння чисел. Розпізнавання форм геометричних фігур.

Ключові компетентності. Уміння знаходити аргументи для пояснення.

Інтегрований навчальний зміст. Лісові звірі.

Обладнання. Паперові стрічки (можна кольорові) завдовжки 10 см. Смужки завдовжки 10 см з поділом на квадрати. Ножиці.

№ 1/81

- Обчисліть різниці. Назвіть зменшувані та від'ємники.
- Чим відрізняються вирази четвертого стовпчика від трьох перших?
(У виразах, де дві або більше дій віднімання, одне зменшуване і кілька від'ємників.)

Робота в зошиті. С. 17, № 1.

- Складіть за таблицею задачу на віднімання. Запишіть розв'язання одним виразом.

Робота в зошиті. С. 17, № 2.

- Обчислення виразів на дві дії віднімання.

№ 2/81

- Які числа «прикриті» квадратами? Знайдіть ці числа.

№ 3/81

Бесіда про лісових звірів. Розгляньте малюнки лісових звірів. Що ви про них знаєте? Чим вони харчуються? Де живуть? Чому лисичку називають хитрою? А зайчика — боягузливим?

№ 4/81

- Розв'яжіть задачу. Умову і запитання продемонструйте на моделях стрічки. Для закріплення можна використати інші дані на залишку стрічки.

[Бажано зробити висновок про два різні способи знаходження результату: 1) послідовно віднімати числа відповідно до частин відрізаня; 2) знайти/обчислити суму довжин відрізаних кусочків і цю суму відняти від загальної (цілої) довжини стрічки.]

№ 5/81

- Ознайомлення з основними відмінностями між кругом і колом. Розпізнавання геометричних форм реальних предметів.
- Назвіть предмети, що є в класі або у вас вдома, які мають круглу форму, форму круга, форму кола.

Робота в зошиті. С. 17, № 3.

- Яку форму мають монети? Яка вартість кожної монети? Чи є на малюнку однакові монети?

Бесіда про розмін монет, про *решту* при покупках.

- Складіть сюжет про покупку, щоб довелося від 5 гривень віднімати інші гроші.

Робота в зошиті. С. 17, № 4.

- Порівняйте значення виразів і число.

Робота в зошиті. С. 17, № 5.

- Прочитайте завдання. Що таке значення виразу?

№ 6/81/? (для кмітливих)

Порада. Можна розв'язати завдання за малюнком і схемами, або виконати практично, відрізавши квадратики (за потреби).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 80/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 82)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: розміщення чисел на числовому промені, обчислення.

Ключові компетентності. Уміння передбачати результат (без обчислення).

Інтегрований навчальний зміст. Правила поведінки в лісі.

Обладнання. Набір геометричних фігур.

№ 1/82

- «Крокуйте» по кожній позначеній точці на числовому промені від 0 праворуч. Скільки всього однакових відрізків позначено на промені? А скільки чисел?
- «Крокуйте» на числовому промені від 0 праворуч через одну точку. Першого разу починайте від 0, наступного — від 1.

№ 2/82

- Покажіть на числовому промені числа, більші від 4. Де вони розміщені? (*Праворуч від 4.*) Назвіть їх.
- **Додаткове запитання.* А чи існують числа, більші за 10? Хто знає, назвіть їх.

Робота в зошиті. С. 18, № 1.

- Впишіть у порожні клітинки числа, щоб утворені нерівності були правильними. Прочитайте нерівності.

№ 3/82

- Розгляньте вирази. Які дії у цих виразах?
- Як називаються числа при додаванні?
- Назвіть перший доданок у кожній сумі. Він більший чи менший у порівнянні з іншими доданками?
- Прочитайте та обчисліть вирази.

Робота в зошиті. С. 18, № 2.

- Хто здогадується, як квітки з числами можуть бути пов'язані з виразами? (*Підказка.* Скільки виразів у стовпчику? А скільки чисел на пелюстках квіток? Чим може бути число для всього виразу? (*Його значенням.*)).
- Спробуйте знайти значення кожного виразу в стовпчику і порівняти з числами на пелюстках. Дайте відповідь, з'єднавши синю лінію під стовпчиком з квіткою.

№ 4/82

- Які грибочки зображено на малюнку? (*Боровик, опеньок, лисичка.*)
- Прочитайте текст задачі, замінюючи малюнки словами — назвами грибів.
- Запишіть вираз до задачі. Розв'яжіть її. *Сформулюйте повну відповідь.*

Бесіда про збирання грибів, прогулянку в лісі, правила поведінки на природі.

Робота в зошиті. С. 18, № 3.

- Проілюструйте умову задачі за допомогою моделей геометричних фігур.
- Що означає «стільки ж»?
- Про що дізнаємося, коли виконаємо додавання? (*Скільки всього зошитів віддала Оксанка.*) Що будемо додавати? (*3 до 3.*)
- Якою дією дізнаємося, скільки зошитів залишилося в Оксанки?
- Прочитайте повну відповідь.

Робота в зошиті. С. 18, № 4.

- Назвіть зображені геометричні фігури. Правильну відповідь обведіть.
- *За бажанням.* Можна запропонувати учням зобразити в зошиті від руки або за трафаретами геометричні фігури в тій самій послідовності.

№ 5/82/?

- Завдання для самостійної роботи окремих учнів.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 81/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 83)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: читання виразів, обчислення. Розв'язування задач на знаходження суми, невідомого доданка, порівняння чисел.

Ключові компетентності. Опанування самоконтролем.

Інтегрований навчальний зміст. Вироби з пластиліну.

Обладнання. Бруски пластиліну, дерев'яні бруски.

№ 1/83

- Обчислення виразів на дві дії віднімання.
- Скільки від'ємників у кожному виразі? Виконайте обчислення.

№ 2/83

- Виконайте дії.
- Підкресліть найбільший результат.

№ 3/83

- Скільки гаманців на малюнку?
- Скільки грошей має бути в кожному гаманці?
- Які купюри потрібно розкласти в гаманці?

Робота в зошиті. С. 19, № 1.

- Який вираз має найбільше значення?

Робота в зошиті. С. 19, № 2.

- Запишіть рівності, використовуючи переставний закон додавання.

Робота в зошиті. С. 19, № 3.

- Розв'язування задач на знаходження суми; на різницеве порівняння.

№ 4/83

- Як знайти невідомий доданок?
- Чому ця задача розв'язується дією віднімання?

Робота в зошиті. С. 19, № 4 (*резерв*).

№ 5/83/?

- Виконайте завдання *практично*. (Запропонуйте учням виліпити будь-яку фігурку з пластиліну.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Додавання й віднімання чисел

Урок № 82/Дата _____

Тема. Дослідження зміни суми від зміни доданка (с. 84)

Математичні компетентності. Розпізнавання залежності суми від зміни компонентів. Обчислення суми двох, трьох чисел.

Ключові компетентності. Оцінка виконання операцій, дій.

Інтегрований навчальний зміст. «Живий куточок» в школі.

Обладнання. Ілюстрації «живого куточка» в класі, в школі.

Підготовчі вправи.

- Яке число більше: 2 чи 5? На скільки? 3 чи 1? На скільки?
- Як дізнатися, на скільки одне число менше чи більше від іншого?

№ 1/84

- Що зображено на малюнках?
- Яка маса пакета з цукром? Дослідіть, що змінилося. (До пакета з цукром додали 1 кг, до гирі в 2 кг — ще 1 кг. Терези урівноважені.)
- Що залишилося без змін? (*Маса пакета з цукром.*)
- Пояснити, що маса залишилася такою ж, можна за допомогою математичних дій. На правій шальці 2 кг і 1 кг ($2 \text{ кг} + 1 \text{ кг} = 3 \text{ кг}$). Щоб знайти масу пакета з цукром, треба від 3 кг відняти 1 кг ($3 \text{ кг} - 1 \text{ кг} = 2 \text{ кг}$).

№ 2/84

- Розгляньте таблицю. Назвіть перший доданок, другий доданок в першому стовпчику. Обчисліть суму. Якою дією ми знаходимо суму? Запишіть рівність у зошиті. Аналогічно виконайте дії з числами в інших стовпчиках.
- Прочитай числа, що є першими доданками. Чи однакові вони?
- Назвіть другі доданки. Які вони? (*Однакові.*)
- Що змінювалося? А що не змінювалося? Чи змінювався результат додавання? Чи змінювалися при цьому суми?

№ 3/84

- Розгляньте перший стовпчик записів. Прочитайте першу рівність.
- Що показує ліва стрілочка? Що означає число 2 в квадратику? (Перший доданок 3 змінили на 5, тобто збільшили його на 2 одиниці.)
- Яким є другий доданок у першій і другій рівностях?
- Чи змінилася сума? На скільки?
- Прокоментуйте, як можна знайти суму 2 і 5 за допомогою першої рівності. (У першій сумі результат 8, а в другій сумі він дорівнюватиме 7, бо перший доданок зменшився на 1.)

Робота в зошиті. С. 20, № 1, № 2, № 3.

- Виконайте порівняння чисел. Якщо є бажання, усно назвіть, на скільки одне число більше за інше.

Робота в зошиті. С. 20, № 4.

№ 4/84

Бесіда про мешканців «живого» куточка.

Якщо в класі є «живий куточок», то доцільно нагадати, хто там є, скільки їх, хто годує тваринок, чим і т. д. Якщо його немає, можна показати ілюстрації, розповісти, хто може там знаходитися, мешкати, хто може доглядати за тваринками, які спостереження можна проводити і т. д.

- Розв'язування задачі на дві дії додавання. [Для спрощення розв'язання задачі можна схематично або за допомогою піктограм зобразити всіх тварин.]

Робота в зошиті. С. 20, № 5.

- Розв'язання учні записують самостійно. Запитання і відповідь формулюють повністю.

№ 5/84/? (додаткове завдання)

- Якими способами можна дізнатися відповідь? (Полічивши або виконавши три дії додавання.)
- Розгляньте різні варіанти відповідей (адже гномик може зірвати, враховуючи традиції українського народу, лише непарне число квітів, а може й зовсім не зірвати, любуючись квітами на лужку).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 83/Дата _____

Тема. Зміна суми від зміни доданка (с. 85)

Математичні компетентності. Використання властивостей суми для обчислення.

Ключові компетентності. Уміння робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Червона книга України. Чому потрібно охороняти рослини і тварин.

Обладнання. Кольорові паперові смужки завдовжки 8 см (по 2 на учня), ножиці, сантиметрова лінійка. Набір геометричних фігур для кожного учня (10 шт.). Набір цеглинок LEGO.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 10, від 10 до 1.
- Назвіть число, що на 1 більше за 5, 8, 9.
- Прочитайте рівності $5 + 2 = 7$, $5 + 3 = 8$. Назвіть перші і другі доданки, назвіть суми. Чим схожі і чим відмінні ці рівності?

№ 1/85

- Обчисліть вирази в першому стовпчику.
- Допишіть доданки в другому стовпчику. Обчисліть. Як змінювався другий доданок? Як змінилася сума?
- Обчисліть вирази в третьому стовпчику.
- Допишіть доданки в четвертому стовпчику. Обчисліть. Як змінювався другий доданок? Як змінилася сума? *Яка закономірність?*

Загальний висновок. Якщо доданки змінюються, то й змінюється сума, результат їх додавання. Якщо один доданок не змінюється, а інший збільшується, то й сума збільшиться.

Практична робота. Проведіть дослідження. Спочатку заслухайте міркування учнів, а потім практично перевірте результат. У дві коробки, торбинки тощо розмістіть по кілька предметів (цеглинок LEGO чи ін.). Обчисліть суму. Далі запропонуйте в одну з місткостей додати (1, 2, 3) предмети. Запропонуйте знайти суму предметів у двох коробках, не виймаючи і не перелічуючи предмети. Нехай учні висловлять свої думки. Потім переконайтеся в правильності відповіді і міркувань практично.

За таким алгоритмом учні можуть попрацювати в парах, додаючи або забираючи по кілька предметів з місткості.

№ 2/85

- Завдання можна виконати усно. Бажано зробити учням натяк, що знаючи цю залежність, простіше знаходити результати. Знання полегшують обчислення.

Робота в зошиті. С. 21, № 1.

- Перед виконанням роботи відділіть два завдання. Уточніть, де учні мають скласти і записати по 2 рівності, і які рівності демонструють/показують склад числа.

Робота в зошиті. С. 21, № 2.

- Прослідкуйте разом з учнями, який зв'язок існує між першим і другим виразом стовпчика. (*Другий і третій доданок у першому виразі замінили їх сумою.*)
- Аналогічно виконайте дії в другому і третьому стовпчиках.

Робота в зошиті. С. 21, № 3.

- Складання й розв'язування задачі на знаходження суми за коротким записом тексту задачі.
- Сформулюйте повне запитання до задачі і повну відповідь.
- *Диференційоване завдання.* Складіть задачу про інші предмети, щоб її розв'язання було таким самим.

№ 3/85

- Виконайте обчислення. Одиниці яких величин використано в завданні?

№ 4*/85

- Завдання ускладнене, має кілька варіантів дій і відповідей (усе залежатиме, з якого боку зігнутої смужки відрізати).

Робота в зошиті. С. 21, № 4.

- Математичний процес складання рівностей бажано демонструвати механічними/фізичними діями з геометричними фігурами.

№ 5/85/? (*дослідницька робота*)

- Для виконання завдання можна скористатися моделлю числового променя.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 84/Дата _____

Тема. Табличне додавання (с. 86)

Математичні компетентності. Розв'язання проблем математичними діями.

Ключові компетентності. Уміння користуватися здобутими знаннями для розв'язання математичних завдань.

Інтегрований навчальний зміст. Казки про тварин.

Обладнання. Вимірвальна лінійка. Зразки збірок казок чи оповідань.

№ 1/86

- Прочитайте вирази по-різному, використовуючи слова: «плюс», «додати», «збільшити», «значення виразу».
- Творче завдання. Складіть подібні завдання на додавання, запропонуйте розв'язати їх своєму сусідові/сусідці.

Робота в зошиті. С. 22, № 1.

- Математичний самодиктант. Запишіть вирази, обчисліть їх значення.

№ 2/86

- Робота з таблицею додавання одноцифрових чисел (форзац підручника).

Інструктаж щодо створення і користування таблицею додавання, яку ще називають таблицею Піфагора. (Піфагор — давньогрецький філософ і математик.)

№ 3/86

- Повторення вивченого, застосування знань табличного додавання для обчислень.
- Використайте таблицю додавання числа 4 для обчислення значень виразів.

№ 4/86

- Чому лінію такого виду назвали *ламаною*?
- Зі скількох відрізків складається ламана $ABCD$?
- Виміряйте довжину кожного відрізка (ланки) ламаної. Знайдіть їх суму.

Робота в зошиті. С. 22, № 2.

- Розгляньте схему до задачі. Перевірте, чи правильно художник зобразив довжину відрізка AB .
- Як можна знайти довжину відрізка CD ? (*Виміряти, виконати дії.*)
- А якщо на малюнку подано розміри, які не збігаються з реальними, дійсними? (*Тільки діями, обчисленнями.*)
- Запишіть розв'язання задачі і сформулюйте відповідь.

Робота в зошиті. С. 22, № 3, № 4.

- Пригадайте, як порівнювати вираз і число. (Спочатку проводимо обчислення, вираз замінюємо його значенням, тобто одним числом.)

№ 5/86/?

Бесіда про книги. Які книги читають учні? У кого є збірки оповідань, казок? Які казки про тварин відомі дітям? (Можна зачитати зі збірки заголовки казок, автора/укладача збірки. Можна назвати героїв, а учні мають сказати назву казки тощо.)

- Розв'язування задачі (із записом або усно).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 85/Дата _____

Тема. Додавання чисел (с. 87)

Математичні компетентності. Додавання чисел в будь-якому порядку. Обчислення виразів зручним способом. Розв'язування задач на знаходження суми двох, трьох чисел.

Ключові компетентності. Формування аналітичного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Різноманітність квітів.

Обладнання. Набір квадратів або інших геометричних фігур. Моделі терезів і гир.

№ 1/87

- Робота з таблицею додавання одноцифрових чисел (форзац підручника).
- Розгляньте таблицю додавання чисел. Як її утворили?
- Розкажіть таблицю додавання числа 6. Скористайтеся нею у процесі обчислень.

№ 2/87

- Обчисліть суми. При обчисленні міняйте місцями доданки. Які результати ви отримаєте?
- Прочитайте висновок Мудрика. Користуйтеся його порадами при обчисленнях.

Робота в зошиті. С. 23, № 1.

- Яку математичну дію ви виконували в кожному завданні?

Робота в зошиті. С. 23, № 2.

- Як швидше, «мудріше» можна було справитися із завданням?

Практична робота. Викладіть на стільниці парти кілька квадратів і заплющте очі, а ваш сусід чи сусідка нехай збільшить їх на кілька одиниць (1, 2, 3), або зменшить на кілька одиниць. Ваше завдання — дізнатися, чи змінилася кількість квадратів і як вона змінилася.

№ 3/87

- Збільште і зменште числа на 1. Запишіть утворені рівності.

Робота в зошиті. С. 23, № 3.

- Поясніть, чому ця задача розв'язується дією віднімання.

№ 4/87

- Розв'язування задач на дві, три дії. Складання умови задачі, формулювання запитання за схематичною формою задачі.

Бесіда про різноманітність польових та культурних рослин; про те, що є спільним для усіх рослин (їхня будова).

№ 5/87

- Складання й розв'язування задач на дві, три дії додавання за малюнком.

Робота в зошиті. С. 23, № 4.

- Повторення назв днів тижня. Робота з елементами календаря.

Додаткове завдання. Якщо сьогодні понеділок, 3 березня, то яке число буде в п'ятницю на цьому тижні? (Можна запропонувати учням й інші подібні завдання.)

№ 6/87/? (резерв)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 86/Дата _____

Тема. Дослідження зміни різниці (с. 88)

Математичні компетентності. Компоненти і результат при відніманні. Визначення закономірностей зміни різниці від зміни зменшуваного. Складання й обчислення виразів.

Ключові компетентності. Уміння визначати умови при дослідженні.

Інтегрований навчальний зміст. Види квітів.

Обладнання. Ілюстрації лілій, їх різновидів. Малюнки нарцисів, модель або ілюстрації павука-хрестовика.

Підготовчі вправи.

- Як називаються числа при додаванні? Назвіть результат суми, в якій перший доданок 5, а другий 4.

Робота в зошиті. С. 24, № 1.

- Яку математичну дію ви виконували в кожному завданні?

№ 1/88

- Як називають числа при відніманні? Назвіть зменшуване, від'ємник і різницю в кожній рівності.
- **Творче завдання.** Випишіть в один рядок зменшувані від найменшого до найбільшого. Під ними запишіть відповідні різниці, тобто числа, які ви отримали при відніманні від числа 2.
- Порівняйте різниці. Порівняйте зменшувані. Чи є певна закономірність? Зробіть висновок. (Змінювалося зменшуване, від'ємник не змінювався, то й змінилася різниця.)

№ 2/88

- Виконайте порівняння чисел і виразів з поясненням.
- Визначте умови, за яких змінюються результати у виразах.

№ 3/88

- Прочитайте текст завдання.

- Скільки виразів ви маєте скласти і записати?
- *Дослідження.* Дослідіть, на скільки збільшується зменшуване. На скільки збільшується відповідна різниця?
- Яку закономірність ви помітили в цих виразах і в результатах?

Робота в зошиті. С. 24, № 2.

- Розгляньте короткий запис задачі.
- Не розв'язуючи її, скажіть, чи на всіх квітках можуть сидіти метелики. Чому?
- Розв'яжіть задачу.

Робота в зошиті. С. 24, № 3.

№ 4/88

Бесіда про квітучі рослини — лілії, нарциси, їх різновиди. Які рослини можна зустріти на клумбі, а які — на грядці?

- Розв'язування задач на різницеve порівняння.

№ 5/88

- А чому так назвали павука? (У павука-хрестовика є малюнок у вигляді хреста на спинній поверхні черевця.)
- Пофантазуйте, де можуть розміщуватися його бічні очі.
- А скільки ніг у павука? Чому павук не комаха?

Робота в зошиті. С. 24, № 4 (*резерв*).

- Повторення геометричного матеріалу.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 87/Дата _____

Тема. Зміна різниці від зміни зменшуваного (с. 89)

Математичні компетентності. Складання й обчислення виразів. Визначення зміни різниці. Побудова відрізків.

Ключові компетентності. Уміння передбачити ймовірний результат обчислення й перевірити його достовірність.

Інтегрований навчальний зміст. Засоби фіксації інформації.

Обладнання. Моделі українських купюр. Вимірвальна лінійка. Модель трикутника.

Повторення вивченого.

- Прочитайте рівності $7 - 5 = 2$, $9 - 5 = 4$. Назвіть зменшувані в обох рівностях, порівняйте їх.
- Назвіть від'ємники в обох рівностях, порівняйте їх.
- Як змінилися різниці? Назвіть їх.
- Якщо зменшуване збільшити на кілька одиниць, а від'ємник не змінювати, чи зміниться при цьому різниця?
- Зменшуване збільшили на 5, від'ємник залишили без змін. Як змінилася різниця?

Практична робота. У лівій кишені куртки 10 грн, а в правій — 8 грн. Пиріжок коштує 5 грн. Скільки гривень залишиться в лівій кишені, якщо розраховатися з продавцем грішми, що є в ній? А скільки залишиться в правій, коли скористатися грішми з неї?

№ 1/89

- Розгляньте перший і другий стовпчики завдань.
- Як змінюються зменшувані? Обчисліть різниці. Запишіть рівності.
- Допишіть зменшувані в третьому стовпчику, дотримуючись визначеної закономірності.

- Як змінювалися всі зменшувані? Як змінювалася різниця? (Зменшувані зменшувалися на 1, а від'ємники були незмінні, то й різниці зменшувалися на 1.)
- Сформулюйте загальний висновок. (На скільки зменшиться зменшуване, на стільки ж зменшиться різниця, коли від'ємник не змінювати.)

Робота в зошиті. С. 25, № 1.

- Заповніть порожні клітинки в таблиці. Як швидко, легко і правильно можна це зробити?
- Поясніть, як і чому змінюється різниця.

№ 2/89

- Складіть і запишіть вирази на віднімання.
- Яким числом є від'ємник? А які числа будуть зменшуваними?
- Що змінюється, а що залишається без змін?
- Обчисліть значення утворених вами виразів.

Робота в зошиті. С. 25, № 2.

- Складіть задачу за малюнком і короткою умовою.
- Про що може бути задача? (*Про гру з м'ячем.*)
- Хто брав участь у грі? Чи однаково було дітей?
- Скільки дівчаток гралося з м'ячем? А хлопчиків?
- Запишіть самостійно розв'язання задачі.
- Прочитайте повну відповідь до задачі.

Робота в зошиті. С. 25, № 3.

- Запишіть «сусідів» кожного з чисел.
- На скільки «сусід» зліва менший за число? А «сусід» справа більший за дане число?
- Скільки чисел ви дописали, а скільки чисел було надруковано?

№ 3/89

- *Урівноважте шальки терезів.* Що значить «урівноважити»? Розв'язання задачі виконайте у вигляді схематичного малюнка в зошиті. Які гири і які мішечки з борошном треба додати на шальки терезів? На які шальки?

№ 4/89

- Розв'яжіть задачу. Сформулюйте відповідь.

Практична, дослідницька робота. Зробіть припущення, скільки сантиметрів крейди списується, змальовується у вашому класі протягом одного уроку. А скільки за всі уроки впродовж одного дня? Переконайтеся в правильності своєї догадки, виконавши вимірювання бруска крейди перед початком і наприкінці уроку/уроків.

№ 5/89

- Яка довжина відрізка AB ? Яким кольором він зображений?
- А яка довжина відрізка CD ? Якого він кольору?
- Побудуйте відрізки, коротші від AB і CD на 3 см.

Робота в зошиті. С. 25, № 5.

- Виміряйте і запишіть довжини сторін трикутника ABC .
- Яка сторона цього трикутника найбільша? Найменша?
- *Запишіть суму довжин сторін трикутника ABC . Хто зможе, обчисліть суму.

Робота в зошиті. С. 25, № 4 (*резерв*).

- Пригадайте, як можна знайти невідомий доданок.
- Знайдіть і впишіть невідомі доданки.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Табличне віднімання в межах 10 (с. 90)

Математичні компетентності. Склад числа 10. Дії додавання з результатом 10, віднімання чисел. Складання й обчислення виразів. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння передбачити ймовірний результат обчислення й перевірити його достовірність.

Інтегрований навчальний зміст. Поживні й корисні ягоди.

Обладнання. Ілюстрації садових (городніх) та лісових ягід. Фотоілюстрації тварин, що живуть у зоопарку. Вимірвальна лінійка.

№ 1/90

- Скільки кругів зображено на малюнку?
- Прочитайте числа, розміщені на першому крузі, на другому.
- Після якого числа стоїть знак мінус? Чим будуть числа 9 і 8?
- Які числа ми маємо віднімати від них? Як будуть називатися ці числа? (*Від'ємники.*)
- *Складіть і запишіть вирази за числами, що в кругах. Обчисліть їх.* (Для обчислення різниці чисел можна скористатися таблицею додавання чисел (таблицею Піфагора) на форзаці.)
- Де виразів було менше? Чому?

Робота в зошиті. С. 26, № 1.

- Заповніть порожні клітинки в таблицях. У кожній клітинці має бути число, яке разом із верхнім числом складає 9, 8.
(Для знаходження чисел можна скористатися результатами попередньої вправи.)

№ 2/90

- Повторення складу числа 10.
- Скільки не вистачає до 10? Як по-іншому можна сформулювати це завдання? (Завдання можна виконати усно з поясненням процесу і обчислення.)

Бесіда про різноманітність лісових і городніх ягід, корисні й поживні ягоди.

№ 3/90

- Скільки стовпчиків виразів у завданні? Які дії виконуються у виразах?
- Обчисліть і запишіть лише різниці.

Робота в зошиті. С. 26, № 2.

- Складіть за малюнком і коротким записом задачу.
- Про кого і про що буде задача?
- Що означає позначення круглої стрілки? Який об'єкт з яким порівнюється? (*На скільки кроликів менше, ніж морквинки?*)
- *Скільком кроликам дістанеться по 2 морквинки?

Робота в зошиті. С. 26, № 3.

- *Виконайте дії.* Чи можна було спростити обчислення в деяких виразах?

№ 4/90

- Розв'яжіть задачу з поясненням.

Бесіда про види тварин (звірі, птахи, комахи, риби), їхню поведінку, їхні вподобання. Для чого створені зоопарки? Яка від них користь?

№ 5/90

- Числа 4, 9 і 5 запишіть так, щоб з них утворилися правильні рівності.

№ 6/90/?

- За таблицею на форзаці поясніть, як зручно знаходити різницю чисел.

Робота в зошиті. С. 26, № 5.

- Повторення одиниць довжини. Вимірювання довжини. Креслення предметів заданої довжини.

Робота в зошиті. С. 26, № 4 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 89/Дата _____

Тема. Табличне віднімання в межах 10 (с. 91)

Математичні компетентності. Віднімання в межах 10. Обчислення виразів. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння робити припущення.

Інтегрований навчальний зміст. Комахи в природі.

Обладнання. Паперові смужки завдовжки 10 см. Ножиці, вимірювальна лінійка.

№ 1/91

- Прочитайте числа в першому ряду, другому.
- Назвіть пропущені числа в ряду натуральних чисел.
- Будьте уважними! Назвіть «сусідів» пропущених чисел.
- У якому ряду виконати завдання було простіше?
- *На скільки наступне число більше від попереднього для даного числа?

№ 2/91

- **Практична робота.** Закрийте почергово 3, 5, 7 трикутників пальчиками. Скільки трикутників залишилися незакритими в кожному випадку?
- Яку математичну дію ви відобразили фізичною/механічною дією?

Робота в зошиті. С. 27, № 1.

- Виконайте дії додавання. Яким був у більшості випадків другий доданок?

Робота в зошиті. С. 27, № 2.

- Виконайте дії віднімання. Яке число було зменшуваним?

Робота в зошиті. С. 27, № 3.

- Упишіть пропущені числа в ряду натуральних чисел.
- *Хто зуміє, полічіть кількість цифр для запису всіх чисел на зображеній лінійці
- **Скількома цифрами записано числа на вашій лінійці? (*Для бажуючих.*)

№ 3/91

- Запишіть вирази в зошит. *Обчисліть їх.*
 - Підкресліть ті вирази, значення яких дорівнює 5.
- Самоконтроль.* Скільки таких виразів у завданні?

№ 4/91

- Дії з іменованими числами.
- Розгляньте вирази. Одиниці вимірювання яких величин тут записано?
- Виконайте дії.
- Знайдіть і запишіть невідомі зменшувані. Пригадайте, як можна знайти невідоме зменшуване. [Термін «можна» адаптує учнів до різних варіантів вирішення проблеми. Поняття «треба», «по-

трібно» зобов'язує учнів завчати, користуватися єдиним варіантом; створює уявлення в учнів про математику як догму тощо.]

Робота в зошиті. С. 27, № 4.

- Розгляньте стилістичні малюнки, які дають уявлення про зважування предметів.
- У якому положенні знаходяться терези? (Урівноважені, тобто однакова маса на лівій і правій шальках.)
- Упишіть відповідні числа у клітинках на предметах. Що вони позначатимуть? (Масу предмета.)
- Для знаходження чисел виконайте дії. До якого рисунка буде найбільше дій? До якого малюнка дії можна не виконувати, лише правильно поміркувати?

Робота в зошиті. С. 27, № 5.

- Виконайте дії з іменованими числами.
- Чому ці числа називають *іменованими*?

№ 5/91/? (для допитливих і кмітливих)

Практична робота.

- Де розрізати стрічку, щоб у Сонечка стрічка була на 2 см довша, ніж у Метелика?
- Якої довжини червона стрічка?
- Як будемо міркувати для розв'язання проблеми?
- Продемонструйте свої дії та міркування на моделі паперової смужки.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 90/Дата _____

Тема. Вирази на дві дії (с. 92)

Математичні компетентності. Запис, читання виразів на дві дії.

Ключові компетентності. Уміння демонструвати математичні факти на реальних об'єктах.

Інтегрований навчальний зміст. Птахи нашої місцевості.

Обладнання. Набір 10 кругів. Для кожного учня/учениці — стрічка завдовжки 20 см. Набір трикутників-фішок.

№ 1/92

- Складіть рівності з числами «родини» чисел 9, 1 і 8.
- *Котре число найбільше? Чим воно буде у рівності на додавання? (Сумою.) А в рівності на віднімання? (Зменшуваним.)
- Скільки математичних дій виконано в кожній рівності?

№ 2/92

- Прочитайте вирази. Які вирази мають дві дії?
- Назвіть дії в першому виразі, у другому, третьому, четвертому.
- Який порядок/послідовність виконання дій? (У тому порядку, як вони записані.)

№ 3/92

- Прочитайте текст задачі. Кожну дію пташенят продемонструйте за допомогою кругів.
- Запишіть вираз для розв'язання задачі.

Бесіда про птахів нашої місцевості. Які птахи мешкають у лісі, в парках нашої місцевості? Де вони живуть, чим харчуються? Чим людина може їм допомогти за несприятливих умов?

Робота в зошиті. С. 28, № 1.

- Випишіть лише вирази на дві дії. Обчисліть їх.

- Скільки виразів мають одну дію, а скільки дві?
- У виразах на дві дії назвіть і підкресліть найбільший результат.
- *Запишіть результати в порядку їх зменшення.

№ 4/92

- Хто зображений на малюнку? Прочитайте, як звати кішку (*вибіркове читання*). Чому слово Пушинка написано з великої літери? Яких кольорів стрічки у кішки? Яких стрічок у кішки найбільше, найменше?
- Прочитайте текст задачі. Скільки стрічок у кішки на лапках? На шиї? На хвості?
- Скільки стрічок прикрашають Пушинку?
- Запишіть розв'язання задачі діями. Потім виразом. Скільки дій має вираз?

Додаткове завдання.

- Скільки ще стрічок треба пов'язати кішці, щоб їх було 10?
- *Пофантазуйте.* Де б вам хотілося прив'язати ще одну стрічку?

Практична робота.

Ознайомлення зі способами зав'язування бантиків. Показ готових бантів. Інструктаж з їх зав'язування. Практичне виконання завдання.

Робота в зошиті. С. 28, № 2.

- Розгляньте таблицю і малюнок. Прочитайте *опорні* слова. (*Поясніть, чому їх називають опорними.*)
- Що відомо в задачі? Що невідомо? Чим є в задачі невідоме число? (*Зменшуваним.*) Якою дією можна знайти зменшуване?
- Запишіть розв'язання задачі і сформулюйте відповідь.

Робота в зошиті. С. 28, № 3.

- Повторіть правила додавання й віднімання 0, віднімання однакових чисел (на окремих зразках виразів-карток).
- Вписати відповідь учні можуть самостійно. Потім «ланцюжком» заслухайте результати.

№ 5/92

- Виконайте й запишіть порівняння чисел (перший рядок).
- Порівняйте вирази.

№ 6/92/?

- *Скільки дітей було в ряду?* Читаючи умову завдання, робіть схематичні позначення для її розв'язання.
- Перевірте відповідь за допомогою трикутників-фішок.
- Можна й практично вишикуватися в ряд чи придумати інші подібні завдання, задачі.

Робота в зошиті. С. 28, № 4 (резерв)

- Що зображено? Кружечки якого кольору? Зафарбуйте їх.
- Скільки буде всіх кружечків? Скільки ви домалювали?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Об'ємні фігури

Урок № 91/Дата _____

Тема. Куб. Куля. Циліндр (с. 93)

Математичні компетентності. Візуальне розрізнення об'ємних фігур: куля, куб, циліндр. Обчислення виразів. Складання й розв'язування задач.

Ключові компетентності. Навички використання набутих знань в практичній діяльності.

Інтегрований навчальний зміст. Розвиток усного мовлення, збагачення словникового арсеналу.

Обладнання. Набір демонстраційного та індивідуального наочного матеріалу — куб, куля, циліндр (каркасні, пластмасові моделі).

Робота в зошиті. С. 29, № 1.

- Повторення вивченого матеріалу.
- Виконайте табличне додавання і віднімання чисел в межах 10. Обчислення виразів на одну, дві дії.

№ 1/93

- Зі скількох кубиків складено кожен башту? Яка башта має найбільше кубиків? А яка найменше?
- *На скільки більше блакитних кубиків, ніж жовтих?

Практична робота в парі, групі. З кубиків, що є у вас, складіть свої башти. Намагайтеся зробити високу башту, використовуючи більше кубиків. А для цього варто об'єднатися і спільно спланувати, як ви її збудуєте. Потім запропонуйте сусідам дізнатися, зі скількох кубиків побудована ваша башта, не розбираючи її.

№ 2/93

- Розгляньте об'ємні фігури ліворуч. Прочитайте їх назви.
- На які предмети схожі об'ємні фігури? (Підказка праворуч.)
- *Доповніть перелік іншими предметами, що мають форму куба, кулі, циліндра (які вас оточують).
- Чим відрізняється куб від кулі? Куля від циліндра? Куб від циліндра?

Робота в зошиті. С. 29, № 2.

- Прочитайте опорні слова в таблиці. Доповніть ці слова числовими даними. Про що запитується в задачі?
- Для чого використовують воду у лійках?
- Запишіть розв'язання задачі і сформулюйте відповідь.

Робота в зошиті. С. 29, № 3.

- Що зображено? Скільки кубів? Скільки куль?
- Сформулюйте запитання, пам'ятаючи: якщо стрілка йде від меншого числа/кількості до більшого, то запитання буде «На скільки менше...?».

№ 3/93

- Обчисліть. Запишіть результати дій в окремому рядку в порядку їх збільшення.

№ 4/93

- За малюнками і схемами складіть і розв'яжіть задачі.
- Скільки буде задач? (Якщо врахувати, що стрілка в двох напрямках, то три задачі.)
- Скільки буде задач на віднімання? Скільки на додавання?

№ 5/93/? (для уважних, кмітливих)

Робота в зошиті. С. 29, № 4 (резерв).

- Формулювання припущення і перевірка його правильності.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 92/Дата _____

Тема. Розв'язування задач (с. 94)

Математичні компетентності. Розв'язування проблемних завдань, сюжетні задачі.

Ключові компетентності. Формування самостійності, активності.

Інтегрований навчальний зміст. Розрізнення іграшок за матеріалами, з яких вони виготовлені.

Обладнання. Набір цеглинок LEGO. Набір дитячих кубиків. Іграшки.

Урок/заняття можна організувати як практичну роботу в ігровому середовищі. Учні можна запропонувати послідовно розв'язувати задачі з підручника, а згодом аналогічні чи подібні задачі з наявними об'єктами.

Інший варіант організації пізнавально-освітньої роботи на уроці: після усного розв'язування задач за підручником запропонувати учням самостійно скласти і розв'язати власні задачі вивчених видів з об'єктами, що є в класі.

Складаючи задачу про певну іграшку, можна провести бесіду, з чого вона виготовлена, яких заходів дотримуватися, щоб вона була безпечною в грі.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 93/Дата _____

Тема. Розв'язування задач (с. 95)

Математичні компетентності. Розв'язування проблемних завдань, сюжетні задачі.

Ключові компетентності. Усвідомлення, що математичні обчислення відображають реальні відношення.

Інтегрований навчальний зміст. Організація дозвілля молодшого школяра.

Обладнання. Набір цеглинок LEGO. Набір дитячих кубиків. Дерев'яні бруски. Іграшки.

Продовження роботи за планом попереднього уроку.

Додатково: за тематичним тижнем можна скласти типові задачі й розв'язувати їх усно, граючись, працюючи, виконуючи певну практичну роботу.

Пропедевтична робота/діяльність. Перед початком уроку варто полічити, скільки іграшок чи інших деталей або фігур має кожен учень/учениця. Якщо їх кількість більша десяти, запропонуйте дітям погрупувати їх по десять і потім почати лічити десятки.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Числа 11 – 100. Розрядні числа

Урок № 94/Дата _____

Тема. Десяток. Лічба десятками (с. 96)

Математичні компетентності. Нова лічильна одиниця — десяток. Лічба десятками. Розв'язування задач. Ліплення об'ємних фігур з пластиліну.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати, робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Конструювання.

Обладнання. Набір десятка лічильних паличок. Дитячі рахівниці. Набір кругів одного діаметра. Набір брусків пластиліну.

Підготовчі вправи.

- Полічіть до 10. Полічіть двійками до 10.
- Розкладіть 10 кругів на дві однакові групи. Скільки таких груп вийшло?
- Розкладіть 10 кругів по 2. Скільки груп вийшло?
- **Пропедевтика.* Хто вміє, полічіть далі від 10. [Можна ланцюжком, щоб активізувати роботу всього класу.]

№ 1/96

- Полічіть палички. Скільки їх? Коли їх об'єднали в одну групу, можна сказати, що це десяток паличок. Прочитайте підписи під малюнками.
- Скільки десятків паличок на наступному малюнку? Прочитайте, як їх називають. Хто помітив, як утворилася частинка слова *дцять*? (*Скорочено від слова десять.*)
- Скільки десятків на третьому малюнку?
- Що позначено на числовому промені? (*Числа 10, 20, 30.*)
- *Зверніть увагу: між числами 10, 20, 30 є ще й інші числа.
- *Хто здогадується, як називається число 4 десятки, 5 десятків і далі? Полічіть десятками, хто вміє.

Загальний висновок. Лічити предмети можна по одному, групами: по 10, тобто десятками.

Десяток — нова лічильна одиниця.

№ 2/96

Таблиця під номером 2 навчить нас розуміти, як називають різні десятки. Їх назви слід пам'ятати. Ними ми будемо користуватися в математиці і в житті. З ними утворюються дуже-дуже багато нових чисел.

Увага! Зверніть увагу учнів на правильну вимову чисел 50, 60, 70, 80. Наголос має бути на останньому складі.

Довідка. У числівниках один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять, двадцять, тридцять, сорок, п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят у непрямих відмінках (крім знахідного, якщо він збігається з називним, і кличного) наголос припадає на закінчення, наприклад: один — одного́, одному́, одні́м, (на) одному́ (одні́м); п'ять — п'ятьо́х (п'я́ті), п'ятьо́м (п'я́ті), п'ятьма́ (п'ятьо́ма), (на) п'ятьо́х (п'я́ті); п'ятдеся́т — п'ятдесятьо́х (п'ятдеся́ті), п'ятдесятьо́м (п'ятдеся́ті), п'ятдесятьма́ (п'ятдесятьо́ма), (на) п'ятдесятьо́х (п'ятдеся́ті). Числівник дев'яносто має нерухомий наголос, який припадає на елемент *-но-*: дев'яно́сто, дев'яно́ста, (на) дев'яно́ста.

*Додаткова вправа.

- Розгляньте з учнями дитячу навчальну рахівницю. Відлічіть і покажіть на першій знизу дротині 10 кісточок. Зауважте, що вища дротинка теж має кісточки. Проте вони «дорожчі», кожна з них замінює 1 десяток.

[Цю теоретичну частину діти мають зрозуміти, почути, але не вивчати напам'ять. Практикою встановлено, що випереджувальна інформація має особливий вплив на мотивацію навчання, викликає додатковий позитивний інтерес і часто краще усвідомлюється, засвоюється. Згодом ці відомості пригадаються і легко сприйматимуться в ході вивчення позиційного запису чисел в межах 100.]

№ 3/96

- (Усно.) Скільки копійок у Петрика? [Дозволяйте учням користуватися підказками, що є в підручнику. Цим самим ми привчимо їх користуватися підручником, читати інформацію, навчатися за підручником.]

Робота в зошиті. С. 30, № 1.

- Виконайте порівняння виразів, чисел.

Робота в зошиті. С. 30, № 2.

- Знайдіть і запишіть пропущені доданки, зменшувані.
- Яке число найчастіше зустрічається у записах? [Якщо до кожної формально зорієнтованої на певний вид діяльності і певний діапазон знань/інформації вправи додавати й інші запитання з вивченого, інтегрувати їх, то учень/учениця сприйматимуть вправу в цілому, розглядаючи її з усіх боків, усі її нюанси. А це сприятиме всебічному аналізу завдання, пошуку різних підходів до його розв'язання, що є актуальним для доведення теорем, істинності певного твердження в майбутньому, на шляху неперервної освіти.]

Робота в зошиті. С. 30, № 3.

- Прочитайте ще раз числа-десятки. Подивіться на № 2, як записано десятки.
- Написання десятків.

№ 4/96

- Скільки всього гривень у дітей?
- Запишіть розв'язання задачі. (Зразок запису бажано дати на дошці.)

Робота в зошиті. С. 30, № 4.

- Кожне записане число варто прокоментувати, як воно утворилося.

№ 5/96

- Полічіть кружечки в кожній групі. По скільки їх? Зобразіть в зошиті 10 точок у вигляді трикутника. Чи варто щоразу лічити точки? Чи можна впевнено сказати, що точок там завжди 10? Переконайтеся.
- *Завдання можна ускладнити. Порекомендувати учням записати двома способами: 3 десятки і 30. Потім визначити, який спосіб зручніший.

Робота в зошиті. С. 30, № 5.

- Запишіть розв'язання самостійно. Повну відповідь сформулюйте усно.

Робота в зошиті. С. 30, № 6.

№ 6/96/?

Практична робота. Виготовлення з пластиліну кулі, куба, циліндра.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Розрядні числа. Порівняння чисел (с. 97)

Математичні компетентності. Читання, запис розрядних чисел, їх порівняння. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Розпізнавання серед тверджень життєвого і математичного змісту істинних та хибних.

Інтегрований навчальний зміст. Гігієна харчування.

Обладнання. Набір цифр-карток. Набір карток з круглими десятками.

Робота в зошиті. С. 31, № 1.

- Виконайте обчислення. Скільки різних відповідей? Запишіть їх.

Робота в зошиті. С. 31, № 2.

- Назвіть число десятків по-іншому (*тридцять, сорок, п'ятдесят*).

№ 1/97

- Полічіть від 1 до 10; від 10 до 1.
- Назвіть, які числа пропущено в кожному ряду.

№ 2/97

- Прочитайте текст на полотні.
- Чому ці числа називають десятками? (Бо вони показують/містять число десятків.)
- А чому їх називають розрядними, дізнаєтесь пізніше.

№ 3/97

- Прочитайте рівності. Назвіть пропущені числа (другу/праву частину рівності).

№ 4/97

- Порівняйте числа. У ході їх порівняння утворяться рівності (коли числа рівні — ставимо між ними знак =) або нерівності (коли числа неоднакові — ставимо між ними знаки >, <).
- Прочитайте рівності, нерівності. Визначте, які з них правильні. Випишіть їх у зошит.
*Серед думок, тверджень, які ми висловлюємо, є правильні (істинні) і неправильні (хибні). Дайте визначимось: *На уроці зараз ми малюємо* (може бути істина або хибність). *Київ — столиця України* (істина). *Ми живемо на планеті Марс* (хибність).
- Наведіть приклади хибних тверджень. Наведіть приклади істинних тверджень.

Робота в зошиті. С. 31, № 3, № 4.

№ 5/97

- Розв'яжіть задачу. Сформулюйте повну відповідь до неї.

Бесіда про гігієну харчування.

№ 6/97/?

- Скільки чисел у кожній групі? Скільки цифр у кожній групі?
- У якій групі більше цифр?
- *Зі скількох цифр утворено шість чисел?

Робота в зошиті. С. 31, № 4 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Вимірювання довжини. Дециметр (с. 98)

Математичні компетентності. Нова одиниця довжини — 1 дм. Співвідношення між дециметром і сантиметром.

Ключові компетентності. Уміння добирати і користуватися вимірювальними приладами в житті.
Інтегрований навчальний зміст. Ріст і розвиток людини.

Обладнання. Вимірювальна лінійка. Скакалка або гімнастична стрічка.

Підготовчі вправи.

Робота в зошиті. С. 32, № 1 (перше завдання).

- *Проблемне завдання.* Спробуйте виміряти довжину стільниці сантиметровою лінійкою. Довго. А чи є інші одиниці вимірювання довжини? Хто знає? Поділіться своїми думками.

№ 1/98

- Накресліть в зошиті відрізок ОВ завдовжки 10 см.
- Прочитайте текст на папері. Що ви зрозуміли? Що не зрозуміли?

№ 2/98

- Запишіть числа в інших одиницях за зразком. Яке число замінює 1 дм? (10 см)

Робота в зошиті. С. 32, № 2.

- Для виконання цього завдання скористайтеся розв'язуванням попередньої вправи.

№ 3/98

- Порівняйте числа. Чому 50 більше від 20? (Бо в 50 — 5 десятків, а в 20 — лише 2 десятки.)

Робота в зошиті. С. 32, № 3.

- Скільки всього зображено кульок? Як ви думаєте, що означає стрілка, спрямована вправо? (*Від усіх кульок відділили/забрали кілька (3).*)

Робота в зошиті. С. 32, № 4.

- Впишіть результати лічби в клітинки. У якому випадку легко й просто було дізнатися, по скільки фігур у кожній групі? (*Там, де вони об'єднані в «трикутник». Їх у такому трикутнику завжди 10.*)

№ 4/98/?

Практична робота.

- Розгляньте ілюстрації предметів. Довжину яких предметів зручно вимірювати в дециметрах?
- Виміряйте реальну довжину цих та інших предметів в сантиметрах і дециметрах. Зробіть висновок, яке вимірювання зручніше.
- Виміряйте свій ріст у дециметрах. Запитайте в дорослих своєї родини, який зріст в дециметрах був у вас при народженні. Порівняйте.

Бесіда про ріст і розвиток людини в період від народження до сьогодення.

Робота в зошиті. С. 32, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 97/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання десятків (с. 99)

Математичні компетентності. Порівняння круглих чисел. Способи обчислень з розрядними числами. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння аргументувати власні дії, узагальнювати набуті навички.

Інтегрований навчальний зміст. Екскурсія в парк.

Обладнання. Картки десятків.

Усні обчислення.

- Полічіть від 1 до 10, від 10 до 1.
- Полічіть двійками (хто скільки вміє).
- Полічіть від 10 і далі (хто зможе, решта повторюють або слухають).
- Порівняйте числа: 2 і 4, 3 і 8, 7 і 3, 2 і 2, 5 і 8.
- Прочитайте десятки (за картками).
- Назвіть відомі вам десятки.
- Виконайте дії: $1 + 1$, $3 + 1$, $4 + 2$, $5 - 3$, $6 - 1$, $8 - 2$.

№ 1/99

- Порівняйте числа. Запишіть порівняння у вигляді нерівності за допомогою знаків $=$, $>$, $<$. Для порівняння можна користуватися числовим променем. (*Що далі розміщене число на числовому промені, тим воно більше.*)

№ 2/99

- Виконайте дії. Поясніть.
- Чим схожі завдання в кожному стовпчику?

Робота в зошиті. С. 33, № 1, № 2, № 3.

№ 3/99

- Розв'яжіть задачу (усно або письмово).
- Якими монетами можна набрати 80 к.? 50 к.?

№ 4/99

- Якою дією розв'язується задача?

Бесіда про рослини, що прикрашають алеї парків, садків. (За можливості можна здійснити екскурсію в парк, сквер, садок.)

№ 5/99

- Полічіть десятками.

Робота в зошиті. С. 33, № 4.

№ 6/99

Робота в зошиті. С. 33, № 5 (*резерв*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Нумерація чисел у межах 20. Дії з числами

Урок № 98/Дата _____

Тема. Числа 11–20 (с. 100)

Математичні компетентності. Утворення чисел з десятка й одиниць. Утворення назв чисел 11–20. Читання чисел.

Ключові компетентності. Розуміння прийомів словотворення.

Інтегрований навчальний зміст. Грошові знаки — монети.

Обладнання. Картки цифр, десятків. Набір геометричних фігур (20 шт.). Навчальні моделі українських купюр і монет.

Актуалізація опорних знань, уявлень.

- Прочитайте числа на картках (від 1 до 10; спочатку послідовний ряд натуральних чисел, потім вроздріб).
- Прочитайте десятки на картках (від 10 до 90; спочатку послідовний ряд чисел, потім вроздріб).
- Викладіть на стільниці парти два десятки фігур.
- Один десяток фігур покладіть в коробку. Скільки фігур залишилося? (*Десять, або один десяток.*)

Робота в зошиті. С. 34, № 1.

- Упишіть пропущені числа в рівностях.
- Якими невідомими компонентами є пропущені числа?

Робота в зошиті. С. 34, № 2.

№ 1/100

- Скільки кубиків у рядку/бруску?
- Скільки жовтих кубиків поклали на брусок синіх кубиків? Скільки стало кубиків? (Хором прочитайте назву утвореного нового числа 11. Продемонструйте утворення числа 11 накладанням окремої картки з цифрою 1 на 10 замість цифри нуля.)

№ 2/100

- Доповніть запитання «Скільки ... буде, якщо до 10 додати 1?».
- Сформулюйте відповідь (10 і 1 — це 11 (одинадцять). Зверніть одразу увагу на правильний наголос у слові «одинадцять»).
- Опрацюйте різні варіанти комбінації/приєднання предметів, величин.

Бесіда про грошові знаки, монети і купюри українських грошей, їх вигляд, достоїнство/вартість.

№ 3/100

- Перед читанням назв чисел запропонуйте учням полічити загальне число кубиків. Потім нехай учні їх прочитають. (Зверніть увагу на запис числа двома цифрами і на наголос у словах. Кожне нове число варто продемонструвати на картці з накриванням десятка одиницями.)

Робота в зошиті. С. 34, № 3.

- Розв'язування задачі на зменшення числа на кілька одиниць.

Робота в зошиті. С. 34, № 4.

- Розв'язування задачі на збільшення числа на кілька одиниць.

Робота в зошиті. С. 34, № 5.

- Обчислення виразів на дві дії. Повторення додавання і віднімання з числом 0.

№ 4/100

- Зверніть увагу учнів на кольори чисел і кольори квадратиків. Можливо, комусь із дітей це буде підказкою.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 99/Дата _____

Тема. Письмова нумерація чисел 11–20 (с. 101)

Математичні компетентності. Запис двоцифрових чисел. Позиційне значення цифр. Розміщення чисел 11-20 на числовому промені. Складання й розв'язування задач.

Ключові компетентності. Мотивація до опанування уміннями та навичками, необхідними для подальшого навчання, до виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі.

Інтегрований навчальний зміст. Кольорова гама олівців.

Обладнання. Ілюстрації різних коробок з різною кількістю олівців або їх моделі. Картки рукописного написання двоцифрового числа на клітинках (картки або їх демонстрація за допомогою технічних засобів навчання). Вимірювальна лінійка. Модель демонстраційного числового променя з бігунком.

№ 1/101

- Скільки олівців може бути в цій коробці? (Демонструйте коробку з олівцями, де їх більше 10. Учні можуть висловлювати різні здогадки, називаючи будь-яке число, більше 10. Кількість олівців у коробці має бути меншою, ніж 20. Бажано, щоб кількість олівців співвідносилася з розміром коробки.) Потім можна перевірити цю кількість, полічивши олівці.

Бесіда про кольори олівців. Яким кольором можна передати веселий, сумний настрій; сонячну й похмуру погоду?

- *Мотивація пізнання/навчання.* Для розв'язання задачі, яку ви складете, вам треба вміти записати результат, відповідь. Будемо вчитися писати числа, більші за 10.

№ 2/101

- Скільки кружечків у трикутнику? Скільки всього синіх і червоних кружечків?
- Назвіть і прочитайте перше число, друге число.
- Яким буде третє і четверте числа? Назвіть їх. Якими цифрами воно буде записане?

Робота в зошиті. С. 35, № 2.

- Запис чисел 11–20. (Дайте зразок написання двоцифрового числа на дошці, розгляньте зразок письма двоцифрового числа і розміщення цифр у клітинках на картках-зразках.)
- Бажано запропонувати учням використати зразок письма, поданий в підручнику (№ 5, с. 101).

Робота в зошиті. С. 35, № 1.

- Полічіть, скільки кружечків в кожній групі. Назвіть і запишіть це число в клітинках.

Робота в зошиті. С. 35, № 3.

- Запишіть число. Чим це завдання відрізняється від попереднього?
(У першому завданні потрібно було полічити кружечки і записати їх кількість, а в цьому треба лише записати.)

№ 3/101

- **Практична робота.** Розгляд вимірювальної лінійки, нанесених на неї штрихів і чисел. Читання чисел, що позначають сантиметри, дециметри. (Особливу увагу зосередити на числах від 10 до 20.)
- Виміряйте довжину обох смужок. Назвіть число сантиметрів. Запишіть ці числа.

№ 4/101

- Прочитайте числа зліва направо і справа наліво.

- Де розміщені числа 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 на числовому промені? (Учні можуть показувати пальчиками, указкою, олівцем і при цьому називати місце числа. Наприклад, 11 розміщене на першій позначці праворуч від 10 і т. д. Кожну відповідь можна демонструвати на моделі числового променя за допомогою бігунка.)

Робота в зошиті. С. 35, № 4.

- Кожен учень/учениця виконує завдання самостійно. Потім почергово пояснюють сусідові/сусідці, чому здійснено такий вибір.

Робота в зошиті. С. 35, № 5.

- *Обчисліть вирази.* Чим схожі вирази в кожному стовпчику?

№ 6/101/? (резерв)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 100/Дата _____

Тема. Склад числа. Порівняння чисел (с. 102)

Математичні компетентності. Десятковий склад двоцифрового числа. «Сусіди» чисел. Вимірювання та порівняння довжин відрізків. Визначення часу за годинником.

Ключові компетентності. Розуміння однотипності відношень у природі.

Інтегрований навчальний зміст. Операції з грошима. Процес покупки.

Обладнання. Модель циферблата годинника. Вимірювальна лінійка.

№ 1/102

- Прочитайте числа, що є на циферблаті годинника.
- Котру годину показує зображений годинник?
- Відкладіть на своєму циферблаті годинника 5 годину, 7 годину, 10 хвилин на 7 годину.

№ 2/102

- Скільки всього синіх і червоних кружечків?
- Скільки у числі 13 десятків і скільки одиниць?
- Складіть і прочитайте рівність, у якій число 13 буде записане в сумі двох чисел. $13 = 10 + 3$. Запишіть рівності.
- Скільки кружечків на другому малюнку?
- Виконайте подібні завдання.

Робота в зошиті. С. 36, № 1.

№ 3/102

- Прочитайте числа, що надруковані.
- Які числа пропущено? Назвіть їх.
- Назвіть «сусідів» чисел 8 і 18. Чим вони схожі?

Робота в зошиті. С. 36, № 2.

№ 4/102

- Складіть за малюнками і опорними словами задачу.
- Про що буде задача?
- Які купюри українських грошей в конверті? Скільки всього гривень у конверті?
- Скільки гривень витратили? А скільки залишилося?
- Розв'яжіть задачу усно.

Бесіда про покупки, витрати грошей. Які покупки можна здійснити за ці гроші? Чи робили ви покупки?

Робота в зошиті. С. 36, № 3.

- Скільки прапорців намалювала Марічка? Запишіть дію.
- *Виконайте схематичний малюнок прапорців, які намалював Дмитрик і які намалювала Марічка.
- Полічіть, скільки прапорців намалювали діти.

№ 5/102

- Розгляньте на рисунку відрізки. Прочитайте їх назви.
- Який відрізок найкоротший? Який відрізок найдовший?
- Дізнайтеся довжини всіх відрізків за допомогою лінійки.
- За допомогою лінійки визначте, яке число більше: 12 чи 11? 10 чи 11? 9 чи 12.

Робота в зошиті. С. 36, № 4, № 5.

- Намалюйте більше, ніж 10 кружечків. Замалюйте їх олівцем.
- Скільки кружечків намалював кожен із вас?

Робота в зошиті. С. 36, № 6.

- Виміряйте і запишіть довжини сторін чотирикутника.
- *Чи є однакові відрізки на рисунку?

№ 6/102/?

- Прочитайте, котру годину показує кожен годинник.
- **Чи можливо, щоб годинники в один і той самий час показували його (час) різним? (Можливо, коли вони зіпсовані або коли вони знаходяться в різних місцях нашої планети Земля. Час точний, тому в одному і тому ж місці правильні годинники мають показувати однаковий (точний) час.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 101/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання виду $10 + 3$, $3 + 10$, $13 - 3$, $13 - 10$ (с. 103)

Математичні компетентності. Виконання додавання й віднімання на основі знання нумерації. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння висувати гіпотезу.

Інтегрований навчальний зміст. Етикет зі столовим приладдям.

Обладнання. Набір іграшкових столових приборів або реальних. Модель числового променя.

Підготовчі вправи.

- Полічіть від 1 до 10; від 1 до 20. Яке з цих чисел найменше? Найбільше?
- Полічіть двійками від 0 до 20. Можна скористатися числовим променем.

Робота в зошиті. С. 37, № 1.

№ 1/103

- Розгляньте на малюнках дії Мудрика. Поясніть, як складено кожен рівність.
- Спробуйте для себе пояснити, як до 10 можна додати одноцифрове число. *Одноцифрове*, бо ... (продовжте думку).
- Як від 13 відняти 3? Як від 13 відняти 10?

№ 2/103

- У ході розв'язання цього завдання використовуйте числовий промінь.

Робота в зошиті. С. 37, № 2, № 3.

- Яку математичну дію маємо виконати, якщо треба дізнатися, скільки залишилося?

- Запишіть розв'язання задачі. Сформулюйте відповідь.

№ 3/103

- Розгляньте рядки чисел. Прочитайте умову завдання. Відповідь дайте усно.
- Два–три вирази запишіть.

Робота в зошиті. С. 37, № 4.

- Чому 10 більше від 8? Чому 10 менше за 13? Доведіть будь-яким способом.

Робота в зошиті. С. 37, № 5.

- Запишіть результати. Чи складним було завдання?

№ 4/103

- Про які предмети будемо складати текст задачі? Які столові прибори ви знаєте?

Бесіда про культуру поведінки за обіднім столом. Правила користування ложкою, виделкою. (Кожне правило можна супроводжувати практичною дією.)

- Складіть, розв'яжіть, запишіть розв'язання, сформулюйте відповіді до обох задач.
- Яку форму має посудина з ложками на малюнку?
- Які ще предмети, що нас оточують, мають форму циліндра? Назвіть їх.

Робота в зошиті. С. 37, № 6.

- Повторення геометричного матеріалу, вимірювання довжини.
- Скільки сторін має трикутник?
- Назвіть трикутник. Позначте його вершини великими літерами латинської абетки.

№ 5/103/? (резерв)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 102/Дата _____

Тема. Одноцифрові та двоцифрові числа (с. 104)

Математичні компетентності. Розрізнення одноцифрових і двоцифрових чисел. Обчислення виразів. Розпізнавання багатокутників за їх основними складовими.

Ключові компетентності. Розуміння утворення математичної термінології.

Інтегрований навчальний зміст. Основи безпеки життєдіяльності. Правила поведінки на воді.

Обладнання. Рухома модель числового променя. Картки одноцифрових та двоцифрових чисел в межах 20.

№ 1/104

- Прочитайте числа першого і другого рядів. Чим вони схожі і чим відрізняються?
- Чому числа так називають?

Робота в зошиті. С. 38, № 1, № 2.

- Напишіть на числовому промені числа.
- Прочитайте двоцифрові числа.

№ 2/104

- Випишіть одноцифрові числа в один рядок, а двоцифрові — в інший.
- Яких чисел більше? На скільки?

Робота в зошиті. С. 38, № 3.

- Скільки листочків має бути на першій гілці? А на другій? Домалюйте їх.

- Якою математичною дією можна дізнатися, на скільки одне число менше від іншого?
- Запишіть розв'язання задачі і відповідь до неї.

№ 3/104

- Що таке кладка? (Невеличкий дерев'яний місточок через струмок, потічок.)
- Яка ширина містка? Якою дією виконаємо обчислення?

Бесіда про безпечну поведінку на воді.

№ 4/104

- Чи пов'язані вирази в першому стовпчику? У другому стовпчику?
- Яке правило ви використали, виконуючи дії в третьому стовпчику?
А яке в четвертому?

Робота в зошиті. С. 38, № 4.

- Будьте уважними! Виправте помилки, де вони є.

№ 5/104/? (пропедвтичне завдання)

- Скільки многокутників на рисунку?
- Скільки кутів у першого многокутника? Другого? Третього?
- Скільки сторін у першого многокутника? Другого? Третього?
- Скільки вершин у першого многокутника? Другого? Третього?
- *А скільки кутів, сторін, вершин у стокутника?

Робота в зошиті. С. 38, № 5 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 103/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання виду $15 + 1$, $15 - 1$ (с. 105)

Математичні компетентності. Утворення наступного і попереднього числа в межах 11–20.
Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Уміння демонструвати математичні відношення практично.

Інтегрований навчальний зміст. Конструювання.

Обладнання. Модель числового променя з бігунком.

Підготовчі вправи.

- Назвіть числа від 3 до 10; від 5 до 15.
- Назвіть «сусідів» чисел 10, 15.
- Розгляньте числовий промінь. На скільки наступне число до числа 5 більше за 5? На скільки попереднє число до 5 менше від нього?
- На скільки кожне наступне число більше від даного числа?
- На скільки попереднє число менше від його наступного?

№ 1/105

- Назвіть числа, менші за 10. Скільки їх? Скористайтесь числовим променем.
- Назвіть і запишіть числа, більші за 10, 12, 15 на 1.
- Назвіть і запишіть числа, менші за 10, 12, 15 на 1.
- Запишіть правильні рівності.
- Полічіть від 10 до 20; від 20 до 10.

№ 2/105

- Скільки всього кружечків було? Скільки до них додає/приєднує Мудрик?

- Поясніть, як виконати додавання до 14 числа 1.
- Скільки всього кружечків було? Скільки від них забирає/віднімає Мудрик?
- Поясніть, як виконати віднімання від 15 числа 1.

Загальний висновок. Додати до числа 1 означає знайти/назвати наступне до нього число. Відняти від числа 1 означає знайти/назвати попереднє до нього число.

Робота в зошиті. С. 39, № 1, № 2.

№ 3/105

- Запишіть правильні числові рівності, щоб знайти пропущені числа.
- Скільки рівностей ви записали?

№ 4/105

- Розв'яжіть задачу. Якою дією ви її розв'язали? Чому?

Робота в зошиті. С. 39, № 3.

- Як називаються числа при додаванні? А як називаються числа при відніманні?
*Поясніть, як утворилися їхні назви.
- Скільки виразів вам треба обчислити?
- Запишіть результати дії віднімання.

Робота в зошиті. С. 39, № 4.

- З'єднайте лініями однакові геометричні фігури.
- Скільки груп утворилося? Як називаються фігури в кожній групі?
- Скільки фігур у кожній групі?

Робота в зошиті. С. 39, № 5.

- Пригадайте, де на числовому промені розміщені більші числа.
- Чи можна при порівнянні користуватися правилом: якщо число при лічбі називають пізніше, то воно більше за попередні?
- Скористайтеся цим правилом і порівняйте числа.

№5/105

- Виконайте дії.
- Повторіть, як утворюються попереднє і наступне числа до даного.

№ 6/105/? (резерв)

- Скільки арифметичних дій ви виконали для розв'язання математичної проблеми?

Додаткове завдання. Практична робота.

- Конструювання/виготовлення площинних фігур — різноманітних багатокутників з дроту. Назвіть, скільки кутів має кожен прямокутник.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 104/Дата _____

Тема. Різницеве порівняння. Геометричні фігури (с. 106)

Математичні компетентності. Задачі на різницеве порівняння. Розпізнавання плоских і об'ємних геометричних фігур. Моделювання трикутників і чотирикутників.

Ключові компетентності. Спорідненість реальних об'єктів і їх графічного зображення.

Інтегрований навчальний зміст. Тварини навколо нас.

Обладнання. Кілька олівців, пластилін, аркуші паперу. Демонстраційні моделі об'ємних геометричних фігур. Ілюстрації, фото різноманітних тварин.

Робота в зошиті. С. 40, № 1.

- Прочитайте числа. Складіть і запишіть з ними нерівності. Що це означає? (*Порівняти числа між собою.*)
- Скільки нерівностей має бути? Спробуйте попарувати числа.
- Скільки нерівностей вийшло?

№ 1/106

- Хто зображений на малюнку ліворуч?
- Дізнайтеся, як називаються ці рибки, пташки.

Зробіть висновок. Якщо стрілка йде від меншої величини до більшої, то ми дізнаємося, на скільки число ... (*менше*). А якщо навпаки, то дізнаємося, на скільки число ... (*більше*). Якщо стрілка в двох напрямках, то ми однією дією одночасно відповідаємо на обидва запитання.

- На скільки ластівок більше, ніж синичок?

Висновок. У завданнях ми порівнювали числа за допомогою дії віднімання, тобто знаходили різницю. Тому таке порівняння називають *різницевим*. [*Вимагати від учнів повторити або завчити цю назву не варто. Учні мають зрозуміти суть назви порівняння. Згодом цей термін учні використовують у старших класах.*]

Бесіда про різноманітний світ тварин, що нас оточує: які тварини діти знають; які тварини живуть у вашій місцевості; хто за ними доглядає.

Робота в зошиті. С. 40, № 2, № 3.

[*Дане завдання на повторення назв компонентів при додаванні, табличних випадків додавання, додавання й віднімання кількох чисел, на закріплення додавання десятків, додавання й віднімання з нулем, розрізнення геометричних фігур. Тому на ці аспекти можна звернути увагу учнів.*]

№ 2/106

- Розрізнення геометричних фігур за основними їх складовими.
- Розгляньте рисунки фігур.
- Скільки кутів, вершин, сторін має кожна фігура?
- Як називають ці фігури?
- Чим відрізняється трикутник від чотирикутника?

Практична робота. Конструювання. Зробіть з олівців, пластиліну чи паперу модель будь-якого трикутника, будь-якого чотирикутника.

[*З паперу учні можуть показати моделі, зігнувши аркуш. Хто здогадається, той міркує, знаходить прості і правильні способи розв'язання завдання.*]

Висновок. У кожного з вас різні трикутники. А що їх об'єднує? Різні чотирикутники. Що їх об'єднує? (*Кількість кутів, сторін, вершин у цих фігурах однакові.*)

№ 3/106

- Повторення назв об'ємних геометричних фігур, зорове/споглядальне їх розрізнення.
- Назвіть і покажіть (в підручнику і на демонстраційних моделях) об'ємні (просторові) геометричні фігури.
- *Чим вони між собою попарно відрізняються? [Вислухайте різні думки, міркування. Пізніше вчитель/вчителька знатиме, на які відмінності звертати увагу учнів.]

Робота в зошиті. С. 40, № 4, № 5, № 6.

№ 4/106 (*резерв*)

- Для допитливих чи тих, хто раніше виконав попередні завдання.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема. Додавання й віднімання виду $15 + 3$, $15 - 3$ (с. 107)

Математичні компетентності. Дії над двоцифровими і одноцифровими числами. Прийом додавання числа до суми. Порівняння виразів. Розв'язування задач. Конструювання.

Ключові компетентності. Формування і розвиток почуття відповідальності.

Інтегрований навчальний зміст. Екскурсія в сад.

Обладнання. Дитячі рахівниці. Модель числового променя з бігунком. Різні моделі конуса.

Актуалізація знань, навичок.

- Використовуючи числовий промінь, полічіть трійками.
- Виконайте дії: $4 + 3$, $5 - 3$, $8 - 5$, $9 - 4$, $10 + 3$, $10 - 3$, $13 - 3$, $13 - 10$.

№ 1/107

- Скільки десятків та одиниць у числах 11, 14, 15, 19, 20? (Зверніть увагу учнів, що в числі 20 — два десятки, а одиниць немає, тобто 0. Навчіть учнів автоматично визначати кількість десятків та одиниць у числі за записом цифр, їх розміщенням: справа перша цифра в записі позначає кількість одиниць, а друга — число десятків.)
- Прочитайте рівності. Чи правильні вони? Чому?

Ознайомлення з відкладанням числа на рахівниці.

На нижній дротині відкладаємо десять кісточок, які можна замінити однією кісточкою на вищій дротині. Тепер ця одна кісточка позначає один десяток. На першій, де одиниці, відкладемо/відсунемо ліворуч 2 кісточки — дві одиниці. Це буде число 12.

Практична робота. Потренуйтеся з учнями відкладати на рахівниці й інші числа в межах 20. [Пам'ятайте, що технічні засоби удосконалюються, проте історія розвитку математичного пізнання в певні часи базувалася на демонструванні конкретних понять за допомогою рахівниці. Рахівницю (особливо теперішню, яскраву, дитячу) ми демонструємо не як обчислювальний прилад, а як наочне розкриття суті позиційної системи числення. Доцільно повідомити про рахівницю як історичний експонат на шляху розвитку технічного оснащення.]

Робота в зошиті. С. 41, № 1.

№ 2/107

- Скільки всього синіх і червоних кружечків було?
- Скільки червоних кружечків Мудрик додає? До яких кружечків він їх приєднає? (До червоних, бо вони умовно позначають одиниці.)
- Поясніть, як виконано додавання.
- За другим схематичним малюнком поясніть, як виконано віднімання $15 - 3$.

№ 3/107

- Виконайте дії.

№ 4/107

- Розв'яжіть задачу.

Творча робота над задачею. Заміна відношення «менше» на «більше» в умові задачі.

Бесіда про роботу дорослих в саду, про допомогу дітей. (Якщо є можливість, дозволяють погодні умови, варто провести екскурсію до шкільного саду.)

Робота в зошиті. С. 41, № 2, № 3 (усно).

№ 5/107

- Чим схожі предмети?
- Прочитайте назву зображеної геометричної об'ємної фігури. (Конус (грецьк.) — «соснова шишка».)
- Розгляньте інші предмети, які мають форму конуса.

Практична робота. Ліплення зразків конуса з пластиліну.

Робота в зошиті. С. 41, № 4 (резерв).

№ 6/107/?

- Порівнювати учні можуть, виконавши обчислення. Проте в окремих випадках бажано, щоб вони скористалися законами і властивостями дій.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 106/Дата _____

Тема. Розв'язування задач (с. 108)

Математичні компетентності. Розв'язування проблемних завдань, сюжетні задачі.

Ключові компетентності. Розвиток умінь аналізувати, добирати числові дані.

Інтегрований навчальний зміст. Активний відпочинок дітей. Правила поведінки в колективі.

Обладнання. Ілюстрації активного відпочинку учнів навесні, влітку.

Перед розв'язуванням задач проведіть *бесіду* про зміст задач, розглянувши малюнок.

Йтиметься про активний відпочинок учнів. Задачі будуть подібними до тих, які ми розв'язували (до задач, де потрібно дібрати числові дані).

Порада. Задачі можна розв'язувати усно або письмово. Все залежатиме від потреби, часу тощо.

Заувага! Завдання двох сторінок можна розподілити на два уроки, або виконати протягом одного уроку.

Робота в зошиті. С. 42, № 1, № 2.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 107/Дата _____

Тема. Розв'язування задач (с. 109)

Математичні компетентності. Розв'язування проблемних завдань, сюжетні задачі

Ключові компетентності. Формування і розвиток аналітичного мислення.

Інтегрований навчальний зміст. Активний відпочинок дітей. Правила поведінки біля води.

Обладнання. Ілюстрації активного відпочинку учнів навесні, влітку.

Перед розв'язуванням задач проведіть *бесіду* про зміст задач, розглянувши малюнок.

Йтиметься про активний відпочинок учнів. Задачі будуть подібними до тих, які ми розв'язували (до задач, де потрібно дібрати числові дані).

Порада. Задачі можна розв'язувати усно або письмово. Все залежатиме від потреби, часу, бажання й пропозицій учнів.

Робота в зошиті. С. 42, № 3, № 4, № 5.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Нумерація чисел у межах 40. Дії з числами

Урок № 108/Дата _____

Тема. Усна нумерація в межах 40 (с. 110)

Математичні компетентності. Утворення чисел, їх називання, порівняння, розміщення на числовому промені.

Ключові компетентності. Уміння будувати припущення, робити висновки.

Інтегрований навчальний зміст. Розвиток усного мовлення.

Обладнання. Модель числового променя з бігунком. Ілюстрації видів міського транспорту. Лінійка. Картки круглих десятків і одноцифрових чисел. Набір лічильних паличок або дерев'яних чи пластмасових паличок однакової довжини.

Актуалізація опорних знань, інформації.

- Полічіть від 1 до 10; від 1 до 20; від 20 до 1.
- Назвіть десятки. Якою буде сума чисел 20 і 10, 20 і 30? А різниця між числами 50 і 10, 20 і 10?
- Скільки десятків у числах 30, 20, 50, 90?

Робота в зошиті. С. 43, № 4. Виконайте дії.

№ 1/110

- *Скільки?* (Діти мають полічити й назвати загальну кількість кружечків на кожному з рисунків. Зверніть увагу на називання учнями круглих десятків.)

№ 2/110

- Прилічуйте по одному до чисел від 20 до 30, від 30 до 40.
Зразок: двадцять і 1 — це двадцять один.
- Скільки в числі «двадцять один» десятків і скільки одиниць?

Робота в зошиті. С. 43, № 2.

№ 3/110

- Назвіть числа, які складаються з десятків та одиниць.
- Запропонуйте учням самостійно поставити аналогічні завдання.

№ 4/110

- Під час порівняння особливу увагу зверніть на кількість десятків у кожному з чисел.
- Порівняйте числа з поясненням. (Для цього можна скористатися схематичними ілюстраціями круглих чисел: 10, 20, 30, 40. Бажано використати модель числового променя з бігунком.)

Робота в зошиті. С. 43, № 1.

№ 5/110

- Розв'язування задачі на знаходження невідомого зменшуваного.
(Для розв'язування задачі скористайтеся схемою.)

№ 6/110

- Назвіть «сусідів» чисел 10, 20, 30, 35, 40, скориставшись числовим променем.
- Яке із записаних чисел найменше? Найбільше?

Робота в зошиті. С. 43, № 3.

- Учні задачу розв'язують усно. Записують лише відповідь.

Робота в зошиті. С. 43, № 5.

- Повторення геометричного матеріалу.

№ 7/110/?

- Скільки на рисунку груп відрізків?
- Скільки відрізків у першій групі? У другій групі? Третій?
- Який багатокутник можна скласти з кожної групи паличок? Складіть їх із моделей лічильних паличок.

Практична робота. Використовуючи лічильні палички, складіть різні багатокутники. Дайте їм назви.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 109/Дата _____

Тема. Письмова нумерація чисел у межах 40 (с. 111)

Математичні компетентності. Записування і читання двоцифрових чисел. Обчислення виразів. Розв'язування задач. Види годинників.

Ключові компетентності. Уміння визначати й цінувати час.

Інтегрований навчальний зміст. Читання часу за циферблатом годинника.

Обладнання. Картки із зображенням груп кружечків: 2 десятки «трикутники» і 5 одиниць (окремих кружечків); група з 16, 30, 31 кружечка.

Підготовчі вправи. Усна лічба.

- Полічіть від 1 до 10; від 1 до 20; від 20 до 1; від 40 до 20.
- Полічіть від 1 до 15; від 10 до 20; від 20 до 30.
- Полічіть від 10 до 5; від 18 до 10; від 40 до 30.
- Полічіть, скільки нас у класі.
- Скільки кружечків на рисунках карток? (*Розгляньте кожну картку окремо.*)

№ 1/111

- Скільки кружечків на першому рисунку?
- Утворіть число за рисунком. Назвіть його. Поясніть, як утворилася назва цього числа.
- *На рисунку показано запис цього числа. Ще раз повторимо його назву. (Навіть якщо деякі учні й оперували записами двоцифрових чисел, важливо акцентувати увагу на сутність запису: першою цифрою зліва пишемо число десятків, а на другому місці — число одиниць.)
- Яким буде друге число? Третє число?

№ 2/111

- Прочитайте числа в першому рядку; в другому рядку.
- Скільки чисел містять у своєму складі 2 десятки? (*Десять чисел.*)
- Назвіть, скільки чисел у другому рядку містять три десятки. (*Вісім чисел.*)
- Перепишіть у зошит кожне друге число з кожного ряду. Прочитайте записані числа.

Робота в зошиті. С. 44, № 1.

- Прочитайте число. Скільки десятків («трикутників») має бути зображено і скільки окремо одиниць? *Зобразіть їх.*
- Яке число ви маєте позначити умовними кружечками? Прочитайте його. Зобразіть десятки кружечків і окремі кружечки.

Робота в зошиті. С. 44, № 2, № 3.

№ 3/111

- Утворіть числа з десятків та одиниць. Запишіть їх, а потім прочитайте свої записи.

№ 4/111

- Поясніть розв'язання задачі.

Робота в зошиті. С. 44, № 4.

- Якою дією ми знаходимо число, яке на кілька одиниць більше від відомого?
- Запишіть розв'язання задачі та сформулюйте відповідь до неї.

Робота в зошиті. С. 44, № 5.

- Скільки монет на малюнку? Скільки копійок?

№ 5/111

- Обчислення виразів.

№ 6/111/?

- Розгляньте моделі годинників. Прочитайте їх назви.
- Коротко поясніть принцип дії кожного з них: механічний працює завдяки пружині; електронний — на батарейках; пісковий пересипає пісок з однієї колби в іншу за певний проміжок часу (1 хв, 2 хв); водяний переливає за певний час воду.
- Де здебільшого використовують ці годинники?
- Прочитайте час на зображених годинниках.

Бесіда про ціну часу. Що значить «берегти і цінувати час»? Що можна зробити за 1 годину? За 1 хвилину? За день? За добу?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 110/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання виду $20 + 5$, $34 - 4$, $34 - 30$ (с. 112)

Математичні компетентності. Обчислення в межах 40 на основі десяткового складу числа. Складання рівностей на віднімання з рівностей на додавання. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Вживання у власному мовленні навчально-освітньої термінології.

Інтегрований навчальний зміст. Конструювання з геометричних тіл (об'ємних фігур).

Обладнання. Моделі об'ємних (просторових) геометричних фігур.

Робота в зошиті. С. 45, № 1.

- Запишіть числа за зразком. Прочитайте їх.
- Скільки цифр використано для запису кожного числа?

№ 1/112

- Скільки кружечків? Запишіть правильні числові рівності.
- Прочитайте рівності. Поясніть, як до 20 додати 5. Як від 34 відняти 4? Як від 34 відняти 30?

№ 2/112

- Користуючись рисунком різноколірних трикутників, виконайте дії.

№ 3/112

- Обчислення виразів на основі знання десяткового складу двоцифрового числа.

Робота в зошиті. С. 45, № 3.

- Розв'язування задач на збільшення числа на кілька одиниць і знаходження суми.

№ 4/112

- Прочитайте числа, записані в ряду.
- Які натуральні числа в ряду пропущено? Назвіть і запишіть їх у зошит.

Робота в зошиті. С. 45, № 2, № 4.

- Повторення геометричного матеріалу.

№ 5/112

- Назвіть об'ємні фігури.
- Які фігури можна «покотити»?
- Скільки вершин у куба? (*Вісім.*) Скільки вершин у кулі? (*Нуль.*) А в циліндра? (*Нуль.*)
- Виготовте з пластиліну моделі кулі і циліндра.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 111/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання виду $24 + 1$, $35 - 1$, $34 + 2$, $27 - 3$ (с. 113)

Математичні компетентності. Прийом додавання і віднімання числа до/від суми.

Ключові компетентності. Виявлення математичних зв'язків і залежностей у довкіллі.

Інтегрований навчальний зміст. Різноманітність форм об'єктів довкілля.

Обладнання. Модель числового променя з бігунком. Лінійка. Числові картки. Моделі об'ємних геометричних фігур: циліндр, конус, піраміда.

Підготовчі вправи.

- Полічіть, скільки в класі столів, стільців, парт, вікон, дверей.
 - Скільки речей у кожного з вас на парті?
 - Скільки учнів сидить за однією партою? А за двома партами?
 - Назвіть числа натурального ряду від 2 до 12; від 21 до 31; від 40 до 30.
- Усно.** $20 + 3$, $20 + 8$, $30 + 4$, $30 + 5$, $32 - 2$, $32 - 30$, $32 - 32$.
- Як утворюється кожне наступне число в ряді натуральних чисел?
 - Як утворюється кожне попереднє число в ряді натуральних чисел?
 - Скільки десятків і скільки одиниць у числах: 16, 28, 31, 39, 40?

№ 1/113

- *Запишіть числові рівності в зошит.* Поясніть за схематичним малюнком, до якого числа додають і від якого числа віднімають одиниці.

Висновок. Як додавати — знаходити результат додавання одиниці до числа? (*Називати наступне до нього число.*)

Висновок. Як віднімати — знаходити результат віднімання одиниці від числа? (*Називати попереднє до нього число.*)

Робота в зошиті. С. 46, № 1.

- Спочатку прочитайте числа ряду в порядку їх зростання/збільшення.
- Запишіть числа.

№ 2/113

№ 3/113

- Порівняння чисел виконайте з усним поясненням.

Робота в зошиті. С. 46, № 3, № 4.

- Розв'язування задачі на знаходження суми трьох доданків.

Робота в зошиті. С. 46, № 5.

- Повторення геометричного матеріалу.

№ 4/113/?

- Прочитайте назви об'ємних геометричних фігур.
- На які предмети довкілля вони схожі?

Бесіда про різноманітність форм об'єктів довкілля. Предмети навколишнього світу мають дуже різноманітні форми та розміри. Форми предметів, котрі найчастіше зустрічаються, зацікавили людуство. Вчені-дослідники вивчали властивості, ознаки цих форм, узагальнювали їх, давали їм назви, а відтак створили науку про геометричні форми.

- Чим схожі і чим відрізняються ці фігури? (Циліндр і конус стоять на кругах. *Їх основою є круг.) Роздивіться моделі. (Конус і піраміда мають вершини, подібно до вершини гори.)

Робота в зошиті. С. 46, № 2 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 112/Дата _____

Тема. Порозрядне додавання і віднімання (с. 114)

Математичні компетентності. Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десятку. Порозрядне додавання і віднімання.

Ключові компетентності. Формування здатності бачити й розуміти математичні закономірності.

Інтегрований навчальний зміст. Охорона і збереження природи.

Обладнання. Нумераційна таблиця. Картки двоцифрових чисел. Лічильні палички. Дитячі рахівниці.

Актуалізація умінь та навичок, необхідних для виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі.

- Прочитайте числа.
- Визначте, скільки десятків та одиниць у кожному з них.
- Назвіть серед усіх чисел найменше, найбільше число.
- Назвіть «сусідів» цих чисел.

№ 1/114

- Запишіть за зразком. Поясніть записи.

Робота в зошиті. С. 47, № 1.

- Розгляньте таблицю, в якій два стовпчики. Прочитайте назву першого та другого стовпчиків.
- Скільки десятків у першому числі? Скільки одиниць? Яке число утворилося з них? Прочитайте число.
- Заповніть порожні клітинки. Запишіть інші числа.
- *Заповніть другу таблицю.* Чим відрізняється друге завдання від першого?

№ 2/114

[Перед розглядом завдання рекомендуємо провести **наочно-практичну** роботу, що розкриє суть порозрядного, тобто відокремленого/розрізненого додавання/поєднання об'єктів. Для цього послужить робота зі складання і сортування об'єктів: навести порядок, склавши іграшки. Перед тим, як їх помістити на полицки чи в коробки, ми їх класифікуємо/сортуємо. А потім однотипні/схожі предмети об'єднуємо. Так і при додаванні чисел, що містять десятки та одиниці: ми визначаємо окремо десятки та одиниці в кожному числі/доданку, а потім поєднуємо «однотипні» — десятки додаємо до десятків, одиниці до одиниць.]

- Скільки всіх кружечків ліворуч? А праворуч? Скільки їх всього?
- Якою дією знаходимо суму?
- Прочитайте доданки першої суми. Чому в записах чисел цифри виділено різними кольорами?
- На які числа розкладено перший доданок 24? Другий доданок 13?
- Як виконується додавання?

Висновок. До десятків додаємо десятки, одиниці — до одиниць. Потім поєднуємо/додаємо десятки та одиниці.

Практична робота.

- Відкладання чисел на дитячій рахівниці.
- Читання/називання чисел, відкладених на рахівниці.
- Додавання двоцифрових чисел без переходу через десяток. [Додавання на рахівниці буде наочним прикладом порозрядного додавання.]

№ 3/114

Робота в зошиті. С. 47, № 2.

- Розв'язування задачі на різницеve порівняння.

№ 4/114

- Які квіти зображені на малюнку? Яких вони кольорів? Скільки букетів?
- $3 + 2$. Які числа наявні у виразі? Що вони відображають на малюнку?
- Складіть задачу за виразом $3 + 2$. Розв'яжіть її.
- Аналогічно попрацюйте з іншими виразами.

Робота в зошиті. С. 47, № 3.

- *Упишіть пропущені числа.* Які компоненти дій пропущено в кожному стовпчику?

№ 5/114

- Порівняйте числа з поясненням. (*Зразки пояснень:* $20 < 25$, бо десятків у числах однаково, а одиниць у числі 25 більше; $25 < 30$, бо у числі 30 більше десятків.)

Робота в зошиті. С. 47, № 5.

- Повторення геометричного матеріалу і величин.

№ 6/114/?

- Читаючи числа, робіть акцент на «*на́дцять*».

Робота в зошиті. С. 47, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 113/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 115)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: усна і письмова нумерація чисел.

Ключові компетентності. Формування здатності виділяти математичні закономірності.

Інтегрований навчальний зміст. Розвиток комунікативних умінь.

Обладнання. Картки зі зразками одноцифрових та двоцифрових чисел. Вимірювальна лінійка.

№ 1/115 (усно)

№ 2/115

- Перед утворенням і записуванням трицифрових чисел проведіть підготовку. Для зразка учні мають назвати кілька таких чисел. Потім працювати напівсамостійно.

№ 3/115

- Обчислення виразів на вивчені випадки додавання і віднімання.

Порада. Кожен інший випадок виконання дій бажано прокоментувати.

№ 4/115

- Що значить «стрічка коротша»? Що значить «стрічка коротша на 4 дм»?
- Якою дією знаходимо число, що на кілька одиниць менше від іншого?

Практична робота. Спробуйте без лінійки (візуально) визначити приблизно, якою завдовжки була стрічка. Покажіть розмахом рук. Покажіть цю довжину на стільниці парти. Для перевірки правильності припущення скористайтеся лінійкою. [*Використання таких операцій/маніпуляцій розвиватиме окомір учнів, їх реальне бачення заявлених величин.*]

№ 5/115

- Прочитайте записи.
- За номерами скажіть, де записано рівності, а де — нерівності.
- Випишіть в один рядок рівності, у другий — нерівності.
- Підкресліть неправильні рівності й нерівності.
- Виправте в них помилки. Це значить, що рівності й нерівності ви зробили правильними.

№ 6/115/?

- Які числа одноцифрові? Наведіть приклади.
- Які числа двоцифрові? Наведіть приклади.
- На скільки найменше двоцифрове число більше за найбільше одноцифрове? Запишіть порівняння. Сформулюйте відповідь.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Нумерація чисел у межах 60. Дії з числами

Урок № 114/Дата _____

Тема. Нумерація чисел у межах 60 (с. 116)

Математичні компетентності. Утворення, читання, називання, записування чисел 41–59, їх порівняння. Ряд чисел. «Квітковий» годинник.

Ключові компетентності. Усвідомлення ролі математики в пізнанні довкілля.

Інтегрований навчальний зміст. «Розпорядок дня» квіточок.

Обладнання. Нумераційна таблиця.

№ 1/116

- Скільки кружечків на кожному рисунку?
- Поясніть, як утворено числа.
- Скільки десятків і одиниць у кожному числі?

№ 2/116

- Прочитайте числа першого рядка; другого рядка.
- Запишіть числа за зразком у зошиті.
- Скільки десятків у числах першого ряду? У числах другого ряду?

Висновок. Числа в першому рядку — це числа п'ятого десятка, у другому рядку — шостого десятка.

Робота в зошиті. С. 48, № 1.

- Заповніть порожні клітинки. Прочитайте утворені числа.
- Заповніть таблицю, окремо записавши число десятків і одиниць.

Робота в зошиті. С. 48, № 2.

- Яке число пропущене в кожній трійці чисел? Запишіть числа, які розташовані на числовому промені між даними числами.

Робота в зошиті. С. 48, № 3.

- Упишіть пропущені числа. Прочитайте утворений ряд чисел.

№ 3/116

- Прочитайте чотири числа. Назвіть «сусідів» кожного з них.
- Яке з усіх чисел найменше? Найбільше?

Робота в зошиті. С. 48, № 4.

- Прочитайте пари чисел; пари виразів і чисел.
- *Запишіть порівняння чисел.* Поясніть деякі випадки порівняння.

№ 4/116

- Прочитайте подані числа. Випишіть числа, більші від 46.
- Скільки чисел ви виписали?

Робота в зошиті. С. 48, № 5.

- Складіть за коротким записом задачу. Про що йтиметься в задачі?
- Якою математичною дією розв'язується задача?
- Сформулюйте відповідь.

№ 5/116/?

- Квіти яких рослин зображено на малюнку?

- Коли «прокидаються» маки? Як ви розумієте значення слова «прокидаються»? (*Розкриваються квітки цієї рослини.*)
- Коли «прокидаються» інші рослини?
- Яка рослина «прокидається» раніше від усіх? Яка рослина «прокидається» пізніше від усіх?
- Дізнайтеся, коли ці рослини закриваються/«засинають».

Бесіда. Біологам давно відомо, що кожна рослина «засинає» і «прокидається» в певний час доби, причому практично в будь-якому куточку планети є свої «живі» годинники.

У нашій місцевості раніше від усіх — о 4 год ранку — розкриваються квіти цикорію і шипшини, о 5 год «прокидається» мак, о 6 год — польова гвоздика і кульбаба, в 7 год — дзвоник і городня картопля, о 8 год — берізка, стонога і чорнобривці, о 9-10 год — календула, мати-й-мачуха.

Квіти закриваються також у певний час. О 13-14 год змикає віночки картопля, о 14-15 год — мак, о 16-17 год — календула, о 17-18 год — мати-й-мачуха, о 18-19 год — жовтець, о 19-20 год — шипшина.

Деякі квіти вважають за краще розкривати свої віночки не вранці, а ввечері. Наприклад, о 20 год розгортає квітки запашний тютюн, о 21 год — горлиця і нічна фіалка.

Проте слід пам'ятати, що розкривання і закривання квіток залежить від цілого ряду чинників/причин: від часу сходу і заходу сонця, географічного положення місцевості, рельєфу.

Робота в зошиті. С. 48, № 6 (резерв).

- Обчислення виразів.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 115/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання виду $50 + 4$, $54 - 4$, $54 - 50$ (с. 117)

Математичні компетентності. Розкладання чисел на розрядні доданки. Обчислення в межах 60 на основі десяткового складу. Розв'язування задач.

Ключові компетентності. Усвідомлене читання.

Інтегрований навчальний зміст. Кінний спорт.

Обладнання. Картки з назвами компонентів і результату дії віднімання. Картки одноцифрових та двоцифрових чисел.

№ 1/117

- Прочитайте числа.
- Скільки десятків і одиниць у кожному з них?
- Випишіть групами числа, які мають однакову кількість десятків. Скільки таких груп утворилося?
- Випишіть групами числа, які мають однакову кількість одиниць. Скільки таких груп утворилося? Скільки груп мають по одному числу?

№ 2/117

- Прочитайте зразок. На які числа розкладено число 43?
- Запишіть за зразком решту чисел. Кожен запис коментуйте.

№ 3/117

- Обчислення виразів.

Робота в зошиті. С. 49, № 2.

- Пригадайте, як можна знайти невідоме зменшуване.
- Знайдіть і запишіть невідомі зменшувані.

№ 4/117

- Прочитайте умову задачі. Доповніть запитання.

- Розв'яжіть задачу з усним поясненням.

Робота в зошиті. С. 49, № 3.

- Про кого йтиметься в задачі?

Бесіда про коней. (Кінь — тварина дика чи свійська? За якими ознаками можна довести, що кінь — звір? Чи дружать коні та люди? Поміркуйте, з якою метою людина приручила коня. Пофантазуйте і розкажіть, як коні «служать» людям. Чи залишилися у природі дикі коні? Де вирощують коней? Якого догляду вони потребують?)

- Запишіть розв'язання задачі з усним поясненням.
- Сформулюйте відповідь.

Робота в зошиті. С. 49, № 4.

- Якою математичною дією можна дізнатися, на скільки одне число більше або менше від іншого?
- Запишіть дії для розв'язання задачі.

№ 5/117

- Розгляньте таблицю. Компоненти та результат якої дії позначені в таблиці?
- Що невідоме в кожному стовпчику?
- Виконайте дії і знайдіть невідомі числа.

Робота в зошиті. С. 49, № 5.

- Скільки чисел ви записали?

Робота в зошиті. С. 49, № 6.

- Побудова відрізків заданої довжини.

№ 6/117/? (для кмітливих)

- Виконайте всі завдання. [Відповідь на останнє запитання є досить простою. Для її знаходження навіть не варто виконувати дії. Залишіться стільки, на скільки збільшили кількість їхніх попередніх грошей.]

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 116/Дата _____

Тема. Знаходження невідомого від'ємника (с. 118)

Математичні компетентності. Назви чисел при відніманні. Складання задач за виразами.

Ключові компетентності. З'ясування відмінностей необхідної і достатньої умов.

Інтегрований навчальний зміст. Захоплення (хобі) учнів.

Обладнання. Ілюстрації комах. Лічильний матеріал. Ілюстрації марок.

Повторення навчального матеріалу.

- Прочитайте суми: $20 + 30$, $30 + 5$, $62 + 26$.
- Як називаються числа при додаванні?
- Прочитайте різниці: $40 - 10$, $10 - 4$, $55 - 5$, $64 - 21$.
- Як називаються числа при відніманні?

№ 1/118

- Назвіть зменшуване, від'ємник і різницю в рівностях $49 - 9 = 40$, $54 - 2 = 52$.

№ 2/118

- Прочитайте запис $7 - \square = 3$.

- Поясніть цю дію за схематичним малюнком.
- Прочитайте правило знаходження невідомого від'ємника. Спробуйте його повторити своїми словами. Використовуйте це правило в ході виконання практичних вправ.

№ 3/118

- Знайдіть невідомий від'ємник за зразком. Запишіть обчислення.

Робота в зошиті. С. 50, № 1.

- Розгляньте таблицю. Які числа при відніманні пропущено? *Впишіть їх.*

Робота в зошиті. С. 50, № 2.

- Розв'язування задачі на різницеve порівняння.

Робота в зошиті. С. 50, № 3.

- Розв'язування задачі на різницеve порівняння.

№ 4/118

- Назвіть суму грошей на кожному рисунку. Де їх більше: праворуч чи ліворуч? На скільки копійок більше?

№ 5/118

- Складіть і розв'яжіть дві задачі за виразом $10 - 3$.
- Пригадайте, коли ми виконуємо віднімання. (Коли забираємо частину від цілого; коли зменшуємо число на кілька одиниць; коли порівнюємо величини або числа.)
- Про що буде задача?

Бесіда про різні захоплення учнів і дорослих, зокрема про філателію.

- Отже, будемо вести мову про марки в двох колекціонерів, або про марки в двох альбомах.
- Доберіть собі тему і складіть задачу.

Робота в зошиті. С. 50, № 4, № 5.

- Пропедевтика розв'язування задач на дві дії (за малюнком і записом схеми розв'язання).

№ 5/118?

Бесіда про мурах, їх особливості, спосіб життя.

- Сплануйте хід думок для розв'язання завдання.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 117/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання виду $53 + 2$, $43 + 10$, $53 - 2$, $43 - 10$ (с. 119)

Математичні компетентності. Додавання й віднімання одноцифрових і двоцифрових чисел. Дії з іменованими числами. Робота з геометричним матеріалом.

Ключові компетентності. Використання здобутих знань в аналогічних ситуаціях.

Інтегрований навчальний зміст. Правила роботи з ножицями.

Обладнання. Дитячі рахівниці. Картки двоцифрових і одноцифрових чисел. Лінійка, олівець.

Робота в зошиті. С. 51, № 1.

- Чому числа 50 і 4 є **розрядними**? (Число 50 позначає 5 десятків — 5 крупніших одиниць лічби. Число 4 позначає число одиниць — менших лічильних одиниць.)

№ 1/119

- На які доданки розкладено число 53?

- До якого числа направлена стрілка від числа 2?
- До якого числа ми будемо додавати одиниці? (До числа 3, бо одиниці додаємо до одиниць. Потім у результаті поєднуємо десятки з одиницями.)
- Поясніть обчислення за другим, третім малюнками. Запишіть обчислення в зошит.

№ 2/119

- Виконайте обчислення з поясненнями.

Робота в зошиті. С. 51, № 2.

- Що може міститися в цих бідонах?
- Що означає «на 10 л більше»?
- Запишіть розв'язання задачі і сформулюйте відповідь.

№ 3/119

- Розв'язування задачі на знаходження невідомого від'ємника.

№ 4/119

- Розгляньте завдання. Що в ньому треба виконати? (Дії.) Над яким числами? (Іменованими, тобто з числами, біля яких є одиниці вимірювання.)

Робота в зошиті. С. 51, № 4.

- Скільки прямих, кривих, ламаних на рисунку?
- Чим відрізняються ці лінії?

№ 5/119

- Прочитайте всі завдання. Дайте відповідь на запитання.

№ 6/119/?

- Якою може бути маса ящика з морозивом? (Заслухайте всі відповіді та пропозиції учнів з поясненнями.)
- Чи правильною буде відповідь: Маса має бути більшою за 15 кг?
- А чи правильна така відповідь: Маса ящика з морозивом може бути більша за 15 кг, але не більша за 100 кг? 1000 кілограмів?

Робота в зошиті. С. 51, № 3 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 118/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання (с. 120)

Математичні компетентності. Додавання й віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд. Розв'язування задач на знаходження невідомого від'ємника.

Ключові компетентності. Встановлення математичних і реальних залежностей.

Інтегрований навчальний зміст. Як використовувати воду в повсякденному житті?

Обладнання. Моделі площинних геометричних фігур.

№ 1/120

- Прочитайте числа першого ряду; другого ряду.
- Запишіть числа кожного ряду в порядку їх збільшення.
- Скільки десятків у кожному числі першого ряду?
- Скільки десятків у кожному числі другого ряду?
- Назвіть найменше та найбільше число в кожному ряду.

Робота в зошиті. С. 52, № 1.

- Прочитайте кожне число в таблиці.
- Запишіть суму чисел в першому стовпчику і різницю чисел у другому стовпчику.
- Поясніть, як ви це зробили.

№ 2/120

- *Поясніть обчислення.* На які доданки розклали обидва числа?
- З якими числами окремо виконували дії додавання і віднімання?
- Як знайдено остаточний результат?
- Назвіть результати в кожному випадку.

№ 3/120

- Обчислення виразів. Закріплення матеріалу.

Робота в зошиті. С. 52, № 3.

№ 4/120

- Як дізнатися, скільки літрів води використано з кожної бочки?

Бесіда про використання води в побуті, сільському господарстві.

Робота в зошиті. С. 52, № 4*.

Практична робота. Пофантазуйте. З моделей геометричних фігур складіть цікаві об'єкти. Дайте їм назву. Розкажіть, для чого вони призначені.

№ 5/120/?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Визначення часу

Урок № 119/Дата _____

Тема. Визначення часу за годинником (с. 121)

Математичні компетентності. Читання часу на циферблатах годинників. Лічба десятками та одиницями. Розв'язування задач, пов'язаних з часом.

Ключові компетентності. Часові відношення.

Інтегрований навчальний зміст. Дотримання розпорядку дня.

Обладнання. Циферблат годинника. Календар настінний.

№ 1/121

- Лічба десятками, одиницями.

Робота в зошиті. С. 53, № 1.

- Запишіть числа на циферблатах годинників.
- Якої форми циферблати?
- Які стрілки є в годинника? Що вони показують на циферблаті?
- Прочитайте час на циферблатах. *Запишіть його.*

№ 2/121

Повторення вивченого.

- Скільки днів має тиждень? Які назви мають дні тижня українською мовою? А іноземною?
- Прочитайте текст задачі. Що значить: *на 3 довше*?
- Запишіть розв'язання задачі і сформулюйте відповідь до неї.
- Якщо шкільні змагання з тенісу почалися в суботу, то в які дні вони відбувалися? А якщо в понеділок? Назвіть дні, коли проходили змагання з тенісу.

№ 3/121

- Прочитайте час, зображений на кожному циферблаті.
- Погляньте на годинник в класі. Котра зараз година?

Робота в зошиті. С. 53, № 2.

- Які значення виразів більші, ніж 30? Замалуйте кружечки в зелений колір.
- Які значення виразів менші, ніж 30? Замалуйте кружечки в червоний колір.
- Скільки кружечків замальовано зеленим кольором, а скільки — червоним? Яких кружечків більше? На скільки більше?

№ 4/121

- Розгляньте малюнки. Хто зображений на них?
- Чим займається хлопчик?
- О котрій годині відбуваються події? Зверніть увагу на останній малюнок. Дайте правильну відповідь.

Бесіда про розпорядок дня молодшого школяра.

- Розкажіть про свій розпорядок дня в робочі та вихідні дні. Чим він відрізняється?
- На що ви більше витрачаєте часу в робочі дні, а на що — у вихідні?
- Для чого дітям і дорослим потрібен розпорядок дня?
- Який найкращий спосіб відпочивати та відновлювати сили? (*Сон.*)

Робота в зошиті. С. 53, № 3.

№ 5/121/?

- *Який день тижня буде завтра, якщо вчора був вівторок?* [Розгляньте завдання з усім класом, або запропонуйте його окремим учням. Варіації завдання можуть бути різними: Який сьогодні день, якщо вчора був четвер? Який день буде післязавтра? Який день був позавчора? І т. п. Такі й подібні завдання учні можуть скласти самі і пропонувати їх іншим учням або вчителю/вчительці.]

Робота в зошиті. С. 53, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 120/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 122)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: порівняння двоцифрових чисел, визначення довжини предметів.

Ключові компетентності. Уміння застосовувати здобуті знання.

Інтегрований навчальний зміст. Раціональне використання паперу.

Обладнання. Лінійка, олівець.

№ 1/122

- Прочитайте числа. Що позначає кожна цифра в їх записах?
- Скільки десятків у кожному числі? Скільки одиниць?
- Назвіть найменше число; найбільше число серед цих чисел.

Робота в зошиті. С. 54, № 1.

- Прочитайте числа. Випишіть двоцифрові числа, у яких 4 десятки.
- Яке з виписаних чисел найбільше; найменше?

Робота в зошиті. С. 54, № 2.

- Запишіть числа від найменшого до найбільшого.
- *Якою буде сума найменшого і найбільшого чисел?

№ 2/122

- *Запишіть числа в порядку їх зменшення. Якою буде сума двох останніх чисел?*

Робота в зошиті. С. 54, № 3.

- *Скільки запитань в задачі? Скільки дій ви виконали? Що ви знаходили кожною дією?

№ 3/122

№ 4/122

- Розв'язування задачі на знаходження невідомого зменшуваного. [Одним із раціональних і доступних способів пошуку дії у цій задачі є таке міркування: якщо цих 5 стовпчиків, що вже використали, повернути до тих, які залишилися, то дізнаємося, скільки стовпчиків було спочатку. Формулювання правила, за яким шукали невідоме зменшуване, буде свідомим, зрозумілим для всіх учнів.]

№ 5/122

- Розгляньте текст і малюнки до вправи.
- Яких кольорів смужки? Чи однакова у них довжина? Назвіть довжину кожної смужки.
- Про скількох дітей ідеться в задачі? Прочитайте їх імена.
- Яка довжина загальної смужки в кожній дитини? (Завдання можна виконати усно.)

Бесіда про раціональне використання паперу.

Робота в зошиті. С. 54, № 4.

- Якими великими буквами латинської абетки позначено трикутник? Прочитайте його «ім'я».
 - Якщо потрібно накреслити відрізок, який на 1 см коротший від найбільшої сторони зображеного трикутника, то роботу побудуємо так.
- 1) Спершу знайдемо найдовшу сторону трикутника. Для цього спочатку визначимо її на око, а щоб впевнитися в правильності вибору, перевіримо вимірюванням. 2) Виміряємо довжини сторін. 3) Визначимо серед них найдовшу. 4) Зменшимо її довжину на 1 см, отримаємо довжину відрізка, котрий маємо побудувати. 5) Виконаємо побудову.

№ 6/122/?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 121/Дата _____

Тема. Завдання Бджілки-трудівниці (с. 123)

Математичні компетентності. Тренувальні завдання: позиційний запис чисел, розв'язування задач.

Ключові компетентності. Трансформація знань.

Інтегрований навчальний зміст. Культура сервірування столу.

Обладнання. Лінійка.

№ 1/123

- Порівняйте записи-рівності. Чим вони цікаві?

№ 2/123

- Прочитайте числа. Чим вони схожі? Чим відрізняються?
- У кожній парі визначте найменше.

Робота в зошиті. С. 55, № 1, № 2.

- Розв'язування задачі на знаходження від'ємника.
- Поясніть, якою дією будемо розв'язувати задачу.

№ 3/123

- Будьте уважними! Відповіді буде дві. (В першій відповідь закладена в тексті умови.)

Бесіда про культуру сервірування столу. (*Сервірування — правила розміщення посуду і блюд на столі.*) Як потрібно користуватися столовим посудом? (*Праворуч від тарілки кладуть ніж лезом до неї, поруч — столову ложку, а ліворуч від тарілки — виделку.*) Назвіть правила поведінки за столом.

Робота в зошиті. С. 55, № 3.

- Скільки помилок ви знайшли?
- Поясніть, чому виникла помилка у другій рівності. (*Замість віднімання виконали додавання.*)

Робота в зошиті. С. 55, № 4.

Підказка. Покажіть дітям, як виконувати віднімання, коли одне число написано під іншим (так зване письмове виконання дії).

№ 4/123

- Порівняйте вирази за записами та їх значеннями.

Робота в зошиті. С. 55, № 5.

№ 5/123/?

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Нумерація чисел у межах 100. Дії з числами

Урок № 122/Дата _____

Тема. Нумерація чисел у межах 100 (с. 124)

Математичні компетентності. Утворення чисел сьомого, восьмого, дев'ятого десятків. Складання й розв'язування задач за коротким їх записом.

Ключові компетентності. Моделювання ситуацій мовою математики.

Інтегрований навчальний зміст. Фізичне загартовування. Спортивні ігри.

Обладнання. Ілюстрації спортивних ігор, де участь беруть діти. Нумераційна таблиця.

№ 1/124

- Скільки всього кружечків у кожній групі? Поясніть, як утворені числа. Назвіть ці числа. (Зверніть увагу на правильну вимову і наголос у числівниках.)

Робота в зошиті. С. 56, № 1.

- У нумераційній таблиці запишіть числа, утворені з десятків та одиниць.
- Чому ці числа називають двоцифровими?
- Обведіть і прочитайте найбільше з утворених чисел.

№ 2/124

- Полічіть. Прилічуванням по одиниці назвіть числа від 60 до 70, від 70 до 80, від 80 до 90, від 90 до 100.

Робота в зошиті. С. 56, № 2.

- За таблицею утворіть і назвіть числа. Випишіть їх у порядку зростання.
- Хто здогадався, як легко і правильно це зробити? (Рухатися горизонтально поспіль, починаючи з першого рядка.) Поясніть, чому саме так.

№ 3/124

- Чому ці числа відносять до восьмого десятка? (Бо вони вже мають по 7 десятків і по кілька одиниць наступного, тобто восьмого, десятка.)

№ 4/124

- За коротким записом і малюнком складіть і розв'яжіть задачі.
- Чи пов'язані ці задачі між собою?

Робота в зошиті. С. 56, № 3, № 4.

№ 5/124/?

Бесіда про спорт, спортивні ігри, фізичне загартовування.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 123/Дата _____

Тема. Десятковий склад чисел (с. 125)

Математичні компетентності. Визначення кількості десятків та одиниць у двоцифровому числі. Розв'язування задач. Робота з геометричним матеріалом.

Ключові компетентності. Позитивні міжособистісні стосунки.

Інтегрований навчальний зміст. Вартість і ціна товару.

Обладнання. Нумераційна таблиця. Вимірвальна лінійка.

Підготовчі вправи.

- Проведіть лічбу від 16 до 26, від 32 до 42, від 69 до 78, від 75 до 90.
- Полічіть двійками від 10 до 30, від 20 до 36, від 50 до 60.
- Полічіть від 60 до 40, від 50 до 38, від 35 до 10.
- Скільки одиниць у числах 7, 17, 36, 24?
- Скільки десятків у числах 10, 20, 30, 70, 80, 90, 100?
- Скільки десятків у числах 27, 49, 51, 66, 72, 89?

№ 1/125

- Розгляньте таблицю. Скільки стовпчиків у таблиці?
- Прочитайте назви стовпчиків.
- Прочитайте числа в стовпчиках. Якими цифрами записане кожне з цих чисел? Яке серед них найменше, найбільше?
- Скільки всього одиниць у числі 1? 10? (*Десять*). У числі 100? (*Сто*.)
- Скільки десятків у числі 10? 100?

Робота в зошиті. С. 57 № 1.

- Запишіть у таблицю числа. Скільки цифр у кожному числі?
- Скільки окремих одиниць і десятків у кожному числі?

№ 2/125

- Запишіть кількість десятків та одиниць у числах. (*Визначення кількості десятків, одиниць у числі називають визначенням десяткового складу числа.*) [Ні визначення, ні аргументації і пояснення, що таке десятковий склад числа, на цьому етапі вимагати від учнів не варто.]

№ 3/125

- Назвіть і запишіть попередні та наступні числа в натуральному ряду до кожного із запропонованих чисел.

Робота в зошиті. С. 57, № 2.

- Запишіть «сусідів» даних чисел. Що означає поняття «сусіди» числа?

№ 4/125

- Що таке ціна товару (предмета, речі)?

Бесіда про ціну товару. Задумаймося, а чи не зв'язане це слово зі словом «цінність» (вартість)? Кожна річ має певне значення для нас, приносить певну користь. Для її виготовлення чи видобутку потрібні матеріали, людська праця, знаряддя (інструменти). Усе це вимагає вміння, затрат часу, матеріалу, коштів. Усе це має свою цінність. Тому й речі оцінюються по-різному. Кожна має свою ціну.

Робота в зошиті. С. 57, № 3.

- За таблицею і опорними словами складіть задачу.
- Що дізнаємося першою дією, другою дією?
- Яка відповідь до задачі?

Робота в зошиті. С. 57, № 4.

- Виконайте обчислення з поясненням.

Робота в зошиті. С. 57, № 5.

- Запишіть довжину відрізка в сантиметрах і в дециметрах та сантиметрах.

№ 5/125/?

- Запропонуйте учням подумати і дати відповідь.

- Потім дайте завдання перевірити правильність своєї відповіді і міркування практично.
- Проаналізуйте відповіді для прямої та кола з однаковою кількістю точок.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 124/Дата _____

Тема. Додавання й віднімання чисел у межах 100 (с. 126)

Математичні компетентності. Читання чисел у нумераційній таблиці. Порозрядне додавання і віднімання чисел. Робота з геометричним матеріалом.

Ключові компетентності. Узагальнені способи дій.

Інтегрований навчальний зміст. Спортивні майданчики. Як слід поводитися там?

Обладнання. Набір геометричних фігур (площинних, об'ємних).

№ 1/126

- Прочитайте числа в таблиці. Поясніть способи читання. Як утворилася назва кожного числа в таблиці?
- Скільки всього одиниць у числах першої таблиці? У числах кожного стовпчика?
- Скільки десятків у числах стовпчика? Прочитайте суми чисел у кожному стовпчику.
- Поясніть, як легко, зручно і правильно додавати двоцифрові числа.

Робота в зошиті. С. 58, № 1.

- Впишіть кожне число в нумераційну таблицю. Яке і записаних чисел таблиці найменше, найбільше?
- *Спробуйте за допомогою таблиці відняти від 85 число 80, від 97 число 91, від 97 число 94, від 94 число 91.
- Поділіться цим способом зі своїми рідними.

№ 2/126

- Виконайте дії з поясненням.

№ 3/126

- Поясніть розв'язання задачі. Якщо тих дітей, котрі пішли додому, повернути до десятих, то їх буде 17. Невідомим є доданок. Щоб знайти невідомий доданок, треба Продовжте правило.

Бесіда про поведінку на дитячих спортивних майданчиках.

Яких правил поведінки необхідно дотримуватися на спортивних майданчиках? (Орієнтація на виховання відповідального ставлення до місць спільного користування і доброзичливості один до одного.)

Робота в зошиті. С. 58, № 2.

- Аби дібрати числа, щоб нерівність була правильною, спочатку виконаємо обчислення виразів.
- Число 65 має бути більшим, ніж шукане. Отже, треба назвати і вписати число менше, ніж 65. Таких чисел є багато. Можна записати одне з них. (*Кожен учень має право записати те число, котре бажає.*)

Робота в зошиті. С. 58, № 3, № 4, № 5.

- Зробіть висновок, де на числовому промені розмішені меші числа від заданого і де розміщуються більші числа, ніж задане.
- Це правило можна перенести на натуральний ряд чисел, тобто чисел, якими ми проводимо лічбу.

№ 4/126/?

Практична робота з геометричним матеріалом.

- Виготовлення аплікацій.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 125/Дата _____

Тема. Додавання і віднімання чисел у межах 100 (с. 127)

Математичні компетентності. Обчислення суми і різниці чисел. Розв'язування і порівняння задач.

Ключові компетентності. Уміння робити висновки, підсумовувати.

Інтегрований навчальний зміст. Дитячі захоплення.

Обладнання. Ілюстрації тварин. Нумераційна таблиця. Лінійка, олівець.

№ 1/127

- Продовжте ряди чисел. Назвіть і впишіть пропущені числа в рядку.

№ 2/127

- *Чи правильно міркує Мудрик?* Поясніть, як від числа 56 відняти число 21.

Робота в зошиті. С. 59, № 1.

- Для обчислень скористайтеся порозрядним додаванням і відніманням: до/від десятків додавайте/віднімайте десятки; до/від одиниць додавайте/віднімайте одиниці. [Можна ввести термінологію — додавання і віднімання в стовпчик.]

Робота в зошиті. С. 59, № 2.

№ 3/127

№ 4/127

Робота в зошиті. С. 59, № 3.

- Розв'язування задачі на збільшення числа (формулювання умови подано в непрямій формі).

Бесіда про дитячі захоплення, ігри, колекціонування.

№ 5/127

- Прочитайте умови задач. Що в них спільного? Що відмінне?
- Чим відрізняються розв'язання задач?

Робота в зошиті. С. 59, № 4*.

- Заслухайте пропозиції учнів щодо побудови.

№ 6/127/?

- Пропедевтика поняття руху, швидкості руху.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 126/Дата _____

Тема. Метр. Дії з іменованими числами (с. 128)

Математичні компетентності. Вимірювання величин. Співвідношення між одиницями довжини. Вимірювання довжини предметів.

Ключові компетентності. Застосування здобутої інформації для вирішення математичних проблем.

Інтегрований навчальний зміст. Осередки класної кімнати.

Обладнання. Лінійка, рулетка.

Підготовчі вправи.

- Виміряйте довжину олівця. Якими одиницями ви вимірювали? (*Сантиметрами.*)
- Виміряйте ширину парти. Якими одиницями ви вимірювали? (*Дециметрами.*)
- Які одиниці довжини ви знаєте? А чи є більші від них?

- Якою одиницею можна виміряти довжину класу?
- *Якою може бути відстань між містами, селами? У яких одиницях вимірюють великі відстані?

№ 1/128

- Ознайомлення з новою одиницею довжини — метром. Порівняння одиниць. Співвідношення між одиницями довжини: сантиметром і дециметром, дециметром і метром, сантиметром і метром.

Робота в зошиті. С. 60, № 1.

- Запишіть співвідношення між іменованими числами.

№ 2/128

Практична робота.

- Виміряйте довжину класної кімнати, класної дошки.
- Запишіть результати вимірювання в метрах і дециметрах.

№ 3/128

- Прочитайте визначення іменованих чисел. Поясніть їх назву.
- Виконайте дії з іменованими числами.

Робота в зошиті. С. 60, № 2, № 3.

№ 5/128

Практична робота. Вимірювання довжини і ширини класної кімнати кроками, ступнею, метром.

- Який результат є точним?
- Порівняйте у всіх дітей результати вимірювання метром. Зробіть висновок.

Практична робота. Можна запропонувати учням виміряти розміри осередків у класі. Порівняти їх. Вислухати їхні пропозиції щодо зміни розмірів осередків.

Пропоновані навчальні осередки:

- навчально-пізнавальної діяльності (з партами/столами);
- змінні тематичні осередки (дошки/фліп-чарти/стенди для діаграм з ключовими ідеями);
- гри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор);
- художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стенд для змінної виставки дитячих робіт);
- куточок живої природи для проведення дослідів (пророщування зерна, спостереження та догляд за рослинами, акваріум);
- відпочинку (з килимком для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям);
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок вчителя (стіл, стілець, комп'ютер, полиці/ящики, шафи для зберігання дидактичного матеріалу тощо).

Робота в зошиті. С. 60, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 127/Дата _____

Тема. Арифметичні дії з числами (с. 129)

Математичні компетентності. Використання обчислень для розв'язання математичних завдань. Вимірювання довжини відрізків. Обчислення довжини ламаної.

Ключові компетентності. Мотивація пізнавальної діяльності.

Інтегрований навчальний зміст. Осередки класної кімнати.

Обладнання. Рулетка.

№ 1/129

- Прочитайте рівності $54 + 25 = 79$, $31 + 15 = 46$.
- Як називають числа при додаванні?
- Порівняйте суму з кожним доданком. Яке число в рівності найбільше?
- Чи можна зробити загальний висновок про суму будь-яких доданків? Чому?

№ 2/129

- *Виконайте обчислення.* Які дії і з якими числами найпростіше виконувати?

Робота в зошиті. С. 61, № 1.

- Як виконується додавання двох двоцифрових чисел? Скільки разів ви знаходили суму?
- Як можна знайти невідомий доданок? Скільки невідомих доданків ви знаходили?

Робота в зошиті. С. 61, № 2.

- *Підкресліть суми трьох доданків.* Як можна назвати решту виразів?

№ 3/129

- Яка довжина коридору?

Практична робота. Робота в групах.

- Яка довжина нашого коридору? Виміряємо.
- Кожен учень має провести хоч частину вимірювання. Результати всіх вимірювань варто записати, а потім провести обчислення.
- Результати вимірювання доцільно порівняти у всіх групах. Зробити висновок. Продовження *бесіди* про осередки класної кімнати, їх реорганізацію, доповнення тощо.

№ 4/129

- Скільки ланок має ламана АВСК? Чим є ланка ламаної? (*Відрізок.*)
- Виміряйте довжину кожного відрізка ламаної.
- Як знайти довжину всієї ламаної? *Обчисліть довжину ламаної.*

Робота в зошиті. С. 61, № 3.

- Розв'яжіть задачу на дві дії. Сформулюйте відповідь.
- *Чи є інший спосіб розв'язання проблеми? Він значно простіший, вимагає лише роздумів. (Гарбуз важить 10 кг, кавун теж важив би 10 кг, проте біля нього стоїть гиря масою 3 кг. Отже, кавун легший від гарбуза на 3 кг.)

№ 5/129

- Порівняйте значення виразів, не обчислюючи. Опишіть свої міркування.

№ 6/129/?

- Уважно прочитайте завдання. Розкажіть свої міркування. *Яке число збільшували?*

Робота в зошиті. С. 61, № 4 (резерв).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 128/Дата _____

Тема. Арифметичні дії з числами (с. 130)

Математичні компетентності. Складання задач за малюнками на додавання і віднімання. Робота з геометричним матеріалом.

Ключові компетентності. Формування початкових умінь самостійно працювати за підручником.

Інтегрований навчальний зміст. Використання математичних знань для вирішення власних питань, проблем.

Обладнання. Лінійка, олівець.

№ 1/130

- Прочитайте рівності $43 - 20 = 23$, $65 - 23 = 42$.
- Як називають числа при відніманні?
- Порівняйте зменшуване з від'ємником, з різницею. Яке число в рівності найбільше?
- Чи можна зробити такий самий висновок про різницю будь-яких чисел? Чому?

Робота в зошиті. С. 62, № 1.

- Заповніть порожні клітинки таблиці.
- Поясніть, як ви знайшли різницю чисел.
- Пригадайте правило знаходження невідомого зменшуваного. Скільки зменшуваних ви знайшли?
- Пригадайте, як можна знайти невідомий від'ємник. Скільки невідомих від'ємників ви знайшли?

Робота в зошиті. С. 62, № 2.

- *Виконайте дії.* Назвіть найбільший і найменший результати.

№ 2/130

- Які геометричні фігури зображено?
- На скільки більше кругів, ніж трикутників?

Робота в зошиті. С. 62, № 3.

- Прочитайте текст задачі. Перевірте, чи правильно відображено умову задачі на схемі.
- Сформулюйте запитання до задачі. Скількома діями будемо на них відповідати?

№ 4/130

- Використовуючи малюнки, складіть не менше трьох задач. Розв'яжіть їх.
- Що означає «не менше трьох задач»? (*Це означає три задачі або більше.*)
- Розв'яжіть задачі усно.

Робота в зошиті. С. 62, № 4.

Практична робота. Побудова відрізків ламаної заданої довжини.

№ 5/130/? (*завдання для кмітливих*)

- Подумайте і знайдіть раціональні (прості, правильні) шляхи розв'язання завдання.

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Операції з грошима

Урок № 129/Дата _____

Тема. Порівняння чисел. Операції з грошима (с. 131)

Математичні компетентності. Числові рівності й нерівності. Уміння оперувати грошима, проводити розрахунки.

Ключові компетентності. Формування початкових умінь самостійно працювати за підручником.

Інтегрований навчальний зміст. Рольові ігри.

Обладнання. Навчальні моделі українських купюр. Картки круглих двоцифрових чисел, одноцифрових чисел. Модель числового променя.

№ 1/131

- Розгляньте зображення монет і паперових купюр на малюнку.
- Яка вартість монет, що на малюнку? Яка вартість паперових купюр?
- Як ще по-іншому називають монети і купюри? (*Грошові знаки.*)
- Прочитайте рівність, записану ліворуч. Що вона позначає?
- Порівняйте вартість будь-якої пари грошових знаків.
- Які ще монети і купюри українських грошей ви знаєте, бачили?
- Розгляньте моделі купюр. Хто вміє, прочитайте імена та прізвища видатних людей України, зображених на грошових знаках.

№ 2/131

- Доберіть цифри, щоб утворилися правильні числові рівності. Викладіть їх на картках.
- Запишіть кілька варіантів правильної відповіді.

№ 3/131

- *Відповідь.* Однаково грошей. Отже, їх різниця дорівнює 0 (нулю).

Робота в зошиті. С. 63, № 1, № 2, № 3.

№ 4/131

Гра «Магазин». Визначте ролі учасників гри. Згодом можна помінятися ролями.

№ 5/131

- Запишіть кілька варіантів порівняння.

Робота в зошиті. С. 61, № 4, № 5.

№ 6/131/?

- Запропонуйте учням добирати числа. Якщо будуть ідеї й пропозиції щодо обчислення, вислухайте їх. ($60 : 3 = 20$, бо 6 дес. : $3 = 2$ дес.)

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Урок № 130/Дата _____

Тема. Арифметичні дії з числами (с. 132)

Математичні компетентності. Творча робота над задачею. Розв'язування задач. Побудова відрізків.

Ключові компетентності. Розвиток мовленнєвої діяльності.

Інтегрований навчальний зміст. Дослідження. Практична робота.

Обладнання. Лінійка, олівець. Терези з гирями або інші ваги.

№ 1/132

- Запишіть склад чисел з десятків та одиниць.
- Що це значить? (З чого складається число? Зі скількох десятків та одиниць воно утворене?)

Робота в зошиті. С. 64, № 1.

№ 2/132

- Виконайте дії, спираючись на десятковий склад числа.

Робота в зошиті. С. 64, № 2.

№ 3/132

Творча робота над задачею.

Робота в зошиті. С. 64, № 3.

- Де криється «помилка» в умові задачі?

№ 4/132

Практична робота. Вимірювання і побудова відрізків заданої довжини.

№ 5/132/?

Практична робота. Зважування предметів (у тому числі підручника з математики).

Робота в зошиті. С. 64, № 4.

Підсумкова робота. Обчислення виразів. Складання й читання речення. (*Я — молодець*).

Підсумок уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Повторення

Матеріал для резервних уроків

[Матеріал для повторення можна використовувати на окремих уроках/освітніх заняттях протягом другого семестру як додатковий для уроків з відповідної теми або як підсумковий для узагальнення і систематизації здобутих знань, теоретичних і практичних навичок.]

Урок № 131/Дата _____

Тема. Нумерація чисел (с. 133)

Математичні компетентності. Способи обчислень. Дії з іменованими числами.

Ключові компетентності. Здобуття альтернативних способів навчальної діяльності.

Інтегрований навчальний зміст. З історії виконання дій.

Урок № 132/Дата _____

Тема. Сюжетні задачі (с. 134)

Математичні компетентності. Розв'язування задач вивчених видів. Порівняння чисел, способи порівняння.

Ключові компетентності. Способи доведення, аргументації.

Інтегрований навчальний зміст. Пограймося в «Магазин».

Урок № 133/Дата _____

Тема. Порівняння чисел (с. 135)

Математичні компетентності. Способи порівняння чисел.

Ключові компетентності. Уміння вести діалог під час добору розв'язків.

Інтегрований навчальний зміст. Цікаві одиниці довжини (з історії).

Урок № 134/Дата _____

Тема. Одноцифрові, двоцифрові числа (с. 136)

Математичні компетентності. Читання, записування, порівняння чисел.

Ключові компетентності. Уміння узагальнювати.

Інтегрований навчальний зміст. Метрична система мір.

Урок № 135/Дата _____

Тема. Десятковий склад (с. 137)

Математичні компетентності. Виконання арифметичних дій на основі знання десяткового складу числа

Ключові компетентності. Аналіз власних міркувань. Їх самооцінка

Інтегрований навчальний зміст. Українські традиції, свята. Вишиванки, віночки.

Урок № 136/Дата _____

Тема. Підсумковий урок (с. 138)

Математичні компетентності. Узагальнення і систематизація математичної інформації.

Ключові компетентності. Уміння систематизувати навчальну інформацію.

Уроки № 137–144 (резерв)

Зміст

Методичні рекомендації	3
Ознаки й властивості предметів	5
Урок № 1. Об'єкти навколишнього світу. Ознаки та властивості предметів. Лічба.....	5
Урок № 2. Ознаки та властивості предметів.....	6
Урок № 3. Спільні й відмінні ознаки.....	7
Урок № 4. Розміщення предметів. Більший. Менший.....	8
Урок № 5. Розміщення предметів. Довший. Коротший.....	9
Урок № 6. Розміщення предметів. Вищий. Нижчий.....	10
Урок № 7. Напрямок руху. Товстий. Тонкий. Лічба.....	11
Геометричні фігури. Лічба	13
Урок № 8. Точка. Пряма. Крива. Промінь. Відрізок.....	13
Урок № 9. Порівняння кількості об'єктів. Однаково. Більше. Менше.....	14
Урок № 10. Порівняння кількості об'єктів. Багато. Мало. Кілька.....	15
Урок № 11. Лічба. Числа й цифри.....	16
Уроки № 12-13. Завдання Бджілки-трудівниці.....	17
Натуральні числа 1–10. Число 0	20
Урок № 14. Число й цифра 1. Написання цифри 1. П'ядь.....	20
Урок № 15. Число й цифра 2. Написання цифри 2.....	21
Урок № 16. Число й цифра 3.....	22
Урок № 17. Дорівнює, більше, менше.....	23
Урок № 18. Додавання. Знаки «плюс» (+) і «дорівнює» (=).....	24
Урок № 19. Число й цифра 4.....	26
Урок № 20. Склад числа. Гривня. Вартість покупки.....	27
Урок № 21. Віднімання. Знак «мінус» (–).....	28
Урок № 22. Число й цифра 5. Написання цифри 5. Порівняння об'єктів за довжиною.....	29
Урок № 23. Утворення числа 5. Склад числа 5. Складання запитань зі словом «скільки».....	30
Урок № 24. Попереднє й наступне числа.....	31
Математичний вираз та його значення	32
Урок № 25. Числові вирази. Кількість монет і вартість монет.....	32
Уроки № 26-27. Завдання Бджілки-трудівниці.....	33
Урок № 28. Сума чисел. Послідовність подій.....	35
Урок № 29. Різниця чисел.....	35
Числові рівності й нерівності	37
Урок № 30. Числові рівності. Розпізнавання геометричних фігур.....	37
Урок № 31. Число й цифра 6.....	38
Урок № 32. Числові нерівності.....	39
Сюжетні задачі	41
Урок № 33. Задача. Поняття «задача».....	41
Урок № 34. Задача. Розв'язування задач.....	42
Урок № 35. Математичні моделі. Схеми.....	43
Натуральні числа 1 – 10. Число 0 (продовження)	44
Урок № 36. Число й цифра 7.....	44
Урок № 37. Задача та її частини.....	45
Урок № 38. Число й цифра 0.....	46
Урок № 39. Дії з нулем.....	47
Урок № 40. Додавання нуля. Числовий промінь.....	48
Урок № 41. Число й цифра 8.....	49
Урок № 42. Віднімання з числом нуль.....	50
Урок № 43. Задачі.....	51
Вимірювання величин	53
Урок № 44. Довжина. Вимірювання довжини.....	53
Урок № 45. Вимірювання довжини.....	54
Натуральні числа 1–10. Число 0 (продовження)	56
Урок № 46. Число й цифра 9.....	56
Урок № 47. Число 10. Десяток.....	57
Уроки № 48-49. Завдання Бджілки-трудівниці.....	58
Відношення різницевого порівняння	61
Урок № 50. Порівняння чисел. Ламана.....	61
Урок № 51. Збільшення числа на кілька одиниць.....	62
Урок № 52. Зменшення числа на кілька одиниць.....	63
Урок № 53. Значення виразу. Кут.....	64
Урок № 54. Завдання Бджілки-трудівниці.....	66

Табличне додавання й віднімання в межах 10	68
Урок № 55. Табличне додавання й віднімання 1	68
Урок № 56. Додавання й віднімання по 1	69
Урок № 57. Табличне додавання й віднімання 2	70
Урок № 58. Додавання й віднімання 3	71
Урок № 59. Табличне додавання й віднімання 3	72
Урок № 60. Назви чисел при додаванні	73
Урок № 61. Зв'язок додавання й віднімання	75
Урок № 62. Табличне додавання й віднімання 4	76
Урок № 63. Переставний закон додавання	77
Урок № 64. Табличне додавання 5	78
Урок № 65. Віднімання 5. Різницею порівняння	79
Урок № 66. Додавання й віднімання 6	80
Урок № 67. Завдання Бджілки-трудівниці	81
Величини. Маса. Місткість	83
Урок № 68. Важкий. Легкий. Маса предмета	83
Урок № 69. Маса. Зважування предметів	84
Урок № 70. Додавання і віднімання	85
Урок № 71. Знаходження невідомого доданка	86
Урок № 72. Додавання й віднімання 7. Тиждень	87
Урок № 73. Місткість. Літр	89
Табличне додавання і віднімання в межах 10 (продовження)	91
Урок № 74. Табличне додавання і віднімання 8	91
Урок № 75. Табличне додавання й віднімання 9	92
Урок № 76. Назви чисел при відніманні	93
Урок № 77. Знаходження невідомого зменшуваного	94
Урок № 78. Додавання кількох чисел. Коло. Круг	96
Урок № 79. Віднімання кількох чисел	97
Уроки № 80-81. Завдання Бджілки-трудівниці	98
Додавання й віднімання чисел	101
Урок № 82. Дослідження зміни суми від зміни доданка	101
Урок № 83. Зміна суми від зміни доданка	102
Урок № 84. Табличне додавання	103
Урок № 85. Додавання чисел	104
Урок № 86. Дослідження зміни різниці	105
Урок № 87. Зміна різниці від зміни зменшуваного	106
Урок № 88. Табличне віднімання в межах 10	108
Урок № 89. Табличне віднімання в межах 10	109
Урок № 90. Вирази на дві дії	110
Об'ємні фігури	112
Урок № 91. Куб. Куля. Циліндр	112
Уроки № 92-93. Розв'язування задач	113
Числа 11 – 100. Розрядні числа	114
Урок № 94. Десяток. Лічба десятками	114
Урок № 95. Розрядні числа. Порівняння чисел	116
Урок № 96. Вимірювання довжини. Дециметр	117
Урок № 97. Додавання й віднімання десятків	118
Нумерація чисел у межах 20. Дії з числами	119
Урок № 98. Числа 11–20	119
Урок № 99. Письмова нумерація чисел 11–20	120
Урок № 100. Склад числа. Порівняння чисел	121
Урок № 101. Додавання й віднімання виду $10 + 3$, $3 + 10$, $13 - 3$, $13 - 10$	122
Урок № 102. Одноцифрові та двоцифрові числа	123
Урок № 103. Додавання й віднімання виду $15 + 1$, $15 - 1$	124
Урок № 104. Різницею порівняння. Геометричні фігури	125
Урок № 105. Додавання й віднімання виду $15 + 3$, $15 - 3$	127
Уроки № 106-107. Розв'язування задач	128
Нумерація чисел у межах 40. Дії з числами	129
Урок № 108. Усна нумерація в межах 40	129
Урок № 109. Письмова нумерація чисел у межах 40	130
Урок № 110. Додавання і віднімання виду $20 + 5$, $34 - 4$, $34 - 30$	131
Урок № 111. Додавання і віднімання виду $24 + 1$, $35 - 1$, $34 + 2$, $27 - 3$	132
Урок № 112. Порозрядне додавання і віднімання	133
Урок № 113. Завдання Бджілки-трудівниці	134

Нумерація чисел у межах 60. Дії з числами	136
Урок № 114. Нумерація чисел у межах 60	136
Урок № 115. Додавання і віднімання виду $50 + 4$, $54 - 4$, $54 - 50$	137
Урок № 116. Знаходження невідомого від'ємника	138
Урок № 117. Додавання і віднімання виду $53 + 2$, $43 + 10$, $53 - 2$, $43 - 10$	139
Урок № 118. Додавання й віднімання	140
Визначення часу	142
Урок № 119. Визначення часу за годинником	142
Уроки № 120-121. Завдання Бджілки-трудівниці	143
Нумерація чисел у межах 100. Дії з числами	145
Урок № 122. Нумерація чисел у межах 100	145
Урок № 123. Десятковий склад чисел	145
Урок № 124. Додавання й віднімання чисел у межах 100	147
Урок № 125. Додавання і віднімання чисел у межах 100	148
Урок № 126. Метр. Дії з іменованими числами	148
Урок № 127. Арифметичні дії з числами	149
Урок № 128. Арифметичні дії з числами	150
Операції з грошима	152
Урок № 129. Порівняння чисел. Операції з грошима	152
Урок № 130. Арифметичні дії з числами	152
Повторення	154
Матеріал для резервних уроків	154
Урок № 131. Нумерація чисел	154
Урок № 132. Сюжетні задачі	154
Урок № 133. Порівняння чисел	154
Урок № 134. Одноцифрові, двоцифрові числа	154
Урок № 135. Десятковий склад	154
Урок № 136. Підсумковий урок	154
Уроки № 137-144 (резерв)	154

Навчальне видання

Заїка Антоніна Михайлівна
Тарнавська Світлана Степанівна

МАТЕМАТИКА

1 клас

Розробки уроків

До підручника
Заїки А. М. «Математика. 1 клас»

Літературне редагування та верстання *Любові Левчук*
Дизайнер обкладинки *Віталій Нехай*

Формат 60×84/8 ум. др. арк. 26,1 обл.-вид. арк. 8,1 Тираж **????** Замовлення №**?????**

Видавець і виготовлювач Редакція газети «Підручники і посібники».
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: 096-948-09-27; 097-50-35-376

pip.bookpost@gmail.com